

SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE

(VE ZNĚNÍ LISABONSKÉ SMLOUVY)

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

Dokument byl vytvořen na základě znění návrhu Lisabonské smlouvy, který byl přiložen k usnesení vlády č. 1367 ze dne 4.12.2007, jímž vláda vyslovila souhlas se sjednáním Lisabonské smlouvy. Jednotlivé články i odkazy na články jsou přečíslovány v souladu s článkem 4 Lisabonské smlouvy.

SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ
EVROPSKÉ UNIE

JEHO VELIČENSTVO KRÁL BELGIČANŮ, PREZIDENT SPOLKOVÉ REPUBLIKY NĚMECKO, PREZIDENT FRANCOUZSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENT ITALSKÉ REPUBLIKY, JEJÍ KRÁLOVSKÁ VÝSOST VELKOVÉVODKYNĚ LUCEMBURSKA, JEJÍ VELIČENSTVO KRÁLOVNA NIZOZEMSKA,

ROZHODNUTI položit základy stále užšího svazku evropských národů,

ODHODLÁNI zabezpečit společným postupem hospodářský a sociální růst svých států odstraněním překážek, které rozdělují Evropu,

POTVRZUJÍCE za základní cíl svého úsilí neustálé zlepšování životních a pracovních podmínek svých národů,

UZNÁVAJÍCE, že odstranění stávajících překážek vyžaduje dohodnutý postup, aby byl zabezpečen trvalý rozvoj, vyvážený obchod a korektní hospodářská soutěž,

SNAŽÍCE SE posílit jednotu hospodářství svých zemí a zajistit jejich harmonický rozvoj zmenšováním rozdílů mezi jednotlivými regiony a odstraněním zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů,

PŘEJÍCE SI přispět společnou obchodní politikou k postupnému odstraňování omezení v mezinárodním obchodě,

HODLAJÍCE potvrdit solidaritu, která spojuje Evropu a zámořské země, a přejíce si zajistit rozvoj jejich blahobytu v souladu se zásadami Charty Spojených národů,

ROZHODNUTI zachovat a upevnit tímto spojením svých zdrojů mír a svobodu a vyzývajíce ostatní národy Evropy, které jejich ideál sdílejí, aby se k jejich úsilí připojily,

ODHODLÁNI podporovat dosažení co nejvyšší úrovně vzdělanosti svých národů prostřednictvím širokého přístupu ke vzdělání a neustálého doplňování znalostí,

JMENOVALI své zplnomocněné zástupce, jimiž jsou:

ZA JEHO VELIČENSTVO KRÁLE BELGIČANŮ:
pan Paul Henri SPAAK, ministr zahraničních věcí;
baron J. Ch. SNOY et d'OPPUERS, ministr hospodářství,
vedoucí belgické delegace na mezivládní konferenci;

ZA PREZIDENTA SPOLKOVÉ REPUBLIKY NĚMECKO:
dr. Konrad ADENAUER, spolkový kancléř;
profesor dr. Walter HALLSTEIN, spolkový ministr zahraničních věcí;

ZA PREZIDENTA FRANCOUZSKÉ REPUBLIKY:
pan Christian PINEAU, ministr zahraničních věcí;
pan Maurice FAURE, náměstek ministra zahraničních věcí;

ZA PREZIDENTA ITALSKÉ REPUBLIKY:
pan Antonio SEGNI, předseda Rady ministrů;
profesor Gaetano MARTINO, ministr zahraničních věcí;

ZA JEJÍ KRÁLOVSKOU VÝSOST VELKOVÉVODKYNI LUCEMBURSKA:
pan Joseph BECH, předseda vlády,
ministr zahraničních věcí;
pan Lambert SCHAUS, velvyslanec,
vedoucí lucemburské delegace na mezivládní konferenci;

ZA JEJÍ VELIČENSTVO KRÁLOVNU NIZOZEMSKA:
pan Joseph LUNS, ministr zahraničních věcí;
pan J. LINTHORST HOMAN, vedoucí nizozemské delegace na mezivládní konferenci;

KTERÍ SE po výměně svých plných mocí, jež byly shledány v dobré a náležité formě, DOHODLI na těchto ustanoveních:

ČÁST PRVNÍ

ZÁSADY

Článek 1

1. Tato smlouva upravuje fungování Unie a stanoví oblasti, meze a způsob výkonu jejich pravomocí.
2. Tato smlouva a Smlouva o Evropské unii představují smlouvy, na nichž je Unie založena. Tyto dvě Smlouvy, které mají stejnou právní sílu, se označují jako „Smlouvy“.

HLAVA I

DRUHÝ A OBLASTI PRAVOMOCÍ UNIE

Článek 2

1. Svěřují-li v určité oblasti Smlouvy Unii výlučnou pravomoc, může pouze Unie vytvářet a přijímat právně závazné akty a členské státy tak mohou činit pouze tehdy, jsou-li k tomu Uní zmocněny nebo provádějí-li akty Unie.
2. Svěřují-li v určité oblasti Smlouvy Unii pravomoc sdílenou s členskými státy, mohou v této oblasti vytvářet a přijímat právně závazné akty Unie i členské státy. Členské státy vykonávají svou pravomoc v rozsahu, v jakém ji Unie nevykonala. Členské státy opět vykonávají svou pravomoc v rozsahu, v jakém se Unie rozhodla svou pravomoc přestat vykonávat.

3. Členské státy koordinují své hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti v souladu s úpravou uvedenou v této smlouvě, k jejímuž stanovení má pravomoc Unie.

4. Unie má v souladu s ustanoveními Smlouvy o Evropské unii pravomoc vymezovat a provádět společnou zahraniční a bezpečnostní politiku včetně postupného vymezení společné obranné politiky.

5. V některých oblastech a za podmínek stanovených Smlouvami má Unie pravomoc provádět činnosti, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států, aniž by přitom v těchto oblastech nahrazovala jejich pravomoc.

Právně závazné akty Unie přijaté na základě ustanovení Smluv, která se týkají těchto oblastí, nesmějí harmonizovat právní předpisy členských států.

6. Rozsah a způsob výkonu pravomocí Unie určí ustanovení Smluv týkající se jednotlivých oblastí.

Článek 3

1. Unie má výlučnou pravomoc v těchto oblastech:

a) celní unie;

b) stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu;

c) měnová politika pro členské státy, jejichž měnou je euro;

d) zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky;

e) společná obchodní politika.

2. Ve výlučné pravomoci Unie je rovněž uzavření mezinárodní smlouvy, pokud je její uzavření stanoveno legislativním aktem Unie nebo je nezbytné k tomu, aby Unie mohla vykonávat svou vnitřní pravomoc, nebo pokud její uzavření může ovlivnit společná pravidla či změnit jejich působnost.

Článek 4

1. Unie sdílí pravomoc s členskými státy, pokud jí Smlouvy svěřují pravomoc, která se netýká oblastí uvedených v článcích 3 a 6.

2. Sdílená pravomoc Unie a členských států se uplatňuje v těchto hlavních oblastech:

a) vnitřní trh;

b) sociální politika, pokud jde o hlediska vymezená v této smlouvě;

c) hospodářská, sociální a územní soudržnost;

d) zemědělství a rybolov, vyjma zachování biologických mořských zdrojů;

e) životní prostředí;

f) ochrana spotřebitele;

g) doprava;

h) transevropské sítě;

i) energetika;

j) prostor svobody, bezpečnosti a práva;

k) společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví, pokud jde o hlediska vymezená v této smlouvě.

3. Unie má pravomoc vyvíjet činnost v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a vesmíru, zejména vymezovat a provádět programy, avšak výkon této pravomoci nesmí členským státům bránit ve výkonu jejich pravomoci.

4. Unie má pravomoc vyvíjet činnost a provádět společnou politiku v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci, avšak výkon této pravomoci nesmí členským státům bránit ve výkonu jejich pravomoci.

Článek 5

1. Členské státy koordinují své hospodářské politiky v rámci Unie. Za tímto účelem přijme Rada opatření, zejména hlavní směry těchto politik.

Zvláštní ustanovení se vztahují na ty členské státy, jejichž měnou je euro.

2. Unie přijímá opatření ke koordinaci politik zaměstnanosti členských států, zejména vymezováním směrů těchto politik.

3. Unie může dávat podněty pro zajištění koordinace sociálních politik členských států.

Článek 6

Unie má pravomoc provádět činnosti, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států. Oblasti těchto činností na evropské úrovni jsou:

a) ochrana a zlepšování lidského zdraví;

b) průmysl;

c) kultura;

d) cestovní ruch;

e) všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport;

f) civilní ochrana;

g) správní spolupráce.

HLAVA II

OBECNĚ POUŽITELNÁ USTANOVENÍ

Článek 7

Unie zajišťuje soudržnost mezi svými jednotlivými politikami a činnostmi s přihlédnutím ke všem svým cílům a v souladu se zásadou svěřené pravomoci.

Článek 8

Při všech svých činnostech usiluje Unie o odstranění nerovností a podporuje rovné zacházení pro muže a ženy.

Článek 9

Při vymezení a provádění svých politik a činností přihlíží Unie k požadavkům spojeným s podporou vysoké úrovně zaměstnanosti, zárukou přiměřené sociální ochrany, bojem proti sociálnímu vyloučení a vysokou úrovní všeobecného a odborného vzdělávání a ochrany lidského zdraví.

Článek 10

Při vymezení a provádění svých politik a činností se Unie zaměřuje na boj proti jakékoliv diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.

Článek 11

Požadavky na ochranu životního prostředí musí být zahrnuty do vymezení a provádění politik a činností Unie, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje.

Článek 12

Požadavky vyplývající z ochrany spotřebitele budou brány v úvahu při vymezení a provádění jiných politik a činností Unie.

Článek 13

V oblastech zemědělství, rybolovu, dopravy, vnitřního trhu, výzkumu a technologického rozvoje a vesmíru zohledňují Unie a členské státy plně požadavky na dobré životní podmínky zvířat jako vnímajících bytostí; přitom zohlední právní nebo správní předpisy a zvyklosti členských států spojené zejména s náboženskými obřady, kulturními tradicemi a regionálním dědictvím.

Článek 14

Aniž jsou dotčeny článek 4 Smlouvy o Evropské unii a články 93, 106 a 107 této smlouvy a s ohledem na místo, které zaujímají služby obecného hospodářského zájmu mezi společnými hodnotami Unie, a na jejich význam při podpoře sociální a územní soudržnosti, pečují Unie a členské státy v rámci svých pravomocí a v oblasti působnosti Smluv o to, aby zejména hospodářské a finanční zásady a podmínky pro fungování těchto služeb umožňovaly naplnění jejich úkolů. Tyto zásady a podmínky stanoví řádným legislativním postupem formou nařízení Evropský parlament a Rada, aniž je dotčena pravomoc členských států poskytovat, zadávat či financovat tyto služby v souladu se Smlouvami

Článek 15

1. S cílem podpořit řádnou správu věcí veřejných a zajistit účast občanské společnosti jednájí orgány, instituce a jiné subjekty Unie co nejotevřeněji.

2. Evropský parlament, jakož i Rada při projednávání návrhu legislativního aktu a hlasování o něm, zasedají veřejně.

3. Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo na přístup k dokumentům orgánů, institucí a jiných subjektů Unie bez ohledu na použitý nosič, aniž jsou dotčeny zásady a podmínky stanovené v souladu s tímto odstavcem.

- Obecné zásady a omezení z důvodu veřejného nebo soukromého zájmu, které upravují výkon tohoto práva na přístup k dokumentům, stanoví Evropský parlament a Rada formou nařízení řádným legislativním postupem.

- Každý z výše uvedených orgánů, institucí nebo jiných subjektů zajišťuje transparentnost své činnosti a stanoví ve svém jednacím řádu zvláštní ustanovení o přístupu ke svým dokumentům v souladu s nařízením uvedeným v druhém pododstavci.

Soudní dvůr Evropské unie, Evropská centrální banka a Evropská investiční banka podléhají tomuto odstavci, pouze pokud vykonávají své správní funkce.

Evropský parlament a Rada zajistí zveřejnění dokumentů týkajících se legislativních postupů za podmínek stanovených nařízením uvedeným v druhém pododstavci.

Článek 16

1. Každý má právo na ochranu osobních údajů, které se jej týkají.

2. Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem pravidla o ochraně fyzických osob při zpracovávání osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a členskými státy, pokud vykonávají činnosti spadající do oblasti působnosti práva Unie, a pravidla o volném pohybu těchto údajů. Dodržování těchto pravidel podléhá kontrole nezávislými orgány.

Pravidly přijatými na základě tohoto článku nejsou dotčena zvláštní pravidla uvedená v článku 39 Smlouvy o Evropské unii.

Článek 17

1. Unie uznává postavení, které podle vnitrostátního práva mají církve a náboženská sdružení či společenství v členských státech, a nedotýká se jej.

2. Unie stejným způsobem uznává postavení, které podle vnitrostátního práva mají nekonfesní organizace.

3. Unie udržuje otevřený, transparentní a pravidelný dialog s těmito církvemi a organizacemi, přičemž uznává jejich identitu a jejich osobitý přínos.

ČÁST DRUHÁ

ZÁKAZ DISKRIMINACE A OBČANSTVÍ UNIE

Článek 18

V rámci použití Smluv, aniž jsou dotčena jejich zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.

Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem přijímat předpisy zakazující takovou diskriminaci.

Článek 19

1. Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Smluv a v rámci pravomocí svěřených Unii Smlouvami, může Rada zvláštním legislativním postupem a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu jednomyslně přijmout vhodná opatření k boji proti diskriminaci na základě pohlaví, rasového nebo etnického původu,

náboženského vyznání nebo světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.

2. Odchylně od odstavce 1 mohou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem přijmout základní zásady pro podpůrná opatření Unie, s vyloučením harmonizace právních a správních předpisů členských států, jako základ pro činnosti, které přijímají členské státy, aby přispěly k naplnění cílů uvedených v odstavci 1.

Článek 20

1. Zavádí se občanství Unie. Každá osoba, která má státní příslušnost členského státu, je občanem Unie. Občanství Unie doplňuje občanství členského státu, nenahrazuje je.

2. Občané Unie mají práva a povinnosti stanovené Smlouvami. Mají mimo jiné:

a) právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států;

b) právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu a v obecních volbách v členském státě, v němž mají bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu;

c) na území třetí země, kde členský stát, jehož jsou státními příslušníky, nemá své zastoupení, právo na diplomatickou a konzulární ochranu kterýmkoli členským státem za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu;

d) petiční právo k Evropskému parlamentu, právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv a právo obracet se na orgány a poradní instituce Unie v jednom z jazyků Smluv a obdržet odpověď ve stejném jazyce.

Tato práva se vykonávají za podmínek a v mezích stanovených Smlouvami a opatřeními přijatými na jejich základě.

Článek 21

1. Každý občan Unie má právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou omezení a podmínek stanovených ve Smlouvách a v opatřeních přijatých k jejímu provedení.

2. Pokud se k dosažení tohoto cíle ukáže činnost Unie jako nezbytná a pokud Smlouvy pro takovou činnost nestanoví nezbytné pravomoci, mohou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem přijímat předpisy k usnadnění výkonu práv uvedených v odstavci 1.

3. Ke stejnému účelu jako účelu uvedenému v odstavci 1, nestanoví-li k tomu Smlouvy nezbytné pravomoci, může Rada zvláštním legislativním postupem přijmout opatření týkající se sociálního zabezpečení nebo sociální ochrany. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

Článek 22

1. Každý občan Unie mající bydliště v členském státě, jehož není státním příslušníkem, má právo volit a být volen v obecních volbách v členském státě, v němž má bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu. Toto právo je vykonáváno v souladu s podrobnou úpravou přijatou Radou zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně; tato úprava může stanovit výjimky tam, kde je to odůvodněno zvláštními obtížemi některého členského státu.

2. Aniz je dotčen čl. 223 odst. 1 a pravidla přijatá k jeho provedení, má každý občan Unie mající bydliště v členském státě, jehož není státním příslušníkem, právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu v členském státě, v němž má bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu. Toto právo je vykonáváno v souladu s podrobnou úpravou přijatou Radou zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem; tato úprava může stanovit výjimky tam, kde je to odůvodněno zvláštními obtížemi některého členského státu.

Článek 23

Každý občan Unie má na území třetí země, kde členský stát, jehož je občan státním příslušníkem, nemá své zastoupení, právo na diplomatickou nebo konzulární ochranu kterýmkoli členským státem za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu. Členské státy přijmou nezbytná ustanovení a zahájí mezinárodní jednání potřebná pro zajištění této ochrany.

Rada může zvláštním legislativním postupem a po konzultaci Evropského parlamentu přijímat směrnice o opatřeních v oblasti koordinace a spolupráce nezbytných pro usnadnění této ochrany.

Článek 24

Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem formou nařízení ustanovení o postupech a podmínkách požadovaných pro předložení občanské iniciativy ve smyslu článku 11 Smlouvy o Evropské unii, včetně minimálního počtu členských států, z nichž musí pocházet občané, kteří ji předkládají.

Každý občan Unie má petiční právo k Evropskému parlamentu v souladu s článkem 227.

Každý občan Unie se může obracet na veřejného ochránce práv ustanoveného v souladu s článkem 228.

Každý občan Unie se může písemně obracet v jednom z jazyků uvedených v článku 55 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii na každý orgán, instituci nebo na jiný subjekt, který je uveden v tomto článku nebo v článku 13 Smlouvy o Evropské unii, a má právo obdržet odpověď ve stejném jazyce.

Článek 25

Komise podá zprávu o používání této části Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru každé tři roky. Tato zpráva přihledne k vývoji Unie.

Na tomto základě, a aniz jsou dotčena ostatní ustanovení Smluv, může Rada jednomyslně zvláštním

legislativním postupem a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu přijmout ustanovení k posílení nebo rozšíření práv uvedených v čl. 20 odst. 2. Tato ustanovení vstupují v platnost po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

ČÁST TŘETÍ

VNITŘNÍ POLITIKY A ČINNOSTI UNIE

HLAVA I

VNITŘNÍ TRH

Článek 26

1. Unie přijímá opatření určená k vytvoření nebo zajištění fungování vnitřního trhu v souladu s příslušnými ustanoveními Smluv.

2. Vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními Smluv.

3. Rada na návrh Komise stanoví obecné zásady a podmínky nezbytné k zajištění vyváženého pokroku ve všech dotyčných odvětvích.

Článek 27

Při přípravě návrhů směřujících k dosažení cílů stanovených v článku 21 vezme Komise v úvahu úsilí, jež budou muset vynaložit některá hospodářství, která se liší stupněm vývoje, pro vytvoření vnitřního trhu, a může navrhnout vhodné předpisy.

Pokud budou mít tyto předpisy podobu výjimek, musí být jen dočasná a mohou narušovat fungování vnitřního trhu co nejméně.

HLAVA II

VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ

Článek 28

1. Unie zahrnuje celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím.

2. Článek 30 a kapitola 3 této hlavy se týkají výrobků, které pocházejí z členských států, jakož i těch výrobků pocházejících ze třetích zemí, které jsou v členských státech ve volném oběhu.

Článek 24 Článek 29

Za výrobky ve volném oběhu v členském státě se pokládají ty výrobky, které pocházejí ze třetích zemí, u kterých byly v tomto členském státě splněny dovozní náležitosti a zaplacená cla a poplatky s rovnocenným účinkem a u kterých nedošlo k plnému ani částečnému navrácení těchto cel a poplatků.

KAPITOLA 1

CELNÍ UNIE

Článek 30

Dovozní nebo vývozní cla a poplatky s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázány. Tento zákaz se vztahuje také na cla fiskální povahy.

Článek 31

Společný celní sazebník stanoví Rada na návrh Komise.

Článek 32

Při plnění úkolů, které jí byly svěřeny na základě této kapitoly, Komise vychází:

- a) z nutnosti podporovat obchod mezi členskými státy a třetími zeměmi;
- b) z vývoje podmínek hospodářské soutěže uvnitř Unie, pokud tento vývoj vede ke zvýšení konkurenceschopnosti podniků;
- c) z požadavků zásobování Unie surovinami a polotovary, přičemž Komise dbá, aby mezi členskými státy nedošlo k narušení podmínek hospodářské soutěže u konečných výrobků;
- d) z nutnosti vyvarovat se vážných poruch v hospodářství členských států a zajistit racionální rozvoj výroby a rozšíření spotřeby v Unii.

KAPITOLA 2

SPOLUPRÁCE V CELNÍCH VĚCECH

Článek 33

Evropský parlament a Rada přijímají v oblasti působnosti Smluv řádným legislativním postupem opatření k posílení spolupráce mezi členskými státy a mezi členskými státy a Komisí v celních věcech.

KAPITOLA 3

ZÁKAZ MNOŽSTEVNÍCH OMEZENÍ MEZI ČLENSKÝMI STÁTY

Článek 34

Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou zakázána.

Článek 35

Množstevní omezení vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázána.

Článek 36

Články 34 a 35 nevyklučují zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního pokladu, jež má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení však nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy.

Článek 37

1. Členské státy upraví státní monopoly obchodní povahy tak, aby byla vyloučena jakákoli diskriminace mezi státními příslušníky členských států, pokud jde o podmínky nákupu a odbytu zboží.

Tento článek se vztahuje na každý subjekt, jehož prostřednictvím členský stát právně nebo fakticky, přímo nebo nepřímo kontroluje, řídí nebo významně ovlivňuje dovoz nebo vývoz mezi členskými státy. Tato ustanovení platí i pro monopoly, jež stát svěřuje jiným subjektům.

2. Členské státy se zdrží zavádění jakéhokoli nového opatření, které by bylo v rozporu se zásadami stanovenými v odstavci 1 nebo které by omezovalo dosah článků týkajících se zákazu cel a množstevních omezení mezi členskými státy.

3. V případě státního monopolu obchodní povahy, s nímž jsou spjata nařízení, jež mají usnadňovat odbyt nebo zhodnocení zemědělských produktů, musí být pravidla stanovená tímto článkem používána tak, aby byly zajištěny rovnocenné záruky zaměstnanosti a životní úrovně příslušných výrobců.

HLAVA III

ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV

Článek 38

1. Unie vymezuje a provádí společnou zemědělskou politiku a společnou rybářskou politiku.

Vnitřní trh se rozšíří na zemědělství a rybolov a obchod zemědělskými produkty. Zemědělskými produkty se rozumějí produkty rostlinné a živočišné výroby a rybolovu, jakož i výrobky po prvotním zpracování, které mají s těmito produkty přímou souvislost. Odkazy na společnou zemědělskou politiku nebo na zemědělství a užívání výrazu „zemědělský“ se rovněž vztahují na rybolov, s ohledem na zvláštní rysy tohoto odvětví.

2. Pravidla stanovená pro vytvoření nebo fungování vnitřního trhu se vztahují i na zemědělské produkty, nestanoví-li články 39 až 44 jinak.

3. Produkty, na něž se vztahují články 39 až 44, jsou zahrnuty do seznamu v příloze I.

4. Fungování a rozvoj vnitřního trhu se zemědělskými produkty musejí být doprovázeny zavedením společné zemědělské politiky.

Článek 39

1. Cílem společné zemědělské politiky je:

a) zvýšit produktivitu zemědělství podporou technického pokroku a zajišťováním racionálního rozvoje zemědělské výroby a optimálního využití výrobních činitelů, zejména pracovní síly;

b) zajistit tak odpovídající životní úroveň zemědělského obyvatelstva, a to zejména zvýšením individuálních příjmů osob zaměstnaných v zemědělství;

c) stabilizovat trhy;

d) zajistit plynulé zásobování;

e) zajistit spotřebitelům dodávky za rozumné ceny.

2. Při vypracovávání společné zemědělské politiky a zvláštních metod, které může zahrnovat, se bude přihlížet:

a) ke zvláštní povaze zemědělské činnosti, vyplývající ze sociální struktury v zemědělství a ze strukturálních a přírodních rozdílů mezi různými zemědělskými oblastmi;

- b) k nutnosti provádět vhodné úpravy postupně;
- c) ke skutečnosti, že v členských státech zemědělství představuje odvětví, které je těsně spjato s celým hospodářstvím.

Článek 40

1. K dosažení cílů vymezených v článku 39 je zřízena společná organizace zemědělských trhů.

Tato organizace má v závislosti na dotyčných produktech jednu z těchto forem:

- a) společná pravidla hospodářské soutěže;
- b) povinná koordinace různých vnitrostátních systémů organizace trhu;
- c) evropská organizace trhu.

2. Společná organizace trhů podle odstavce 1 může zahrnovat veškerá opatření potřebná k dosažení cílů stanovených v článku 39, zejména regulaci cen, subvencování výroby i odbytu různých produktů, skladovací a překlenovací opatření a společné mechanismy pro stabilizaci dovozu nebo vývozu.

Společná organizace trhů se musí omezit na dosažení cílů uvedených v článku 39 a musí vylučovat jakoukoli diskriminaci mezi výrobcí nebo spotřebiteli uvnitř Unie.

Společná cenová politika musí být založena na společných kritériích a jednotných metodách výpočtu.

3. Aby společná organizace trhů podle odstavce 1 mohla dosáhnout svých cílů, může být vytvořen jeden nebo více zemědělských orientačních a záručních fondů.

Článek 41

K dosažení cílů stanovených v článku 39 mohou být v rámci společné zemědělské politiky přijata opatření jako například:

- a) účinné koordinace úsilí v oblasti odborného vzdělávání, výzkumu a šíření odborných zemědělských poznatků; přitom mohou být společně financovány projekty nebo instituce;
- b) společná opatření postupu na podporu spotřeby určitých produktů.

Článek 42

Ustanovení kapitoly týkající se pravidel hospodářské soutěže se vztahují na zemědělskou produkci a obchod zemědělskými produkty pouze v rozsahu, který podle čl. 43 odst. 2 a způsobem v něm stanoveným vymezí Evropský parlament a Rada se zřetelem k cílům uvedeným v článku 39.

Rada může na návrh Komise schválit poskytování podpor:

- a) k ochraně podniků, jež jsou znevýhodněny strukturálními nebo přírodními podmínkami;
- b) v rámci programů hospodářského rozvoje.

Článek 43

1. Komise předkládá Radě návrhy týkající se vypracování a provádění společné zemědělské politiky včetně nahrazení vnitrostátních systémů organizace trhu některou z forem společné organizace trhů uvedenou v čl. 40 odst. 1 a realizace opatření uvedených v této hlavě.

Tyto návrhy musí brát v úvahu vzájemnou závislost zemědělských otázek, o nichž tato hlava pojednává.

2. Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem společnou organizaci zemědělských trhů uvedenou v čl. 40 odst. 1 a ostatní ustanovení nezbytná pro sledování cílů společné zemědělské politiky a společné rybářské politiky.

3. Rada přijme na návrh Komise opatření týkající se stanovení cen, dávek, podpor a množstevních omezení a stanovení a přidělení rybolovných práv.

4. V souladu s odstavcem 2 lze vnitrostátní systémy organizace trhu nahradit společnou organizací trhu uvedenou v čl. 40 odst. 1, pokud:

- a) společná organizace trhu poskytne členským státům, které se stavějí proti tomuto opatření a které mají vlastní systém organizace trhu pro příslušnou výrobu, rovnocenné záruky zaměstnanosti a životní úroveň příslušných výrobců, a to s přihlédnutím k úpravám, které jsou možné, a ke stupni vyžadované specializace;
- b) společná organizace trhu zabezpečí obchodu uvnitř Unie podmínky obdobné podmínkám existujícím na vnitrostátním trhu.

5. Bude-li zavedena společná organizace trhu pro určité suroviny před zavedením společné organizace trhů pro odpovídající zpracované produkty, mohou být dané suroviny dovezeny ze zemí mimo Unii, pokud se používají pro zpracované produkty určené pro vývoz do třetích zemí.

Článek 44

Jestliže v některém členském státě určitý produkt podléhá vnitrostátnímu systému organizace trhu nebo vnitřní regulaci s rovnocenným účinkem a je-li tím z hlediska soutěžního postavení nepříznivě ovlivněna výroba stejného druhu v jiném členském státě, zavedou členské státy vyrovnávací poplatek při dovozu tohoto produktu z členského státu, v němž taková organizace nebo regulace existuje, ledaže by tento stát zavedl vyrovnávací poplatek při vývozu.

Výši poplatků stanoví Komise v míře nutné k obnovení rovnováhy; může schválit také použití jiných opatření, jejichž podmínky a podrobnosti sama určí.

HLAVA IV

VOLNÝ POHYB OSOB, SLUŽEB A KAPITÁLU

KAPITOLA 1

PRACOVNÍCI

Článek 45

1. Je zajištěn volný pohyb pracovníků v Unii.
2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.
3. S výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností a ochranou zdraví zahrnuje právo:
  - a) ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa;
  - b) pohybovat se za tím účelem volně na území členských států;
  - c) pobývat v některém z členských států za účelem výkonu zaměstnání v souladu s právními a správními předpisy, jež upravují zaměstnávání vlastních státních příslušníků;
  - d) zůstat na území členského státu po skončení zaměstnání za podmínek, které budou předmětem nařízení vydaných Komisí.
4. Tento článek se nepoužije pro zaměstnání ve veřejné správě.

Článek 46

Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem prostřednictvím směrnic nebo nařízení opatření potřebná k zavedení volného pohybu pracovníků tak, jak je vymezen v článku 54, a to zejména tím, že:

- a) zajistí úzkou spolupráci mezi vnitrostátními úřady práce;
- b) odstraní ty administrativní postupy a praxi, jakož i lhůty pro přístup pracovníků k volným pracovním místům, vyplývající buď z vnitrostátních právních předpisů, nebo z dohod dříve uzavřených mezi členskými státy, jejichž zachování by bylo překážkou liberalizace pohybu pracovníků;
- c) odstraní všechny takové lhůty a jiná omezení stanovená vnitrostátními předpisy nebo dohodami dříve

uzavřenými mezi členskými státy, které kladou pro státní příslušníky jiných členských států jiné podmínky svobodné volby pracovního místa než pro vlastní státní příslušníky;

d) vytvoří vhodný mechanismus, jenž by umožňoval propojení mezi nabídkou a poptávkou na trhu pracovních sil a usnadňoval jejich vyrovnávání způsobem, který by vylučoval vážné ohrožení životní úrovně a zaměstnanosti v různých regionech a odvětvích průmyslu.

Článek 47

Členské státy budou v rámci společného programu podporovat výměnu mladých pracovníků.

Článek 48

Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem v oblasti sociálního zabezpečení taková opatření, která jsou nezbytná k zajištění volného pohybu pracovníků; za tímto účelem vytvoří systém, který migrujícím zaměstnancům a osobám samostatně výdělečně činným, jakož i osobám na nich závislým zajistí:

a) započtení všech dob získaných podle práv členských států pro účely vzniku a zachování nároků na dávky, jakož i pro výpočet jejich výše,

b) vyplácení dávek osobám s bydlištěm na území členských států.

Prohlásí-li člen Rady, že by se návrh legislativního aktu podle prvního pododstavce dotkl důležitých aspektů jeho systému sociálního zabezpečení, včetně oblasti působnosti, nákladů nebo finanční struktury, nebo by se výrazně dotkl finanční rovnováhy tohoto systému, může požádat, aby se návrhem zabývala Evropská rada. V takovém případě se řádný legislativní postup pozastaví. Po projednání Evropská rada do čtyř měsíců od tohoto pozastavení:

a) vrátí návrh zpět Radě, která ukončí pozastavení řádného legislativního postupu, nebo

b) nepřijme žádné opatření nebo požádá Komisi o předložení nového návrhu; v tom případě se původně navržený akt považuje za nepřijatý.

KAPITOLA 2

PRÁVO USAZOVÁNÍ

Článek 49

V rámci níže uvedených ustanovení jsou zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jednoho členského státu na území státu druhého. Stejně tak jsou zakázána omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu na území druhého státu.

Svoboda usazování zahrnuje přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon, jakož i zřizování a řízení podniků, zejména společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení, nestanoví-li kapitola o pohybu kapitálu jinak.

Článek 50

1. Evropský parlament a Rada přijmou na návrh Komise řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem směrnice k zavedení svobody usazování v určité oblasti činnosti.

2. Evropský parlament, Rada a Komise plní úkoly, které pro ně vyplývají z předchozích ustanovení, přičemž zejména:

a) zpravidla se přednostně zabývají takovými obory činnosti, v nichž svoboda usazování zvláště významně přispívá k rozvoji výroby a obchodu;

b) zajišťují úzkou spolupráci mezi příslušnými orgány státní správy členských států, aby se informovaly o konkrétní situaci v různých oborech činnosti uvnitř Unie;

c) odstraňují administrativní postupy a praxi, které vyplývají z vnitrostátních právních předpisů nebo z dohod uzavřených dříve mezi členskými státy a jejichž další zachování by bylo překážkou svobody usazování;

d) zajišťují, aby pracovníci jednoho členského státu, kteří jsou zaměstnáni na území jiného členského státu, mohli na tomto území zůstat za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti, splňují-li podmínky, které by museli splňovat, kdyby vstupovali do tohoto státu s úmyslem takovou činnost zahájit;

e) umožňují státním příslušníkům jednoho členského státu nabývat a užívat nemovitosti na území jiného členského státu, pokud to není v rozporu se zásadami stanovenými v čl. 39 odst. 2;

f) postupně odstraňují omezení svobody usazování v každém oboru činnosti, který přichází v úvahu, a to jak pokud jde o podmínky zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností na území členského státu, tak i pokud jde o podmínky vstupu zaměstnanců mateřského podniku na řídicí nebo dozorčí místa těchto zastoupení, poboček nebo dceřiných společností;

g) v míře nezbytné k dosažení jejich rovnocennosti koordinují záruky, které jsou pro ochranu zájmů společníků i třetích osob vyžadovány v členských státech od společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce;

h) kontrolují, zda podmínky usazování nejsou narušovány podporami poskytovanými členskými státy.

Článek 51

Ustanovení této kapitoly se v členských státech nevztahují na činnosti, které jsou v příslušném členském státě spjaty, i když jen příležitostně, s výkonem veřejné moci.

Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem rozhodnout, že na určité druhy činností se ustanovení této kapitoly nepoužijí.

Článek 52

1. Ustanovení této kapitoly a opatření přijatá na jejich základě nevyklučují užití těch ustanovení právních a správních předpisů, které stanoví zvláštní režim pro cizí státní příslušníky z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a ochrany zdraví.
2. Evropský parlament a Rada vydají řádným legislativním postupem směrnice ke koordinaci výše uvedených předpisů.

Článek 53

1. Za účelem usnadnění přístupu osob k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkonu přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem směrnice upravující vzájemné uznávání diplomů, osvědčení a jiných dokladů o kvalifikaci, jakož i koordinaci právních a správních předpisů členských států týkajících se přístupu k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkonu.
2. Pokud jde o povolání lékařská, ostatní zdravotnická a farmaceutická, závisí postupné odstraňování omezení na koordinaci podmínek pro výkon těchto povolání v jednotlivých členských státech.

Článek 54

Se společnostmi založenými podle práva některého členského státu, jež mají své sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní provozovnu uvnitř Unie, se pro účely této kapitoly zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou státními příslušníky členských států.

Společnostmi se rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně družstev a jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou neziskových organizací.

Článek 55

Členské státy poskytnou státním příslušníkům ostatních členských států zacházení stejně jako vlastním státním příslušníkům, pokud jde o jejich finanční účast ve společnostech ve smyslu článku 48; ostatní ustanovení Smluv tím nejsou dotčena.

KAPITOLA 3

SLUŽBY

Článek 56

Podle následujících ustanovení jsou zakázána omezení volného pohybu služeb uvnitř Unie pro státní příslušníky členských států, kteří podnikají v jiném členském státě, než se nachází příjemce služeb.

Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem rozšířit použitelnost této kapitoly též na poskytovatele služeb, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí a kteří jsou usazeni v Unii.

Článek 57

Za služby se podle Smluv pokládají výkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob.

Služby zahrnují zejména:

- a) činnosti průmyslové povahy;
- b) činnosti obchodní povahy;
- c) řemeslné činnosti;
- d) činnosti v oblasti svobodných povolání.

Aniž jsou dotčena ustanovení kapitoly týkající se práva usazování, může poskytovatel služby za účelem jejího poskytnutí dočasně provozovat svou činnost v členském státě, kde je služba poskytována, za stejných podmínek, jaké tento stát ukládá svým vlastním státním příslušníkům.

Článek 58

1. Volný pohyb služeb v oblasti dopravy je upraven ustanoveními hlavy o dopravě.
2. Liberalizace bankovních a pojišťovacích služeb, které jsou spojeny s pohybem kapitálu, se uskuteční v souladu s liberalizací pohybu kapitálu.

Článek 59

1. Evropský parlament a Rada vydají řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem směrnice k dosažení liberalizace určitého typu služeb.
2. Směrnice uvedené v odstavci 1 se zpravidla přednostně týkají těch služeb, které mají přímý vliv na výrobní náklady nebo jejichž liberalizace přispívá ke směně zboží.

Článek 60

Členské státy usilují o dosažení liberalizace služeb ve větší míře, než jsou povinny na základě směrnic

vydaných podle čl. 59 odst. 1, pokud jim to dovolí jejich celková hospodářská situace, jakož i situace v příslušném hospodářském odvětví.

Za tím účelem podá Komise příslušným členským státům vhodná doporučení.

Článek 61

Dokud nebudou odstraněna omezení volného pohybu služeb, uplatňuje je každý členský stát na všechny poskytovatele služeb podle čl. 56 prvního pododstavce, bez rozdílu státní příslušnosti nebo místa pobytu.

Článek 62

Pro otázky upravené touto kapitolou se použijí články 51 až 54.

KAPITOLA 4

KAPITÁL A PLATBY

Článek 63

1. V rámci této kapitoly jsou zakázána všechna omezení pohybu kapitálu mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi.
2. V rámci této kapitoly jsou zakázána všechna omezení plateb mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi.

Článek 64

1. Článkem 63 není dotčeno používání žádných omezení vůči třetím zemím, která existují ke dni 31. prosince 1993 podle vnitrostátního práva nebo práva Unie ve vztahu k pohybu kapitálu do nebo ze třetích zemí, zahrnujícího přímé investice včetně investic do nemovitostí, usazování, poskytování finančních služeb či přijetí cenných papírů na kapitálové trhy. S ohledem na omezení existující ve vnitrostátních právních řádech Bulharska, Estonska a Maďarska je odpovídajícím dnem 31. prosinec 1999.
2. Ve snaze dosáhnout volného pohybu kapitálu mezi členskými státy a třetími zeměmi v co největší míře a aniž jsou dotčeny ostatní kapitoly Smluv, přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření týkající se pohybu kapitálu do a ze třetích zemí, zahrnujícího přímé investice, včetně investic do nemovitostí, usazování, poskytování finančních služeb či přijetí cenných papírů na kapitálové trhy.
3. Odchylně od odstavce 2 může opatření, která v oblasti liberalizace pohybu kapitálu do třetích zemí či z nich představují v právu Unie krok zpět, přijímat pouze Rada zvláštním legislativním postupem jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

Článek 65

1. Článkem 63 není dotčeno právo členských států:

a) uplatňovat příslušná ustanovení svých daňových předpisů, která rozlišují mezi daňovými poplatníky podle místa bydliště nebo podle místa, kde je jejich kapitál investován;

b) učinit všechna nezbytná opatření, jež by zabránila porušování vnitrostátních právních a správních předpisů, zejména v oblasti daňového práva a dohledu nad finančními institucemi, nebo stanovit postupy pro ohlašování pohybu kapitálu pro účely správní či statistické, nebo učinit opatření odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností.

2. Touto kapitolou není dotčena použitelnost omezení práva usazování, pokud jsou slučitelná se Smlouvami.

3. Opatření a postupy uvedené v odstavcích 1 a 2 nesmějí představovat ani prostředek svévolné diskriminace, ani zastřené omezování volného pohybu kapitálu a plateb ve smyslu článku 63.

4. Nebudou-li přijata opatření podle čl. 64 odst. 3, může Komise, nebo nepřijme-li Komise rozhodnutí do tří měsíců od žádosti dotčeného členského státu, Rada přijmout rozhodnutí o tom, že se omezující daňová opatření přijatá členským státem vůči jedné nebo více třetím zemím považují za slučitelná se Smlouvami, pokud jsou odůvodněna některým z cílů Unie a jsou slučitelná s řádným fungováním vnitřního trhu. Rada rozhoduje jednomyslně na žádost členského státu.

Článek 66

Pokud pohyb kapitálu do či ze třetích zemí za výjimečných okolností způsobuje nebo hrozí způsobit vážné poruchy fungování hospodářské a měnové unie, může Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou na dobu nepřekračující šest měsíců přijmout ochranná opatření vůči třetím zemím, jsou-li taková opatření naprosto nezbytná.

HLAVA V

PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI A PRÁVA

KAPITOLA 1

OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 67

1. Unie tvoří prostor svobody, bezpečnosti a práva při respektování základních práv a různých právních systémů a tradic členských států.

2. Unie zajišťuje, že na vnitřních hranicích neprobíhá kontrola osob, a rozvíjí společnou politiku v oblasti azylu, přistěhovalectví a ochrany vnějších hranic, která je založena na solidaritě mezi členskými státy a je spravedlivá vůči státním příslušníkům třetích zemí. Pro účely této hlavy se s osobami bez státní příslušnosti zachází jako se státními příslušníky třetích zemí.

3. Unie usiluje o zajištění vysoké úrovně bezpečnosti prostřednictvím opatření pro předcházení trestné činnosti, rasismu a xenofobii a boj proti nim, prostřednictvím opatření pro koordinaci a spolupráci mezi policejními a justičními orgány a jinými příslušnými orgány, jakož i prostřednictvím vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech, a je-li to nezbytné, prostřednictvím sblížení předpisů trestního práva.

4. Unie usnadňuje přístup ke spravedlnosti, zejména zásadou vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských věcech.

Článek 68

Evropská rada vymezuje v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva strategické směry pro legislativní a operativní plánování.

Článek 69

Vnitrostátní parlamenty dbají s ohledem na legislativní návrhy a podněty předkládané v rámci kapitol 4 a 5 na dodržování zásady subsidiarity v souladu s Protokolem o používání zásad subsidiarity a proporcionality.

Článek 70

Aniž jsou dotčeny články 258, 259 a 260, může Rada na návrh Komise přijmout opatření, která stanoví způsob, jakým členské státy ve spolupráci s Komisí postupují při objektivním a nestranném hodnocení toho, jak orgány členských států provádějí politiky Unie podle této hlavy, zejména pro usnadnění plného uplatňování zásady vzájemného uznávání. O obsahu a výsledcích hodnocení je informován Evropský parlament a vnitrostátní parlamenty.

Článek 71

K zajištění podpory a posílení operativní spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti uvnitř Unie se v Radě zřizuje stálý výbor. Aniž je dotčen článek 240, usnadňuje tento výbor koordinaci činnosti příslušných orgánů členských států. Do jednání výboru mohou být zapojeni zástupci dotčených institucí a jiných subjektů Unie. O jednáních je informován Evropský parlament a vnitrostátní parlamenty.

Článek 72

Tato hlava se nedotýká výkonu odpovědnosti členských států za udržování veřejného pořádku a ochranu vnitřní bezpečnosti.

Článek 73

Členské státy mohou mezi sebou a na vlastní odpovědnost organizovat formy spolupráce a koordinace, které považují za vhodné, mezi příslušnými útvary svých státních správ pověřenými zajišťováním národní bezpečnosti.

Článek 74

Rada přijme opatření k zajištění správní spolupráce mezi příslušnými útvary členských států v oblastech uvedených v této hlavě, jakož i mezi těmito útvary a Komisí. Rozhoduje na návrh Komise, s výhradou článku 76, a po konzultaci s Evropským parlamentem.

Článek 75

Je-li to nezbytné pro dosažení cílů uvedených v článku 67, pokud jde o předcházení terorismu a souvisejícím činnostem a boj proti nim, vymezí Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem formou nařízení rámec správních opatření týkajících se pohybu kapitálu a plateb, jako je zmrazení peněžních prostředků, finančních aktiv nebo hospodářských výhod, které náležejí fyzickým nebo právníckým osobám, skupinám nebo nestátním útvarům, jsou jimi vlastněny nebo jsou v jejich v držbě.

K provedení rámce uvedeného v prvním pododstavci přijme Rada na návrh Komise opatření.

Akty uvedené v tomto článku musí obsahovat nezbytná ustanovení o právních zárukách.

Článek 76

Akty uvedené v kapitolách 4 a 5 a opatření uvedená v článku 74, která zajišťují správní spolupráci v oblastech podle těchto kapitol, se přijímají:

- a) na návrh Komise, nebo
- b) z podnětu čtvrtiny členských států.

KAPITOLA 2

POLITIKY TÝKAJÍCÍ SE KONTROL NA HRANICÍCH, AZYLU A PŘISTĚHOVALECTVÍ

Článek 77

1. Unie rozvíjí politiku s cílem:

a) zajistit, aby osoby bez ohledu na svou státní příslušnost nebyly kontrolovány při překračování vnitřních hranic;

b) zajistit kontrolu osob a účinný dohled nad překračováním vnějších hranic;

c) postupně zavést integrovaný systém řízení vnějších hranic.

2. Pro účely odstavce 1 přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření týkající se:

a) společné politiky v oblasti víz a jiných krátkodobých povolení k pobytu;

b) kontrol, jimž podléhají osoby překračující vnější hranice;

c) podmínek, za kterých požívají státní příslušníci třetích zemí v Unii po krátkou dobu svobody pohybu;

d) veškerých opatření nezbytných pro postupné zavedení integrovaného systému řízení vnějších hranic;

e) neprovádění kontrol osob bez ohledu na jejich státní příslušnost při překračování vnitřních hranic.

3. Ukáže-li se k usnadnění výkonu práva podle čl. 20 odst. 2 písm. a) činnost Unie jako nezbytná a nestanoví-li Smlouvy pro takovou činnost nezbytné pravomoci, může Rada zvláštním legislativním postupem přijmout předpisy týkající se cestovních pasů, průkazů totožnosti, povolení k pobytu a jiných obdobných dokladů. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

4. Tento článek se nedotýká pravomoci členských států k zeměpisnému vymezení svých hranic podle mezinárodního práva.

Článek 78

1. Unie vyvíjí společnou politiku týkající se azylu, doplňkové ochrany a dočasné ochrany s cílem poskytnout každému státnímu příslušníkovi třetí země, který potřebuje mezinárodní ochranu, přiměřený status a zajistit dodržování zásady nenavracení. Tato politika musí být v souladu s Ženevskou úmluvou o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951, Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků ze dne 31. ledna 1967 a ostatními příslušnými smlouvami.

2. Pro účely odstavce 1 přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření týkající se společného evropského azylového systému, který obsahuje:

a) jednotný azylový status pro státní příslušníky třetích zemí platný v celé Unii;

b) jednotný status doplňkové ochrany pro státní příslušníky třetích zemí, kteří, aniž by získali evropský azyl, potřebují mezinárodní ochranu;

c) společný režim dočasné ochrany vysídlených osob v případě hromadného přílivu;

d) společný postup pro udělování a odnímání jednotného azylového statusu nebo statusu doplňkové ochrany;

e) kritéria a mechanismy pro určení členského státu příslušného pro posouzení žádosti o azyl nebo doplňkovou ochranu;

f) normy týkající se podmínek pro přijímání žadatelů o azyl nebo doplňkovou ochranu;

g) partnerství a spolupráci se třetími zeměmi pro zvládnutí přílivů osob žádajících o azyl nebo doplňkovou či dočasnou ochranu.

3. Ocitnou-li se jeden nebo více členských států ve stavu nouze v důsledku náhlého přílivu státních příslušníků třetích zemí, může Rada na návrh Komise přijmout ve prospěch dotyčných členských států dočasná opatření. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

Článek 79

1. Unie vyvíjí společnou přistěhovaleckou politiku, jejímž cílem je ve všech etapách zajistit účinné řízení migračních toků, spravedlivé zacházení pro státní příslušníky třetích zemí oprávněně pobývající v členských státech, jakož i předcházení nedovolenému přistěhovalectví a obchodu s lidmi a posílení boje proti těmto činnostem.

2. Pro účely odstavce 1 přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření v těchto oblastech:

a) podmínky vstupu a pobytu a pravidla, podle nichž členské státy udělují dlouhodobá víza a vydávají dlouhodobá povolení k pobytu, včetně těch, která jsou udělována a vydávána za účelem slučování rodin;

b) vymezení práv státních příslušníků třetích zemí oprávněně pobývajících v členském státě, včetně podmínek upravujících svobodu pohybovat se a pobývat v ostatních členských státech;

c) nedovolené přistěhovalectví a nedovolený pobyt včetně vyhoštění a vracení osob s neoprávněným pobytem;

d) boj proti obchodu s lidmi, především se ženami a dětmi.

3. Unie může se třetími zeměmi uzavřít dohody o zpětném přebírání státních příslušníků třetích zemí, kteří nesplňují nebo již nesplňují podmínky pro vstup, přítomnost nebo pobyt na území některého členského státu, do země původu nebo do země, odkud přicházejí.

4. Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem přijmout opatření pro povzbuzení a podporu činnosti členských států k podpoře integrace státních příslušníků třetích zemí oprávněně

pobývajících na jejich území, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

5. Tento článek se nedotýká práva členských států stanovit objem vstupů státních příslušníků třetích zemí přicházejících ze třetích zemí na jejich území s cílem hledat tam práci jako zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné.

Článek 80

Politiky Unie podle této kapitoly a jejich provádění se řídí zásadou solidarity a spravedlivého rozdělení odpovědnosti mezi členskými státy, a to i na finanční úrovni. Kdykoli je to nutné, obsahují akty Unie přijaté podle této kapitoly vhodná opatření pro používání této zásady.

KAPITOLA 3

JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE V OBČANSKÝCH VĚCECH

Článek 81

1. Unie rozvíjí justiční spolupráci v občanských věcech s mezinárodním prvkem založenou na zásadě vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí. Tato spolupráce může zahrnovat přijímání opatření pro sblížení právních předpisů členských států.

2. Pro účely odstavce 1 přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření, která mají, zejména pokud je to nezbytné k řádnému fungování vnitřního trhu, za cíl zajistit:

a) vzájemné uznávání a výkon soudních a mimosoudních rozhodnutí mezi členskými státy;

b) přeshraniční doručování soudních a mimosoudních písemností;

c) slučitelnost kolizních norem a pravidel pro určení příslušnosti platných v členských státech;

d) spolupráci při opatřování důkazů;

e) účinný přístup ke spravedlnosti;

f) odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, v případě potřeby podporou slučitelnosti úpravy občanskoprávního řízení v členských státech;

g) rozvíjení alternativních metod urovnávání sporů;

h) podporu dalšího vzdělávání soudců a soudních zaměstnanců.

3. Odchylně od odstavce 2 přijímá Rada opatření týkající se rodinného práva s mezinárodním prvkem zvláštním legislativním postupem. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

Rada může na návrh Komise přijmout rozhodnutí určující ty aspekty rodinného práva s mezinárodním prvkem, které mohou být předmětem aktů přijatých řádným legislativním postupem. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

Návrh uvedený v druhém pododstavci se postoupí vnitrostátním parlamentům. Vysloví-li některý vnitrostátní parlament během šesti měsíců ode dne tohoto postoupení svůj nesouhlas, není rozhodnutí přijato. Není-li nesouhlas vysloven, může Rada rozhodnutí přijmout.

KAPITOLA 4

JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE V TRESTNÍCH VĚCECH

Článek 82

1. Justiční spolupráce v trestních věcech je v Unii založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a zahrnuje sbližování právních a správních předpisů členských států v oblastech uvedených v odstavci 2 a v článku 83.

Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem opatření, která mají za cíl:

a) stanovit pravidla a postupy pro zajištění uznávání všech forem rozsudků a soudních rozhodnutí v celé Unii;

b) předcházet střetům příslušnosti mezi členskými státy a řešit je;

c) podporovat další vzdělávání soudců a soudních zaměstnanců;

d) usnadňovat spolupráci mezi justičními nebo obdobnými orgány členských států v rámci trestního řízení a výkonu rozhodnutí.

2. V rozsahu nezbytném pro usnadnění vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a policejní a justiční spolupráce v trestních věcech s přeshraničním rozměrem mohou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem stanovit formou směrnic minimální pravidla. Tato minimální pravidla přihlížejí k rozdílům mezi právními tradicemi a systémy členských států.

Týkají se:

a) vzájemné přípustnosti důkazů mezi členskými státy;

b) práv osob v trestním řízení;

c) práv obětí trestných činů;

d) dalších zvláštních aspektů trestního řízení, které Rada předem určila v rozhodnutí; při přijímání tohoto rozhodnutí Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

Přijetí minimálních pravidel podle tohoto odstavce nebrání členským státům zachovat nebo zavést vyšší stupeň ochrany osob.

3. Pokud se člen Rady domnívá, že by se návrh směrnice podle odstavce 2 dotkl základních aspektů jeho systému trestního soudnictví, může požádat, aby se návrhem zabývala Evropská rada. V takovém případě se řádný legislativní postup pozastaví. Po projednání, a pokud bylo dosaženo konsensu, Evropská rada do čtyř měsíců od tohoto pozastavení vrátí návrh zpět Radě, která ukončí pozastavení řádného legislativního postupu.

Není-li dohody dosaženo a pokud si alespoň devět členských států přeje navázat posílenou spolupráci na základě dotčeného návrhu směrnice, oznámí to ve stejné lhůtě Evropskému parlamentu, Radě a Komisi. V takovém případě se povolení k zavedení posílené spolupráce podle čl. 20 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii a čl. 329 odst. 1 této smlouvy považuje za udělené a použijí se ustanovení o posílené spolupráci.

Článek 83

1. Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem stanovit formou směrnic minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v oblastech mimořádně závažné trestné činnosti s přeshraničním rozměrem z důvodu povahy nebo dopadu těchto trestných činů nebo kvůli zvláštní potřebě potírat ji na společném základě.

Jsou to tyto oblasti trestné činnosti: terorismus, obchod s lidmi a sexuální vykořisťování žen a dětí, nedovolený obchod s drogami, nedovolený obchod se zbraněmi, praní peněz, korupce, padělání platebních prostředků, trestná činnost v oblasti výpočetní techniky a organizovaná trestná činnost.

Na základě vývoje trestné činnosti může Rada přijmout rozhodnutí určující další oblasti trestné činnosti, které splňují kritéria uvedená v tomto odstavci. Rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

2. Ukáže-li se, že sblížování trestněprávních předpisů členského státu je nezbytné pro zajištění účinného provádění politiky Unie v oblasti, která byla předmětem harmonizačního opatření, mohou směrnice stanovit minimální pravidla pro vymezení trestných činů a sankcí v dané oblasti. Tyto směrnice se přijmou stejným řádným nebo zvláštním legislativním postupem, který byl použit pro přijetí dotyčných harmonizačních opatření, aniž je dotčen článek 76.

3. Pokud se člen Rady domnívá, že by se návrh směrnice podle odstavce 1 nebo 2 dotkl základních aspektů jeho systému trestního soudnictví, může požádat, aby se návrhem zabývala Evropská rada. V takovém případě se řádný legislativní postup pozastaví. Po projednání, a pokud bylo dosaženo konsensu, Evropská rada do čtyř měsíců od tohoto pozastavení vrátí návrh zpět Radě, která ukončí pozastavení řádného legislativního postupu.

Není-li dohody dosaženo a pokud si alespoň devět členských států přeje navázat posílenou spolupráci na základě dotčeného návrhu směrnice, oznámí to ve stejné lhůtě Evropskému parlamentu, Radě a Komisi. V takovém případě se povolení k zavedení posílené spolupráce podle čl. 20 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii a čl. 329 odst. 1 této smlouvy považuje za udělené a použijí se ustanovení o posílené spolupráci.

Článek 84

Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem přijmout pobídková a podpůrná opatření pro činnost členských států v oblasti předcházení trestné činnosti, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

Článek 85

1. Posláním Eurojustu je podporovat a posilovat koordinaci a spolupráci mezi vnitrostátními orgány pověřenými vyšetřováním a stíháním závažné trestné činnosti, která se dotýká dvou nebo více členských států nebo která vyžaduje stíhání na společném základě, a to na základě operací vedených a informací poskytovaných orgány členských států a Europolem.

V této souvislosti Evropský parlament a Rada vymezí řádným legislativním postupem formou nařízení strukturu, fungování, oblast činnosti a úkoly Eurojustu. Tyto úkoly mohou zahrnovat:

a) zahájení trestních vyšetřování a navrhování zahájení stíhání, která vedou příslušné vnitrostátní orgány, zejména pokud jde o trestné činy proti finančním zájmům Unie;

b) koordinaci vyšetřování a stíhání uvedených v písmeni a);

c) posílení justiční spolupráce, včetně řešení střetů příslušností a úzké spolupráce s Evropskou soudní sítí.

Tato nařízení rovněž stanoví způsoby zapojení Evropského parlamentu a vnitrostátních parlamentů do hodnocení činnosti Eurojustu.

2. V rámci stíhání podle odstavce 1, a aniž je dotčen článek 86, vykonávají procesní úkony v souvislosti se soudním řízením příslušní vnitrostátní úředníci.

Článek 86

1. Pro boj proti trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie může Rada zvláštním legislativním postupem formou nařízení vytvořit z Eurojustu Úřad evropského veřejného žalobce. Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

Není-li dosaženo jednomyslnosti, může skupina alespoň devíti členských států požádat, aby byl návrh nařízení předložen Evropské radě. V takovém případě se postup v Radě pozastaví. Po projednání, a pokud bylo dosaženo konsensu, Evropská rada do čtyř měsíců od tohoto pozastavení vrátí návrh zpět Radě k přijetí.

Není-li dohody dosaženo a pokud si alespoň devět členských států přeje navázat posílenou spolupráci na základě dotčeného návrhu nařízení, oznámí to ve stejné lhůtě Evropskému parlamentu, Radě a Komisi. V takovém případě se povolení k zavedení posílené spolupráce podle čl. 20 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii a čl. 329 odst. 1 této smlouvy považuje za udělené a použijí se ustanovení o posílené spolupráci.

2. Úřad evropského veřejného žalobce je, případně ve spojení s Europolem, příslušný k vyšetřování a

stíhání pachatelů a spolupachatelů trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, jak jsou vymezeny nařízením podle odstavce 1, a jejich předvedení před soud. Před příslušnými soudy členských států vykonává v souvislosti s těmito trestnými činy úlohu veřejného žalobce.

3. Nařízení uvedené v odstavci 1 vymezí statut Úřadu evropského veřejného žalobce, podmínky pro výkon jeho funkcí, procesní pravidla platná pro jeho činnost, jakož i ta, jimiž se řídí přípustnost důkazů, a pravidla použitelná na soudní přezkum procesních úkonů učiněných při výkonu jeho funkcí.

4. Evropská rada může současně nebo následně přijmout rozhodnutí pozměňující odstavec 1, kterým rozšíří pravomoci Úřadu evropského veřejného žalobce tak, aby zahrnovaly boj proti závažné trestné činnosti s přeshraničním rozměrem, a odpovídajícím způsobem pozměňující odstavec 2, pokud jde o pachatele a spolupachatele závažných trestných činů dotýkajících se několika členských států. Evropská rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu a po konzultaci s Komisí.

KAPITOLA 5

POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE

Článek 87

1. Unie vyvíjí policejní spolupráci, do níž jsou zapojeny všechny příslušné orgány členských států, včetně policie, celních orgánů a dalších donucovacích orgánů specializovaných na předcházení trestným činům, jejich odhalování a objasňování.

2. Pro účely odstavce 1 mohou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem přijmout opatření týkající se:

a) shromažďování, uchovávání, zpracovávání, analýzy a výměny příslušných informací;

b) podpory vzdělávání zaměstnanců, jakož i spolupráce týkající se výměny zaměstnanců, prostředků a forenzního výzkumu;

c) společných kriminalistických metod při odhalování závažných forem organizované trestné činnosti.

3. Rada může zvláštním legislativním postupem přijmout opatření týkající se operativní spolupráce mezi orgány uvedenými v tomto článku. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

Není-li dosaženo jednomyslnosti, může skupina alespoň devíti členských států požádat, aby byl návrh opatření předložen Evropské radě. V takovém případě se postup v Radě pozastaví. Po projednání, a pokud bylo dosaženo konsensu, Evropská rada do čtyř měsíců od tohoto pozastavení vrátí návrh zpět Radě k přijetí.

Není-li dohody dosaženo a pokud si alespoň devět členských států přeje navázat posílenou spolupráci na základě dotčeného návrhu opatření, oznámí to ve stejné lhůtě Evropskému parlamentu, Radě a Komisi. V takovém případě se povolení k zavedení posílené spolupráce podle čl. 20 odst. 2 Smlouvy o Evropské

unii a čl. 329 odst. 1 této smlouvy považuje za udělené a použijí se ustanovení o posílené spolupráci.

Zvláštní postup podle druhého a třetího pododstavce se nepoužije na akty, které představují rozvoj schengenského *acquis*.

Článek 88

1. Posláním Europolu je podporovat a posilovat činnost policejních orgánů a jiných donucovacích orgánů členských států, jakož i jejich vzájemnou spolupráci při předcházení závažné trestné činnosti dotýkající se dvou nebo více členských států, terorismu a těm formám trestné činnosti, které se dotýkají společného zájmu, jenž je předmětem některé politiky Unie, a při boji proti takové trestné činnosti.

2. Evropský parlament a Rada vymezí řádným legislativním postupem formou nařízení strukturu, fungování, oblast činnosti a úkoly Europolu. Tyto úkoly mohou zahrnovat:

a) shromažďování, uchovávání, zpracovávání, analýzu a výměnu informací předávaných zejména orgány členských států nebo třetích zemí či subjektů;

b) koordinaci, organizaci a provádění vyšetřování a operativních akcí, vedených společně s příslušnými orgány členských států nebo v rámci společných vyšetřovacích týmů, případně ve spojení s Eurojustem.

Tato nařízení rovněž stanoví způsoby kontroly činností Europolu Evropským parlamentem, do které jsou zapojeny vnitrostátní parlamenty.

3. Jakákoli operativní akce Europolu musí být vedena ve spojení a po dohodě s orgány členských států, jejichž území se týká. Používání donucovacích opatření spadá výlučně do pravomoci příslušných vnitrostátních orgánů.

Článek 89

Rada stanoví zvláštním legislativním postupem podmínky a meze, za nichž mohou příslušné orgány členských států uvedené v člácích 82 a 87 působit na území jiného členského státu ve spojení a po dohodě s jeho orgány. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

HLAVA VI

DOPRAVA

Článek 90

V oblastech upravovaných v této hlavě jsou cíle Smluv sledovány v rámci společné dopravní politiky.

Článek 91

1. K provedení článku 90 a s přihlédnutím ke zvláštnostem dopravy stanoví Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů:

- a) společná pravidla pro mezinárodní dopravu do nebo z některého členského státu anebo procházející přes území jednoho nebo několika členských států;
- b) podmínky, za nichž mohou dopravci, kteří nejsou rezidenty tohoto státu, provozovat dopravu uvnitř některého členského státu;
- c) opatření ke zlepšení bezpečnosti dopravy;
- d) veškeré jiné potřebné předpisy.

2. Při přijímání opatření uvedených v odstavci 1 se přihlíží k případům, kdy by se jejich uplatňování mohlo vážně dotknout životní úrovně a úrovně zaměstnanosti v některých regionech, jakož i využití dopravních zařízení.

Článek 92

Až do přijetí předpisů uvedených v čl. 91 odst. 1 nesmí žádný členský stát, pokud Rada jednomyslně nepřijme opatření pro udělení výjimky, měnit předpisy upravující tuto oblast k 1. lednu 1958 nebo pro přistupující státy ke dni přistoupení způsobem, který by přímo nebo nepřímo znevýhodňoval dopravce jiných členských států ve srovnání s domácími dopravci.

Článek 93

Se Smlouvami jsou slučitelné podpory, které odpovídají potřebě koordinovat dopravu nebo které představují náhradu za určitá plnění související s pojmem veřejné služby.

Článek 94

Veškerá opatření v oblasti cen a podmínek dopravy učiněná v rámci Smluv musí přihlížet k hospodářské situaci dopravců.

Článek 95

1. V dopravě uvnitř Unie je zakázána veškerá diskriminace spočívající v tom, že dopravce uplatňuje na dopravu téhož zboží dopravovaného za stejných okolností ceny a dopravní podmínky odlišné v závislosti na zemi původu nebo určení dopravovaného zboží.

2. Odstavec 1 nevylučuje, aby Evropský parlament a Rada přijaly jiná opatření podle čl. 91 odst. 1.

3. Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním

výborem přijme pravidla k provedení odstavce 1.

Může zejména přijmout opatření potřebná k tomu, aby orgány Unie mohly zabezpečit plnění ustanovení odstavce 1 a aby mohly zajistit uživatelům dopravy výhody vyplývající z tohoto ustanovení.

4. Komise prozkoumá z vlastního podnětu nebo na žádost některého členského státu případy diskriminace uvedené v odstavci 1 a po konzultaci s každým příslušným členským státem vydá v rámci pravidel stanovených v souladu s odstavcem 3 potřebná rozhodnutí.

Článek 96

1. V dopravě uvnitř Unie je zakázáno uplatňovat takové ceny a podmínky uložené členským státem, které jakýmkoli způsobem podporují nebo chrání jeden nebo několik určitých podniků nebo průmyslových odvětví, ledaže k tomu dá svolení Komise.

2. Komise prozkoumá z vlastního podnětu nebo na žádost některého členského státu ceny a podmínky uvedené v odstavci 1, přihlédne zejména k požadavkům vhodné regionální hospodářské politiky, k potřebám nerozvinutých oblastí a k obtížím oblastí vážně postižených politickými okolnostmi, jakož i k účinkům těchto cen a podmínek na hospodářskou soutěž mezi různými způsoby dopravy.

Komise po konzultaci s každým příslušným členským státem vydá potřebná rozhodnutí.

3. Zákaz uvedený v odstavci 1 se netýká sazeb zavedených k zajištění konkurenceschopnosti.

Článek 97

Dávky nebo poplatky nezávislé na ceně dopravy účtované dopravcem v souvislosti s přechodem hranic nesmějí přesahovat rozumnou míru stanovenou s přihlédnutím ke skutečným výdajům vynaloženým v souvislosti s tímto přechodem.

Členské státy se vynasnaží tyto výdaje postupně snižovat.

Komise může k provedení tohoto článku podávat členským státům doporučení.

Článek 98

Ustanovení této hlavy nebrání použití opatření přijatých ve Spolkové republice Německo, pokud jsou nutná k vyrovnání hospodářských nevýhod, jež byly hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky způsobeny rozdělením Německa. Pět let po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost může Rada na návrh Komise přijmout rozhodnutí, jímž se tento článek zruší.

Článek 99

Při Komisi se zřizuje poradní výbor složený z odborníků jmenovaných vládami členských států. Komise s

výborem podle potřeby konzultuje otázky dopravy.

Článek 100

1. Ustanovení této hlavy se vztahují na dopravu po železnicích, silnicích a vnitrozemských vodních cestách.

2. Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem přijmout vhodná ustanovení pro dopravu námořní a leteckou. Rozhodují po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

HLAVA VII

SPOLEČNÁ PRAVIDLA PRO HOSPODÁŘSKOU SOUTĚŽ, DANĚ A SBLIŽOVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

KAPITOLA 1

PRAVIDLA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

ODDÍL 1

PRAVIDLA PLATNÁ PRO PODNIKY

Článek 101

1. S vnitřním trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, zejména ty, které

- a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky;
- b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice;
- c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování;
- d) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži;
- e) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.

2. Dohody nebo rozhodnutí zakázané podle tohoto článku jsou neplatné od počátku.

3. Odstavec 1 však může být prohlášen za neúčinný pro:

- dohody nebo kategorie dohod mezi podniky,
- rozhodnutí nebo kategorie rozhodnutí sdružení podniků a
- jednání ve vzájemné shodě nebo jejich kategorie,

které přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž vyhrazení spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, a které

a) neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná;

b) neumožňují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.

Článek 102

S vnitřním trhem je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na vnitřním trhu nebo jeho podstatné části.

Takové zneužívání může zejména spočívat:

- a) v přímém nebo nepřímém vynuucování nepřiměřených nákupních nebo prodejních cen anebo jiných nerovných obchodních podmínek;
- b) v omezování výroby, odbytu nebo technického vývoje na úkor spotřebitelů;
- c) v uplatňování rozdílných podmínek vůči obchodním partnerům při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodňováni v hospodářské soutěži;
- d) v podmiňování uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.

Článek 103

1. Nařízení nebo směrnice potřebné k provedení zásad uvedených v člancích 101 a 102 přijímá Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem.

2. Cílem předpisů uvedených v odstavci 1 je zejména:

- a) zajistit dodržování zákazů uvedených v čl. 101 odst. 1 a v článku 102 stanovením pokut a penále;

- b) určit prováděcí pravidla k čl. 101 odst. 3 s přihlédnutím k nutnosti zajistit účinný dozor při co největším zjednodušení správní kontroly;
- c) podrobněji vymežit v případě potřeby rozsah uplatňování článků 101 a 102 v jednotlivých hospodářských odvětvích;
- d) vymežit úlohy Komise a Soudního dvora Evropské unie při provádění ustanovení uvedených v tomto odstavci;
- e) vymežit poměr mezi vnitrostátními právními předpisy na jedné straně a ustanoveními tohoto oddílu nebo předpisy přijatými na základě tohoto článku na straně druhé.

Článek 104

Dokud nenabudou platnosti předpisy vydané podle článku 103, rozhodují o přípustnosti dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě a o zneužívání dominantního postavení na vnitřním trhu orgány členských států v souladu s vnitrostátními právními předpisy a s ustanoveními článku 101, zejména odstavce 3, a článku 102.

Článek 105

1. Aniž je dotčen článek 104, dbá Komise na provádění zásad vytyčených v článcích 101 a 102. Na žádost členského státu nebo z úřední povinnosti a v součinnosti s příslušnými orgány členských států, které jí budou nápomocny, vyšetřuje případy domnělého porušení uvedených zásad. Zjistí-li, že k porušení došlo, navrhne prostředky vhodné k jeho odstranění.

2. Trvá-li porušení i nadále, Komise konstatuje porušení zásad zdůvodněným rozhodnutím. Komise může své rozhodnutí zveřejnit a zmocnit členské státy, aby přijaly potřebná opatření k nápravě, jejichž podmínky a podrobnosti Komise určí.

3. Komise může přijmout nařízení týkající se kategorií dohod, o nichž Rada přijala nařízení nebo směrnici podle čl. 103 odst. 2 písm. b).

Článek 106

1. Pokud jde o podniky veřejného práva a podniky, kterým členské státy přiznávají zvláštní nebo výlučná práva, tyto státy nepřijmou ani neponechají v platnosti opatření odporující pravidlům Smluv, zejména pravidlům stanoveným v článcích 18 a 101 až 109.

2. Podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají pravidlům obsaženým ve Smlouvách, zejména pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Unie.

3. Komise dohlíží na provádění tohoto článku a vydává podle potřeby členským státům potřebné směrnice a rozhodnutí.

ODDÍL 2

STÁTNÍ PODPORY

Článek 107

1. Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.

2. S vnitřním trhem jsou slučitelné:

a) podpory sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům za podmínky, že se poskytují bez diskriminace na základě původu výrobků;

b) podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi;

c) podpory poskytované hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo postižených rozdělením Německa, pokud jsou potřebné k vyrovnání hospodářských znevýhodnění způsobených tímto rozdělením. Pět let po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost může Rada na návrh Komise přijmout rozhodnutí, jímž se toto písmeno zruší.

3. Za slučitelné s vnitřním trhem mohou být považovány:

a) podpory, které mají napomáhat hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností jakož i rozvoji regionů uvedených v článku 299 s ohledem na jejich strukturální, hospodářskou a sociální situaci;

b) podpory, které mají napomoci uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu;

c) podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu s vnitřním trhem;

d) podpory určené na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví, jestliže neovlivní podmínky obchodu a hospodářské soutěže v Unii v míře odporující společnému zájmu;

e) jiné kategorie podpor, které určí Rada na návrh Komise.

Článek 108

1. Komise ve spolupráci s členskými státy zkoumá průběžně režimy podpor existující v těchto státech. Navrhuje jim vhodná opatření, která vyžaduje postupný rozvoj nebo fungování vnitřního trhu.

2. Zjistí-li Komise poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek, že podpora poskytovaná některým státem nebo ze státních prostředků není slučitelná s vnitřním trhem podle článku 107 nebo že je zneužívána, rozhodne, že dotyčný stát ve lhůtě stanovené Komisí takovou podporu zruší nebo upraví.

Nepodrobí-li se dotyčný stát tomuto rozhodnutí ve stanovené lhůtě, může Komise nebo jiný zainteresovaný stát, odchylně od článků 258 a 257, předložit věc přímo Soudnímu dvoru Evropské unie.

Rada může na žádost členského státu jednomyslně rozhodnout, že podpora, kterou tento stát poskytuje nebo hodlá poskytnout, má být odchylně od článku 107 nebo nařízení podle článku 109 považována za slučitelnou s vnitřním trhem, odůvodňují-li takové rozhodnutí mimořádné okolnosti. Zahájila-li již Komise ve věci této podpory řízení podle prvního pododstavce tohoto odstavce, bude podáním žádosti příslušného státu Radě uvedené řízení pozastaveno až do vyjádření Rady.

Nevyjádří-li se však Rada do tří měsíců po podání této žádosti, rozhodne věc Komise.

3. Komise musí být včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Má-li za to, že takový záměr není s ohledem na článek 107 s vnitřním trhem, zahájí neprodleně řízení podle odstavce 2. Dotyčný členský stát neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí.

4. Komise může přijmout nařízení týkající se kategorií státních podpor, u kterých Rada podle článku 109 dala možnost vyjmout je z řízení uvedeného v odstavci 3 tohoto článku.

Článek 109

Rada může na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem přijímat veškerá potřebná prováděcí nařízení k článkům 107 a 108, a zejména stanovit podmínky, za nichž se použije čl. 108 odst. 3, jakož i vymezovat druhy podpor, které jsou vyňaty z tohoto řízení.

KAPITOLA 2

DAŇOVÁ USTANOVENÍ

Článek 110

Členské státy nepodrobí přímo ani nepřímo výrobky jiných členských států jakémukoli vyššímu vnitrostátnímu zdanění než je to, jemuž jsou přímo nebo nepřímo podrobeny podobné výrobky domácí.

Členské státy nepodrobí dále výrobky jiných členských států vnitrostátnímu zdanění, které by poskytovalo nepřímou ochranu jiným výrobkům.

Článek 111

Pokud jsou výrobky vyvezeny na území některého členského státu, nesmí být navracení vnitrostátních daní vyšší než vnitrostátní daně, kterým byly výrobky přímo nebo nepřímo podrobeny.

Článek 112

Osvobození od daně a navracení daní při vývozu do jiných členských států s výjimkou daně z obratu, spotřebních a ostatních nepřímých daní, jakož i vyrovnávací poplatky při dovozu z členských států jsou přípustné pouze tehdy, pokud zamýšlená opatření na omezenou dobu předem schválila Rada na návrh Komise.

Článek 113

Rada zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem jednomyslně přijme ustanovení k harmonizaci právních předpisů týkajících se daní z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní v rozsahu, v jakém je tato harmonizace nezbytná pro vytvoření a fungování vnitřního trhu a zabránění narušení hospodářské soutěže.

KAPITOLA 3

SBLIŽOVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Článek 114

1. Není-li ve Smlouvách stanoveno jinak, použijí se k dosažení cílů uvedených v článku 14 následující ustanovení. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímají opatření ke sblížování ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu.

2. Odstavec 1 se nevztahuje na ustanovení o daních, ustanovení týkající se volného pohybu osob, ani na ustanovení týkající se práv a zájmů zaměstnanců.

3. Komise bude ve svých návrzích podle odstavce 1 týkajících se zdraví, bezpečnosti, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele vycházet z vysoké úrovně ochrany a přihlédne přitom zejména k novému vývoji založenému na vědeckých poznacích. V rámci svých pravomocí usilují o tento cíl též Evropský parlament a Rada.

4. Pokládá-li členský stát poté, co Evropský parlament a Rada, Rada nebo Komise přijaly harmonizační opatření, za nezbytné ponechat si vlastní vnitrostátní předpisy ze závažných důvodů uvedených v článku 30 nebo vnitrostátní předpisy týkající se ochrany životního nebo pracovního prostředí, oznámí je Komisi spolu s důvody pro jejich ponechání.

5. Aniž je dotčen odstavec 4, pokládá-li členský stát po přijetí harmonizačního opatření Evropským parlamentem a Radou, Radou nebo Komisí za nezbytné zavést vnitrostátní předpisy, opírající se o nové vědecké poznatky k ochraně životního prostředí nebo pracovního prostředí, z důvodu zvláštního problému, který se objeví v tomto členském státě po přijetí harmonizačních opatření, oznámí zamýšlené předpisy Komisi spolu s důvody pro jejich zavedení.

6. Komise do šesti měsíců po oznámení podle odstavců 4 a 5 dotčené vnitrostátní právní předpisy schválí nebo zamítne poté, co prověří, zda neslouží jako prostředek svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy a nenarušují fungování vnitřního trhu.

Nerohodne-li Komise v této lhůtě, pokládají se vnitrostátní předpisy uvedené v odstavcích 4 a 5 za schválené.

Je-li to opodstatněné složitostí věci a není-li to nebezpečné pro lidské zdraví, může Komise oznámit dotčenému členskému státu, že lhůta uvedená v tomto odstavci může být prodloužena o další lhůtu až šesti měsíců.

7. Je-li členský stát oprávněn podle odstavce 6 zachovat nebo zavést vnitrostátní předpisy, které se odchyľují od harmonizačního opatření, přezkoumá Komise neprodleně, zda má navrhnout přizpůsobení tohoto opatření.

8. Upozorní-li členský stát v některé oblasti, která byla předmětem harmonizačních opatření, na určitý problém veřejného zdraví, uvědomí o něm Komisi, která neprodleně přezkoumá, zda nenavrhne Radě odpovídající opatření.

9. Odchylně od postupu podle článků 258 a 259 může Komise nebo kterýkoli členský stát předložit věc přímo Soudnímu dvoru Evropské unie, domnívá-li se, že jiný členský stát zneužívá pravomoci stanovené v tomto článku.

10. Výše uvedená harmonizační opatření zahrnují ve vhodných případech ochrannou doložku, která zmocňuje členské státy přijmout z jednoho nebo více důvodů neekonomické povahy uvedených v článku 42 prozatímní opatření, která podléhají kontrolnímu postupu Unie.

Článek 115

Aniž je dotčen článek 94 (114), Rada zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem jednomyslně přijímá směrnice o sblížování právních a správních předpisů členských států, které mají přímý vliv na vytváření nebo fungování vnitřního trhu.

Článek 116

Zjistí-li Komise, že existující rozdíly mezi právními a správními předpisy členských států narušují podmínky hospodářské soutěže na vnitřním trhu a vyvolávají narušení, které je nutno odstranit, poradí se s danými členskými státy.

Nevedou-li tyto porady k odstranění takové nerovnováhy, přijmou Evropský parlament a Rada řádným

legislativním postupem za tímto účelem potřebné směrnice. Mohou být přijata jakákoli jiná vhodná opatření uvedená ve Smlouvách.

Článek 117

1. Jsou-li důvody k obavám, že přijetí nebo změna právního a správního předpisu může vyvolat narušení ve smyslu předchozího článku, zahájí se členský stát, který přijetí nebo změnu zamýšlí, jednání s Komisí. Komise po konzultaci s členskými státy doporučí příslušným státům vhodná opatření, aby k nerovnováze nedošlo.

2. Jestliže stát, který hodlá přijmout nebo změnit vnitrostátní předpisy, nevyhoví doporučení Komise, které je mu určeno, nelze od jiných členských států požadovat, aby podle článku 116 změnily své vnitrostátní předpisy za účelem odstranění tohoto narušení. Jestliže členský stát, který nedbal doporučení Komise, vyvolá narušení pouze ke své vlastní újmě, článek 116 se nepoužije.

Článek 118

V rámci vytvoření nebo fungování vnitřního trhu přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření o vytvoření evropských práv duševního vlastnictví, která zajistí jednotnou ochranu práv duševního vlastnictví v Unii, a o zavedení centralizovaného režimu pro vydávání povolení, koordinaci a kontrolu na úrovni Unie.

Rada stanoví zvláštním legislativním postupem formou nařízení pravidla pro používání jazyků ve vztahu k evropským právům duševního vlastnictví. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

HLAVA VIII

HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ POLITIKA

KAPITOLA 1

HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA

Článek 119

1. Činnosti členských států a Unie ve smyslu článku 3 Smlouvy o Evropské unii zahrnují za podmínek stanovených Smlouvami zavedení hospodářské politiky, která je založena na úzké koordinaci hospodářských politik členských států na vnitřním trhu a na vymezení společných cílů a která je prováděna v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží.

2. Souběžně s tím zahrnují tyto činnosti za podmínek a v souladu s postupy stanovenými Smlouvami jednotnou měnu – euro, jakož i vymezení a provádění jednotné měnové a devizové politiky, jejímž

prvořadým cílem je udržet cenovou stabilitu, a aniž je dotčen tento cíl, podporovat obecnou hospodářskou politiku v Unii v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží.

3. Tyto činnosti členských států a Unie zahrnují dodržování následujících hlavních zásad: stabilní ceny, zdravé veřejné finance a měnové podmínky a trvale udržitelná platební bilance.

Článek 120

Členské státy směřují své hospodářské politiky tak, aby v rámci hlavních směrů uvedených v čl. 121 odst. 2 přispívaly k dosahování cílů Unie ve smyslu článku 3 Smlouvy o Evropské unii. Členské státy a Unie postupují v souladu se zásadami stanovenými v článku 119 a v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, čímž je podporováno účinné rozdělení zdrojů.

Článek 121

1. Členské státy považují své hospodářské politiky za věc společného zájmu a koordinují je v rámci Rady v souladu s článkem 120.

2. Rada přijme na doporučení Komise návrh hlavních směrů hospodářských politik členských států a Unie a podá o tom zprávu Evropské radě.

Evropská rada na základě zprávy Rady projedná závěry o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie.

Na základě těchto závěrů podá Rada doporučení, ve kterém budou tyto hlavní směry vymezeny. Rada o svém doporučení informuje Evropský parlament.

3. K zajištění užší koordinace hospodářských politik a trvalé konvergence hospodářské výkonnosti členských států sleduje Rada na základě zpráv předkládaných Komisí hospodářský vývoj v každém členském státě a v Unii jakož i soulad hospodářských politik s hlavními směry uvedenými v odstavci 2, a pravidelně provádí celkové hodnocení.

Pro účely tohoto mnohostranného dohledu poskytují členské státy Komisi informace o důležitých opatřeních v oblasti své hospodářské politiky, jakož i další informace, které považují za nezbytné.

4. Zjistí-li se na základě postupu uvedeného v odstavci 3, že hospodářské politiky členského státu nejsou v souladu s hlavními směry uvedenými v odstavci 2 nebo že by mohly ohrozit řádné fungování hospodářské a měnové unie, může se Komise na dotyčný členský stát obrátit s varováním. Rada může na doporučení Komise podat dotyčnému členskému státu nezbytná doporučení. Rada může na návrh Komise rozhodnout o zveřejnění svých doporučení.

V rámci tohoto odstavce Rada při rozhodování nepřihlíží k hlasu člena Rady zastupujícího dotyčný členský stát.

Kvalifikovaná většina ostatních členů Rady je vymezena podle čl. 238 odst. 3 písm. a).

5. Předseda Rady a Komise podají Evropskému parlamentu zprávu o výsledcích mnohostranného dohledu. Předseda Rady může být vyzván, aby vystoupil před příslušným výborem Evropského parlamentu, jestliže Rada svá doporučení zveřejnila.

6. Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem formou nařízení přijmout podrobná pravidla pro postup při mnohostranném dohledu podle odstavců 3 a 4.

Článek 122

1. Aniž jsou dotčeny jiné postupy stanovené ve Smlouvách, může Rada na návrh Komise rozhodnout v duchu solidarity mezi členskými státy o opatřeních přiměřených hospodářské situaci, zejména když vzniknou závažné obtíže v zásobování určitými produkty, především v oblasti energetiky.

2. Nastanou-li členskému státu z důvodu mimořádných událostí, které nemůže ovlivnit, obtíže nebo je-li z téhož důvodu vážně ohrožen závažnými obtížemi, může Rada na návrh Komise na návrh Komise poskytnout dotyčnému členskému státu za určitých podmínek finanční pomoc Unie. Předseda Rady informuje o rozhodnutí Evropský parlament.

Článek 123

1. Evropské centrální bance nebo centrálním bankám členských států (dále jen "národní centrální banky") se zakazuje poskytovat možnost přečerpání zůstatku bankovních účtů nebo jakýkoli jiný typ úvěru orgánům, institucím nebo jiným subjektům Unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejnoprávním orgánům, jiným veřejnoprávním subjektům nebo podnikům veřejného práva členských států; rovněž je zakázán přímý nákup jejich dluhových nástrojů Evropskou centrální bankou nebo národními centrálními bankami.

2. Odstavec 1 se nepoužije na úvěrové instituce ve veřejném vlastnictví, kterým národní centrální banky a Evropská centrální banka v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků centrálními bankami poskytují stejné zacházení jako soukromým úvěrovým institucím.

Článek 124

Zakazují se jakákoli opatření, která nejsou odůvodněna veřejným dohledem a která umožňují orgánům, institucím nebo jiným subjektům Unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejným orgánům, jiným veřejnoprávním subjektům nebo podnikům veřejného práva členských států zvýhodněný přístup k finančním institucím.

Článek 125

1. Unie neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních nebo místních orgánů nebo jiných veřejných orgánů, jiných veřejnoprávních subjektů nebo podniků veřejného práva kteréhokoli členského státu, pokud se nejedná o vzájemné finanční záruky pro společné uskutečňování určitého záměru. Členský stát neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních nebo

místních orgánů nebo jiných veřejných orgánů, jiných veřejnoprávních subjektů nebo podniků veřejného práva jiného členského státu, aniž jsou dotčeny vzájemné finanční záruky pro společné uskutečňování určitého záměru.

2. Rada může na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem v případě potřeby upřesnit definice pro použití zákazů uvedených v člancích 123 a 124 a v tomto článku.

Článek 126

1. Členské státy se vyvarují nadměrných schodků veřejných financí.

2. Komise sleduje vývoj rozpočtové situace a výši veřejného zadlužení v členských státech, aby bylo možno zjistit závažné chyby. Zkoumá zejména dodržování rozpočtové kázně na základě těchto dvou kritérií:

a) zda poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu nepřekračuje doporučenou hodnotu, ledaže by:

- buď poměr podstatně a nepřetržitě klesal a dosáhl úrovně, která se blíží doporučené hodnotě

- nebo by překročení doporučené hodnoty bylo pouze výjimečné a dočasné a poměr zůstal blízko k doporučené hodnotě,

b) zda poměr veřejného zadlužení k hrubému domácímu produktu nepřekračuje doporučenou hodnotu, ledaže se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k doporučené hodnotě.

Doporučené hodnoty jsou stanoveny v Protokolu o postupu při nadměrném schodku připojeném ke Smlouvám.

3. Nesplňuje-li členský stát požadavky podle jednoho nebo žádného z těchto kritérií, Komise vypracuje zprávu. Zpráva Komise přihlédně k tomu, zda schodek veřejných financí překračuje veřejné investiční výdaje, jakož i ke všem dalším rozhodujícím faktorům včetně střednědobé hospodářské a rozpočtové pozice členského státu.

Komise může také vypracovat zprávu, je-li i přes plnění kritérií toho názoru, že v některém členském státě existuje riziko nadměrného schodku.

4. Hospodářský a finanční výbor vydá stanovisko ke zprávě Komise.

5. Usoudí-li Komise, že v členském státě existuje nebo může vzniknout nadměrný schodek, předloží stanovisko dotyčnému členskému státu a informuje o tom Radu.

6. Rada na návrh Komise a po zvážení všech připomínek, které dotyčný členský stát případně učiní, rozhodne po celkovém zhodnocení, zda existuje nadměrný schodek.

7. Rozhodne-li Rada podle odstavce 6, že nadměrný schodek existuje, přijme bez zbytečného odkladu na doporučení Komise doporučení, která podá dotyčnému členskému státu, aby tento členský stát mohl do

dané lhůty tuto situaci ukončit. S výhradou odstavce 8 nebudou tato doporučení zveřejněna.

8. Zjistí-li Rada, že ve stanovené lhůtě nebyla na její doporučení přijata žádná účinná opatření, může svá doporučení zveřejnit.

9. Nenásleduje-li členský stát ani poté doporučení Rady, může Rada rozhodnout o výzvě členskému státu, aby v určité lhůtě učinil opatření ke snížení schodku, která Rada považuje za nezbytná pro nápravu situace.

V takovém případě může Rada žádat dotyčný členský stát, aby podle zvláštního harmonogramu předkládal zprávy za účelem posouzení jeho úsilí o nápravu.

10. Právo podat žalobu podle článků 258 a 259 nelze uplatnit v rámci odstavců 1 až 9 tohoto článku.

11. Pokud se členský stát nepodřídí rozhodnutí přijatému podle odstavce 9, může Rada rozhodnout, že použije nebo případně zesílí jedno nebo více z následujících opatření:

- požádá dotyčný členský stát, aby před vydáním obligací a jiných cenných papírů zveřejnil dodatečné informace, které Rada určí,

- vyzve Evropskou investiční banku, aby přehodnotila svou úvěrovou politiku vůči dotyčnému členskému státu,

- požádá dotyčný členský stát, aby uložil neúročený vklad v přiměřené výši u Unie, dokud nebude podle názoru Rady nadměrný schodek napraven,

- uloží pokuty v přiměřené výši.

Předseda Rady informuje Evropský parlament o přijatých rozhodnutích.

12. Rada zruší některá nebo všechna svá rozhodnutí nebo doporučení uvedená v odstavcích 6 až 9 a 11 v takovém rozsahu, v jakém bude napraven podle názoru Rady nadměrný schodek v dotyčném členském státě. Zveřejnila-li Rada předtím svá doporučení, učiní, jakmile bude zrušeno rozhodnutí podle odstavce 8, veřejné prohlášení, že nadměrný schodek v dotyčném členském státě již neexistuje.

13. Při přijímání rozhodnutí nebo doporučení uvedených v odstavcích 8, 9, 11 a 12 rozhoduje Rada na doporučení Komise.

Při přijímání opatření uvedených v odstavcích 6 až 9, 11 a 12 Rada nepřihlíží k hlasu člena Rady zastupujícího dotyčný členský stát.

Kvalifikovaná většina ostatních členů Rady je vymezena podle čl. 238 odst. 3 písm. a).

14. Další ustanovení týkající se provádění postupu popsaného v tomto článku jsou stanovena v Protokolu o postupu při nadměrném schodku, připojeném ke Smlouvám.

Rada přijme zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou centrální bankou jednomyslně vhodná ustanovení, která poté nahradí tento protokol.

S výhradou ostatních ustanovení tohoto odstavce stanoví Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem bližší podrobnosti a definice k provedení uvedeného protokolu.

KAPITOLA 2

MĚNOVÁ POLITIKA

Článek 127

1. Prvořadým cílem Evropského systému centrálních bank (dále jen „ESCB“) je udržovat cenovou stabilitu. Aniž je dotčen cíl cenové stability, podporuje ESCB obecné hospodářské politiky ve Unie se záměrem přispět k dosažení cílů Unie, jak jsou vymezeny v článku 3 Smlouvy o Evropské unii. ESCB jedná ve shodě se zásadami stanovenými v článku 119 a v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, čímž podporuje efektivní umístování zdrojů.

2. ESCB plní tyto základní úkoly:

- vymezuje a provádí měnovou politiku Unie,
- provádí devizové operace v souladu s článkem 219,
- drží a spravuje oficiální devizové rezervy členských států,
- podporuje plynulé fungování platebních systémů.

3. Třetí odrážka odstavce 2 se nevztahuje na držení a správu devizových provozních zůstatků vládami členských států.

4. Evropská centrální banka je konzultována:

- ke všem návrhům aktů Unie v oblasti její působnosti,
- vnitrostátními orgány ke všem návrhům právních předpisů z oblasti její působnosti, avšak v mezích a za podmínek stanovených Radou postupem podle čl. 129 odst. 6.

Evropská centrální banka může předkládat stanoviska příslušným orgánům, institucím nebo jiným subjektům Unie nebo vnitrostátním orgánům v záležitostech spadajících do oblasti její působnosti.

5. ESCB přispívá k řádnému provádění opatření, která přijímají příslušné orgány v oblasti dohledu nad úvěrovými institucemi a stability finančního systému.

6. Rada může zvláštním legislativním postupem jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou centrální bankou formou nařízení svěřit Evropské centrální bance zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými a dalšími finančními institucemi, s výjimkou pojišťovacích podniků.

Článek 128

1. Evropská centrální banka má výlučné právo povolovat vydávání eurobankovek v Unii. Tyto bankovky mohou vydávat Evropská centrální banka a národní centrální banky. Bankovky vydávané Evropskou centrální bankou a národními centrálními bankami jsou jedinými bankovkami, které mají v Unii status zákonného platidla.

2. Členské státy mohou vydávat euromince, objem jejich emise však vyžaduje schválení Evropské centrální banky. Rada může na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou centrální bankou přijímat opatření k sladění nominálních hodnot a technických specifikací všech mincí určených pro oběh v rozsahu nezbytném k umožnění jejich plynulého oběhu v Unii.

Článek 129

1. ESCB je řízen rozhodovacími orgány Evropské centrální banky, kterými jsou Rada guvernérů a Výkonná rada.

2. Statut Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „statut ESCB a ECB“) je stanoven v protokolu připojeném ke Smlouvám.

3. Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem změnit články 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4 a 32.6, čl. 33.1 písm. a) a článek 36 statutu ESCB a ECB. Rozhodují buď na doporučení Evropské centrální banky a po konzultaci s Komisí, nebo na návrh Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

4. Rada může buď na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou centrální bankou, anebo na doporučení Evropské centrální banky a po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí přijímat předpisy podle článků 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 a 34.3 statutu ESCB a ECB.

Článek 130

Při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených jim Smlouvami a statutem ESCB a ECB nesmějí Evropská centrální banka, žádná národní centrální banka ani žádný člen jejich rozhodovacích orgánů vyžadovat ani přijímat pokyny od orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, od žádné vlády členského státu ani od jakéhokoli jiného subjektu. Orgány, instituce nebo jiné subjekty Unie a vlády členských států se zavazují zachovávat tuto zásadu a nesnažit se ovlivňovat členy rozhodovacích orgánů Evropské centrální banky či národních centrálních bank při plnění jejich úkolů.

Článek 131

Každý členský stát zajistí, aby jeho vnitrostátní právní předpisy, včetně statutu jeho národní centrální banky, byly slučitelné se Smlouvami a se statutem ESCB a ECB.

Článek 132

1. K plnění úkolů svěřených ESCB, v souladu s ustanoveními Smluv a za podmínek stanovených statutem ESCB a ECB, Evropská centrální banka:

- přijímá nařízení v rozsahu nezbytném pro plnění úkolů vymezených v článku 3.1 první odrážce, článcích 19.1, 22 a 25.2 statutu ESCB a ECB a dále v případech stanovených právními akty Rady, jež jsou uvedeny v čl. 129 odst. 6,

- přijímá rozhodnutí nezbytná pro plnění úkolů svěřených ESCB Smlouvami a statutem ESCB a ECB,

- vydává doporučení a zaujímá stanoviska.

2. Evropská centrální banka může rozhodnout o zveřejnění svých rozhodnutí, doporučení a stanovisek.

3. V mezích a za podmínek přijatých Radou postupem podle čl. 129 odst. 6 je Evropská centrální banka zmocněna ukládat podnikům pokuty či penále za neplnění povinností vyplývajících z jejích nařízení a rozhodnutí.

Článek 133

Aniž jsou dotčeny pravomoci Evropské centrální banky, přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření nezbytná pro používání eura jako jednotné měny. Tato opatření se přijmou po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

KAPITOLA 3

INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

Článek 134

1. Na podporu koordinace politik členských států v rozsahu potřebném pro fungování vnitřního trhu se zřizuje Hospodářský a finanční výbor.

2. Hospodářský a finanční výbor má tyto úkoly:

- vydávat stanoviska na žádost Rady či Komise nebo z vlastního podnětu a předkládat je těmto orgánům,

- sledovat hospodářskou a finanční situaci členských států a Unie a pravidelně o ní, zejména o finančních vztazích se třetími zeměmi a mezinárodními institucemi, podávat zprávy Radě a Komisi,

- aniž je dotčen článek 240, přispívat k přípravě prací Rady uvedených v článcích 66, 75, 121 odst. 2, 3, 4 a 6, článcích 122, 124, 125, 126, čl. 127 odst. 6, čl. 128 odst. 2, čl. 129 odst. 5 a 6, článcích 219, 143, čl. 144 odst. 2 a 3, 140 odst. 2 a 3, a plnit další poradní a přípravné úkoly svěřené mu Radou,

- posuzovat alespoň jednou ročně situaci v oblasti pohybu kapitálu a volnosti plateb, jak vyplývá z provádění Smluv a z opatření přijatých Radou; posuzování se týká všech opatření vztahujících se na pohyb kapitálu a plateb; výbor podává Komisi a Radě zprávu o výsledku tohoto posouzení.

Každý členský stát, Komise a Evropská centrální banka jmenují nejvíce po dvou členech výboru.

3. Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou a výborem uvedeným v tomto článku přijme podrobná ustanovení týkající se složení Hospodářského a finančního výboru. Předseda Rady informuje o takovém rozhodnutí Evropský parlament.

4. Pokud a dokud existují členské státy, na které se vztahují výjimky uváděné v článku 139 sleduje výbor nad rámec úkolů podle odstavce 2 měnovou a finanční situaci a všeobecný platební styk těchto členských států a pravidelně o tom podává zprávy Radě a Komisi.

Článek 135

V záležitostech upravených v čl. 121 odst. 4, 126 s výjimkou odstavce 14, článcích 219, 138 a čl. 140 odst. 3, může Rada nebo členský stát požádat Komisi, aby podle potřeby podala doporučení nebo návrh. Komise posoudí žádost a neprodleně předloží své závěry Radě.

KAPITOLA 4

USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE ČLENSKÝCH STÁTŮ, JEJICHŽ MĚNOU JE EURO

Článek 136

1. K zajištění řádného fungování hospodářské a měnové unie a v souladu s příslušnými ustanoveními Smluv přijme Rada některým z příslušných postupů uvedených v článcích 121 a 126, s výjimkou postupu podle čl. 126 odst. 14, opatření týkající se členských států, jejichž měnou je euro:

a) k posílení koordinace jejich rozpočtové kázně a dohledu nad ní;

b) k vypracování směrů hospodářské politiky pro tyto státy, přičemž se dbá na to, aby byly slučitelné se směry přijímanými pro celou Unii a byl nad nimi zajištěn dohled.

2. Na hlasování o opatřeních podle odstavce 1 se podílejí pouze členové Rady zastupující členské státy, jejichž měnou je euro.

Kvalifikovaná většina uvedených členů je vymezena podle čl. 238 odst. 3 písm. a).

Článek 137

Pravidla zasedání ministrů členských států, jejichž měnou je euro, jsou stanovena Protokolem o

Euroskupině.

Článek 138

1. K zajištění postavení eura v mezinárodním měnovém systému přijme Rada na návrh Komise rozhodnutí, které stanoví společné postoje k otázkám, jež mají zvláštní význam pro hospodářskou a měnovou unii, v příslušných mezinárodních finančních institucích a konferencích. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

2. Rada může na návrh Komise přijmout vhodná opatření pro zajištění jednotného zastoupení v mezinárodních finančních institucích a konferencích. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

3. Na hlasování o opatřeních podle odstavců 1 a 2 se podílejí pouze členové Rady zastupující členské státy, jejichž měnou je euro.

Kvalifikovaná většina uvedených členů je vymezena podle čl. 238 odst. 3 písm. a).

KAPITOLA 5

PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

Článek 139

1. Členské státy, o kterých Rada nerozhodla, že splňují nezbytné podmínky pro přijetí eura, jsou dále označovány jako „členské státy, na které se vztahuje výjimka“.

2. Na členské státy, na které se vztahuje výjimka, se nepoužijí tato ustanovení Smluv:

a) přijetí těch částí hlavních směrů hospodářských politik, které se obecně týkají eurozóny (121 odst. 2);

b) donucovací opatření k nápravě nadměrných schodků (čl. 126 odst. 9 a 11);

c) cíle a úkoly ESCB (čl. 127 odst. 1, 2, 3 a 5);

d) vydávání eura (článek 128);

e) akty Evropské centrální banky (článek 132);

f) opatření týkající se používání eura (článek 133);

g) měnové dohody a další opatření vztahující se ke kurzové politice (článek 219);

h) jmenování členů Výkonné rady Evropské centrální banky (čl. 283 odst. 2);

i) rozhodnutí stanovící společné postoje k otázkám, které mají zvláštní význam pro hospodářskou a měnovou unii, v příslušných mezinárodních finančních institucích a konferencích (čl. 138 odst. 1);

j) opatření pro zajištění jednotného zastoupení v mezinárodních finančních institucích a konferencích (čl. 138 odst. 2).

V člancích uvedených v písmenech a) až j) se tedy pojmem „členské státy“ rozumějí členské státy, jejichž měnou je euro.

3. V souladu s kapitolou IX statutu ESCB a ECB jsou členské státy, na které se vztahuje výjimka, a jejich národní centrální banky vyňaty z práv a povinností v rámci ESCB.

4. Hlasovací práva členů Rady zastupujících členské státy, na které se vztahuje výjimka, se pozastavují tehdy, jestliže Rada přijímá opatření podle článků vyjmenovaných v odstavci 2, a v těchto případech:

a) doporučení podávaná členskými státy, jejichž měnou je euro, v rámci mnohostranného dohledu, včetně k programům stability a k varováním (čl. 121 odst. 4);

b) opatření týkající se nadměrných schodků u členských států, jejichž měnou je euro (čl. 126 odst. 6, 7, 8, 12 a 13).

Kvalifikovaná většina ostatních členů Rady je vymezena podle čl. 238 odst. 3 písm. a).

Článek 140

1. Alespoň jednou za dva roky, nebo na žádost členského státu, na který se vztahuje výjimka, Komise a Evropská centrální banka podávají Radě zprávy o pokroku dosaženém členskými státy, na které se vztahuje výjimka, při plnění jejich závazků týkajících se uskutečňování hospodářské a měnové unie. Tyto zprávy posuzují také slučitelnost právních předpisů každého z těchto členských států včetně statutů jejich národních centrálních bank s články 130 a 131 této smlouvy a se statutem ESCB a ECB. Zprávy dále posoudí, zda bylo dosaženo vysokého stupně udržitelné konvergence, na základě toho, jak jednotlivé členské státy splnily následující kritéria:

- dosažení vysokého stupně cenové stability patrného z míry inflace, která se blíží míře inflace nejvýše tří členských států, jež dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků,

- dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí patrný ze stavu veřejných rozpočtů nevykazujících nadměrný schodek ve smyslu čl. 126 odst. 6,

- dodržování normálního flukтуаčního rozpětí stanoveného mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému po dobu alespoň dvou let, aniž by došlo k devalvaci vůči euru,

- stálost konvergence dosažené členským státem, na který se vztahuje výjimka, a jeho účasti v mechanismu směnných kurzů, která se odráží v úrovních dlouhodobých úrokových sazeb.

Čtyři kritéria uvedená v tomto odstavci a rozhodné období, po něž mají být respektována, jsou blíže stanovena v protokolu připojeném ke Smlouvám. Zprávy Komise a Evropské centrální banky také

příhlédnou k výsledkům integrace trhů, situaci a vývoji běžného účtu platební bilance a posouzení vývoje nákladů na jednotku pracovní síly a jiných cenových indexů.

2. Rada po konzultaci s Evropským parlamentem a po projednání v Evropské radě, rozhoduje na návrh Komise, které členské státy, na které se vztahuje výjimka, splňují podmínky nezbytné na základě kritérií stanovených v odstavci 1, a zruší výjimky dotyčných států.

Rada rozhoduje po obdržení doporučení přijatého kvalifikovanou většinou jejích členů zastupujících členské státy, jejichž měnou je euro. Tito členové rozhodnou do šesti měsíců poté, co Rada obdrží návrh Komise.

Kvalifikovaná většina uvedených členů podle druhého pododstavce je vymezena podle čl. 238 odst. 3 písm. a).

3. Bude-li rozhodnuto postupem podle odstavce 2 o zrušení výjimky, stanoví Rada neodvolatelně hlasy členských států, jejichž měnou je euro, a dotyčného členského státu na návrh Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou jednomyslným rozhodnutím kurz, podle něhož euro nahradí měnu dotyčného členského státu, a přijme další opatření nezbytná pro zavedení eura jako jednotné měny v dotyčném členském státě.

Článek 141

1. Pokud a dokud existují členské státy, na které se vztahuje výjimka, aniž je dotčen čl. 129 odst. 3, zřizuje se jako třetí rozhodovací orgán Evropské centrální banky Generální rada Evropské centrální banky uvedená v článku 45 statutu ESCB a ECB.

2. Po dobu existence členských států, na které se vztahuje výjimka, Evropská centrální banka ve vztahu k těmto členským státům:

- posiluje spolupráci mezi národními centrálními bankami,

- posiluje koordinaci měnových politik členských států s cílem zajistit cenovou stabilitu,

- dohlíží na fungování mechanismu směnných kurzů,

- konzultuje otázky spadající do působnosti národních centrálních bank a ovlivňujícím stabilitu finančních institucí a trhů,

- vykonává bývalé úkoly Evropského fondu pro měnovou spolupráci, které předtím převzal Evropský měnový institut.

Článek 142

Každý členský stát, na který se vztahuje výjimka, pokládá svou kurzovou politiku za věc společného zájmu. Přitom členské státy přihlédnou ke zkušenostem získaným ze spolupráce v rámci mechanismu směnných kurzů.

Článek 143

1. Nastanou-li nebo hrozí-li vážně členskému státu, na který se vztahuje výjimka, obtíže s jeho platební bilancí vyplývající z celkové nerovnováhy jeho platební bilance nebo z typu měny, kterou má k dispozici, a mohou-li tyto obtíže zejména ohrozit fungování vnitřního trhu nebo uskutečňování společné obchodní politiky, prozkoumá Komise okamžitě situaci dotyčného státu a opatření, která tento stát s využitím všech prostředků, jež má k dispozici, v souladu s ustanoveními Smluv přijal nebo může přijmout. Komise uvede opatření, jež dotyčnému státu doporučuje.

Ukáží-li se opatření přijatá členským státem, na který se vztahuje výjimka, a opatření navržená Komisí jako nedostatečná k překonání obtíží, které nastaly nebo mohou nastat, Komise po konzultaci s Hospodářským a finančním výborem doporučí Radě poskytnutí vzájemné pomoci a vhodných metod jejího poskytnutí.

Komise pravidelně informuje Radu o situaci a jejím vývoji.

2. Rada poskytuje vzájemnou pomoc; přijímá směrnice nebo rozhodnutí stanovící podmínky a podrobnosti této pomoci, jež může mít zejména formu:

a) dohodnutého postupu ve vztahu k jiným mezinárodním organizacím nebo v jejich rámci, na něž se mohou členské státy, na které se vztahuje výjimka, obrátit,

b) opatření potřebná k zamezení odklonu obchodu, pokud členský stát, na který se vztahuje výjimka a který má obtíže, udržuje nebo znovu zavádí množstevní omezení vůči třetím zemím,

c) poskytnutí omezených úvěrů ostatními členskými státy; k tomu je třeba jejich souhlasu.

3. Neposkytne-li Rada vzájemnou pomoc doporučenou Komisí nebo jsou-li poskytnutá vzájemná pomoc a učiněná opatření nedostatečná, zmocní Komise členský stát, na který se vztahuje výjimka a který má obtíže, aby přijal ochranná opatření, jejichž podmínky a podrobnosti stanoví Komise.

Rada může takové zmocnění odvolat a měnit podmínky a podrobnosti těchto opatření.

Článek 144

1. Dojde-li k náhlé krizi v platební bilanci členského státu a není-li okamžitě přijato rozhodnutí ve smyslu čl. 143 odst. 2, může členský stát, na který se vztahuje výjimka, přijmout preventivně nezbytná ochranná opatření. Taková opatření směřují k narušení fungování vnitřního trhu pouze v co nejmenší míře a nesmějí překročit rozsah nezbytně nutný pro odstranění náhle vzniklých obtíží.

2. Komise a ostatní členské státy budou o takových ochranných opatřeních informovány nejpozději při jejich vstupu v platnost. Komise může Radě doporučit poskytnutí vzájemné pomoci podle článku 143.

3. Poté, co Komise vydá doporučení, a po konzultaci s Hospodářským a finančním výborem může Rada

rozhodnout, aby dotyčný členský stát změnil, pozastavil nebo zrušil výše uvedená ochranná opatření.

HLAVA IX

ZAMĚSTNANOST

Článek 145

Členské státy a Unie pracují v souladu s touto hlavou na rozvoji koordinované strategie zaměstnanosti a zejména na podpoře kvalifikace, vzdělání a přizpůsobivosti pracovníků a schopnosti trhů práce reagovat na hospodářské změny, aby dosáhly cílů článku 3 Smlouvy o Evropské unii.

Článek 146

1. Členské státy přispívají svou politikou zaměstnanosti slučitelnou s hlavními směry hospodářských politik členských států a Unie přijatými podle čl. 121 odst. 2 k dosažení cílů uvedených v článku 145.

2. Členské státy považují podporu zaměstnanosti za záležitost společného zájmu a sladují své odpovídající činnosti podle článku 148 v Radě, přičemž přihlížejí k vnitrostátním zvyklostem, které se týkají odpovědnosti sociálních partnerů.

Článek 147

1. Unie přispívá k dosažení vysoké úrovně zaměstnanosti tím, že podněcuje spolupráci mezi členskými státy a podporuje a případně doplňuje jejich opatření. Uznává přitom působnost členských států.

2. Cíl dosažení vysoké úrovně zaměstnanosti je brán v úvahu při vymezování a provádění politik a činností Unie.

Článek 148

1. Na základě společné výroční zprávy Rady a Komise přezkoumává Evropská rada každým rokem stav zaměstnanosti v Unii a přijímá k tomu závěry.

2. Na základě závěrů Evropské rady stanoví Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem, Hospodářským a sociálním výborem, Výborem regionů a Výborem pro zaměstnanost uvedeným v článku 150 každoročně hlavní zásady, které berou členské státy v úvahu při své politice zaměstnanosti. Tyto hlavní zásady musí být slučitelné s hlavními směry přijatými podle čl. 121 odst. 2.

3. Každý členský stát předkládá Radě a Komisi výroční zprávu o hlavních opatřeních, která přijal k provádění své politiky zaměstnanosti s ohledem na hlavní zásady politiky zaměstnanosti uvedené v odstavci 2.

4. Na základě zpráv uvedených v odstavci 3 a stanovisek Výboru pro zaměstnanost prověřuje Rada každoročně provádění politiky zaměstnanosti členských států s ohledem na hlavní zásady zaměstnanosti. Rada přitom může na doporučení Komise podat členským státům doporučení, považuje-li to na základě výsledků prověrky za vhodné.

5. Na základě výsledků této prověrky podají Rada a Komise Evropské radě společnou výroční zprávu o situaci zaměstnanosti v Unii a o provádění hlavních zásad zaměstnanosti.

Článek 149

Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijmout stimulační opatření ke spolupráci mezi členskými státy a k podpoře jejich činnosti v oblasti zaměstnanosti prostřednictvím podnětů, které mají za cíl rozvíjet výměnu informací a osvědčených zkušeností, poskytovat srovnávací analýzy a poradenství, jakož i podporovat inovační přístupy a vyhodnocovat zkušenosti, zejména využitím pilotních projektů.

Tato opatření nezahrnují harmonizaci právních a správních předpisů členských států.

Článek 150

Rada rozhodující prostou většinou zřídí po konzultaci s Evropským parlamentem Výbor pro zaměstnanost s poradní funkcí k podpoře koordinace politik zaměstnanosti a trhu práce mezi členskými státy. Výbor má následující úkoly:

- sleduje vývoj stavu zaměstnanosti a politiky zaměstnanosti členských států a Unie;

- aniž je dotčen článek 240, podává na žádost Rady nebo Komise nebo z vlastního podnětu stanoviska a přispívá k přípravě jednání Rady podle článku 148.

Výbor při plnění svých úkolů konzultuje sociální partnery.

Členské státy a Komise jmenují každý po dvou členech výboru.

HLAVA X

SOCIÁLNÍ POLITIKA

Článek 151

Unie a členské státy, vědomy si základních sociálních práv, jak jsou stanovena v Evropské sociální chartě podepsané v Turínu dne 18. října 1961 a v Chartě Společenství základních sociálních práv pracovníků z roku 1989, mají za cíl podporu zaměstnanosti, zlepšování životních a pracovních podmínek tak, aby bylo možno tyto podmínky vyrovnat a přitom udržet jejich zvýšenou úroveň, přiměřenou sociální ochranu,

sociální dialog, rozvoj lidských zdrojů za účelem trvale vysoké zaměstnanosti a boj proti vyloučením.

Za tím účelem uskutečňují Unie a členské státy opatření, jež berou v úvahu rozmanitost vnitrostátních zvyklostí, zejména v oblasti smluvních vztahů, a potřebu udržovat konkurenceschopnost hospodářství Unie.

Soudí, že takový vývoj bude výsledkem nejen fungování vnitřního trhu, který napomůže harmonizaci sociálních systémů, ale také výsledkem postupů stanovených Smlouvami a sbližování právních a správních předpisů.

Článek 152

S přihlédnutím k různorodosti vnitrostátních systémů Unie uznává a podporuje úlohu sociálních partnerů na své úrovni. Uspadňuje mezi nimi dialog, přičemž uznává jejich samostatnost.

Trojstranná sociální vrcholná schůzka pro růst a zaměstnanost přispívá k sociálnímu dialogu.

Článek 153

1. Za účelem dosažení cílů stanovených v článku 152 Unie podporuje a doplňuje činnost členských států v těchto oblastech:

- a) zlepšování především pracovního prostředí tak, aby bylo chráněno zdraví a bezpečnost pracovníků,
- b) pracovní podmínky,
- c) sociální zabezpečení a sociální ochrana pracovníků,
- d) ochrana pracovníků při skončení pracovního poměru,
- e) informování pracovníků a konzultace s nimi,
- f) zastupování a kolektivní obrana zájmů pracovníků a zaměstnavatelů včetně spolurozhodování, s výhradou odstavce 5,
- g) podmínky zaměstnávání státních příslušníků třetích zemí legálně pobývajících na území Unie,
- h) zapojení osob vyloučených z trhu pracovních příležitostí, aniž je dotčen článek 166,
- i) rovnost příležitostí mezi muži a ženami na trhu práce a rovné zacházení na pracovišti,
- j) boj proti sociálnímu vyloučení,
- k) modernizace systémů sociálního zabezpečení, aniž je dotčeno písmeno c).

2. Za tímto účelem mohou Evropský parlament a Rada:

a) přijímat opatření určená k podpoře spolupráce mezi členskými státy prostřednictvím podnětů, které mají za cíl zlepšování znalostí, rozvoj výměny informací a osvědčených zkušeností, podporu inovačních přístupů a vyhodnocování zkušeností, s vyloučením harmonizace právních a správních předpisů členských států;

b) směrnicemi stanovit minimální požadavky, které uplatní postupně s přihlédnutím ke stávajícím podmínkám a technickým předpisům jednotlivých členských států. V těchto směrniciích se Rada zdrží ukládání správních, finančních a právních omezení bránících zakládání a rozvoji malých a středních podniků.

Evropský parlament a Rada rozhodují řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

V oblastech uvedených v odst. 1 písm. c), d), f) a g) rozhoduje Rada zvláštním legislativním postupem jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem a uvedenými výbory.

Rada může na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně rozhodnout o tom, že se řádny legislativní postup vztahuje i na odst. 1 písm. d), f) a g).

3. Členský stát může pověřit sociální partnery na jejich společnou žádost prováděním směrnic přijatých podle odstavců 2 a 3 nebo případně prováděním rozhodnutí Rady přijatého v souladu s článkem 155.

V takovém případě stát zajistí, že nejpozději ke dni, k němuž musí být směrnice nebo rozhodnutí provedeny, přijmou sociální partneři formou dohody nezbytná opatření a dotyčný členský stát přijme všechna nezbytná opatření, aby mohl kdykoli zaručit, že výsledků předepsaných směrnicí nebo rozhodnutím bude dosaženo.

4. Předpisy přijaté podle tohoto článku:

- se nedotýkají práva členských států vymezovat základní zásady svého systému sociálního zabezpečení a nesmějí významně ovlivňovat finanční rovnováhu tohoto systému,

- nebrání žádnému členskému státu, aby zachovával či zaváděl přísnější ochranná opatření, která jsou slučitelná se Smlouvami.

5. Tento článek se nevztahuje na odměnu za práci, na právo sdružovat se, na právo na stávkou ani na právo na výluku.

Článek 154

1. Úkolem Komise je podporovat konzultace mezi sociálními partnery na úrovni Unie a přijímat všechna účelná opatření pro usnadnění jejich dialogu, přičemž zajišťuje vyváženou podporu jednajících stran.

2. Za tím účelem Komise před předložením návrhů z oblasti sociální politiky konzultuje se sociálními partnery otázku možného zaměření akce Unie.

3. Považuje-li Komise po takové konzultaci akci Unie za účelnou, konzultuje se sociálními partnery obsah zamýšleného návrhu. Sociální partneři předají Komisi své stanovisko, případně doporučení.

4. Při konzultaci podle odstavců 2 a 3 mohou sociální partneři informovat Komisi o svém úmyslu zahájit postup podle článku 155. Doba trvání tohoto postupu nesmí překročit devět měsíců, nerozhodnou-li se společně sociální partneři a Komise tuto dobu prodloužit.

Článek 155

1. Pokud si to sociální partneři přejí, může dialog mezi nimi na úrovni Unie vést ke smluvním vztahům včetně uzavírání dohod.

2. Dohody uzavřené na úrovni Unie se provádějí buď podle stávajících postupů a zvyklostí sociálních partnerů a členských států, nebo v záležitostech týkajících se článku 153 rozhodnutím Rady na návrh Komise na základě společné žádosti podepsaných stran. Evropský parlament je o tom informován.

Rada rozhoduje jednomyslně, pokud dotyčná dohoda obsahuje jedno nebo více ustanovení vztahujících se k některé z oblastí, v nichž je na základě čl. 153 odst. 2 vyžadována jednomyslnost.

Článek 156

Za účelem dosažení cílů stanovených v článku 151 a aniž jsou dotčena jiná ustanovení Smluv, podporuje Komise spolupráci mezi členskými státy a usnadňuje koordinaci jejich činnosti ve všech oblastech sociální politiky spadajících do této kapitoly, a zejména v oblastech:

- zaměstnanosti,
- pracovního práva a pracovních podmínek,
- odborného a dalšího vzdělávání,
- sociálního zabezpečení,
- ochrany před pracovními úrazy a nemocemi z povolání,
- ochrany zdraví při práci,
- práva sdružovat se v odborových organizacích a práva kolektivního vyjednávání mezi zaměstnavateli a zaměstnanci.

Za tím účelem Komise v úzké spolupráci s členskými státy vypracovává průzkumy, zaujímá stanoviska a organizuje porady o problémech, které vznikají na vnitrostátní úrovni, a o problémech, které se týkají mezinárodních organizací, a zejména vyvíjí podněty ve snaze stanovit směry a ukazatele, pořádat výměnu osvědčených postupů a připravit nezbytné podklady pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament je plně informován.

Před zaujetím stanovisek podle tohoto článku konzultuje Komise Hospodářský a sociální výbor.

Článek 157

1. Každý členský stát zajistí uplatnění zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci.

2. „Odměnou“ ve smyslu tohoto článku se rozumí obvyklá základní či minimální mzda nebo plat a veškeré ostatní odměny, jež zaměstnavatel přímo nebo nepřímo, v hotovosti nebo v naturáliích vyplácí zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním.

Rovnost odměňování mužů a žen bez diskriminace na základě pohlaví znamená, že:

a) se odměna za stejnou práci vypočítává při úkolové mzdě podle stejné sazby;

b) časová odměna za práci je stejná na stejném pracovním místě.

3. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímají opatření k uplatnění zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v otázkách práce a zaměstnanosti včetně zásady stejné odměny za stejnou nebo rovnocennou práci.

4. S ohledem na zajištění úplné rovnosti mezi muži a ženami v profesním životě nebrání zásada rovného zacházení členskému státu zachovat nebo zavést opatření poskytující zvláštní výhody pro usnadnění profesní činnosti méně zastoupeného pohlaví nebo pro předcházení či vyrovnávání nevýhod v profesní kariéře.

Článek 158

Členské státy se vynasnaží zachovat stávající rovnocennost systémů placené dovolené.

Článek 159

Komise každoročně vypracuje zprávu o pokroku v dosahování cílů stanovených v článku 151 a o demografické situaci v Unii. Zprávu předloží Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru.

Článek 160

Rada rozhodující prostou většinou po konzultaci s Evropským parlamentem zřídí poradní výbor pro sociální ochranu s cílem podpořit spolupráci mezi členskými státy a s Komisí v záležitostech sociální ochrany. Výbor má tyto úkoly:

- sledovat sociální situaci a vývoj politik sociální ochrany v členských státech a v Unii,

- podporovat výměnu informací, zkušeností a ověřené praxe mezi členskými státy a s Komisí,
- aniž je dotčen článek 240, na žádost Rady nebo Komise nebo z vlastního podnětu vypracovávat zprávy, zaujímat stanoviska nebo vyvíjet jiné činnosti v oblastech své působnosti.

Při plnění svých úkolů naváže výbor vhodné styky se sociálními partnery.

Každý členský stát a Komise jmenují po dvou členech výboru.

Článek 161

Výroční zpráva Komise pro Evropský parlament obsahuje zvláštní kapitolu o vývoji sociální situace v Unii.

Evropský parlament může Komisi vyzvat, aby vypracovala zprávy o zvláštních problémech týkajících se sociální situace.

HLAVA XI

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND

Článek 162

Pro zlepšení možností zaměstnávání pracovníků na vnitřním trhu, a tím pro zvyšování životní úrovně se podle následujících ustanovení zřizuje Evropský sociální fond, jehož záměrem bude rozšiřovat možnosti zaměstnávání pracovníků a zvyšovat jejich profesní a geografickou mobilitu uvnitř Unie a usnadňovat jejich přizpůsobování se změnám v průmyslu a ve výrobních systémech, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací.

Článek 163

Fond spravuje Komise.

Komisi je při tom nápomocen výbor, jehož předsedou je člen Komise a jehož členy jsou zástupci vlád, odborových organizací a organizací zaměstnavatelů.

Článek 164

Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímají prováděcí nařízení týkající se Evropského sociálního fondu.

HLAVA XII

VŠEOBECNÉ A ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ, MLÁDEŽ A SPORT

Článek 165

1. Unie přispívá k rozvoji kvalitního vzdělávání podporou spolupráce mezi členskými státy, a je-li to nezbytné, podporováním a doplňováním činnosti členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah výuky a za organizaci vzdělávacích systémů a za jejich kulturní a jazykovou rozmanitost.

Unie přispívá k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci.

2. Činnost Unie je zaměřena na:

- rozvoj evropského rozměru ve vzdělávání, zvláště výukou a šířením jazyků členských států,
- podporu mobility studentů a učitelů, také prostřednictvím podpory akademického uznávání diplomů a započítáváním doby studia,
- podporu spolupráce mezi vzdělávacími institucemi,
- rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek, které jsou společné vzdělávacím systémům členských států,
- podporu rozvoje výměn mládeže a pedagogických pracovníků a podporu účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy,
- podporu rozvoje dálkového vzdělávání,
- rozvoj evropského rozměru sportu podporou spravedlivého a otevřeného sportovního soutěžení a spolupráce mezi subjekty odpovědnými za sport, jakož i ochranou fyzické a mravní integrity sportovců, obzvláště mladých sportovců.

3. Unie a členské státy podporují spolupráci v oblasti vzdělávání a sportu se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.

4. Ve snaze přispět k dosažení cílů uvedených v tomto článku:

- Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímají podpůrná opatření, s vyloučením harmonizace právních a správních předpisů členských států,
- Rada na návrh Komise přijme doporučení.

Článek 166

1. Unie provádí politiku odborného vzdělávání, jež podporuje a doplňuje činnost členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah a organizaci odborného vzdělávání.

2. Činnost Unie je zaměřena na:

- usnadňování adaptace na změny v průmyslu, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací,
- zlepšování základního a dalšího odborného vzdělávání za účelem usnadnění profesního začlenění a znovuzачlenění na trhu práce,
- usnadňování přístupu k odbornému vzdělávání, podporu mobility vyučujících a osob vyučovaných v rámci odborné výuky, obzvláště mladých lidí,
- podpora spolupráce v oblasti odborného vzdělávání mezi institucemi odborného vzdělávání či výcviku a podniky,
- rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek, které jsou společné systémům odborného vzdělávání členských států.

3. Unie a členské státy podporují spolupráci se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi v oblasti odborného vzdělávání.

4. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímají opatření přispívající k dosažení cílů uvedených v tomto článku, s vyloučením harmonizace právních a správních předpisů členských států a Rada na návrh Komise přijme doporučení.

HLAVA XIII

KULTURA

Článek 167

1. Unie přispívá k rozkvětu kultur členských států a přitom respektuje jejich národní a regionální různorodosti a zároveň zdůrazňuje společné kulturní dědictví.

2. Činnost Unie je zaměřena na povzbuzování spolupráce mezi členskými státy a v případě potřeby na podporu a doplňování jejich činnosti v následujících oblastech:

- zlepšování znalosti a šíření kultury a dějin evropských národů,
- zachování a ochrana kulturního dědictví evropského významu,
- nekomerční kulturní výměny,

- umělecké a literární tvorby, včetně tvorby v audiovizuální oblasti.

3. Unie a členské státy podporují spolupráci v oblasti kultury se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.

4. Unie ve své činnosti podle ostatních ustanovení Smluv přihlíží ke kulturním hlediskům, zejména s cílem uznávat a podporovat rozmanitost svých kultur.

5. Ve snaze přispět k dosažení cílů, uvedených v tomto článku:

- Rada a Evropský parlament přijímají řádným legislativním postupem po konzultaci s Výborem regionů podpůrná opatření, s vyloučením harmonizace právních a správních předpisů členských států,

- Rada na návrh Komise přijme doporučení.

HLAVA XIV

VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

Článek 168

1. Při vymezení a provádění všech politik a činností Unie je zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví.

Činnost Unie doplňuje politiku členských států a je zaměřena na zlepšování veřejného zdraví, předcházení lidským nemocem a odstraňování příčin ohrožení tělesného a duševního zdraví. Tato činnost zahrnuje boj proti nejzávažnějším chorobám podporou výzkumu jejich příčin, přenosu a jejich předcházení, jakož i zdravotnické informace a zdravotní výchovu a sledování vážných přeshraničních zdravotních hrozeb, včasné varování před nimi a boj proti nim.

Unie doplňuje činnost členských států ke snižování škodlivých účinků drog na zdraví, včetně informačních a prevenčních opatření.

2. Unie podněcuje spolupráci mezi členskými státy v oblastech uvedených v tomto článku a případně podporuje jejich činnost. Podněcuje zejména spolupráci mezi členskými státy zaměřenou na zlepšení vzájemného doplňování jejich zdravotních služeb v příhraničních oblastech.

Ve spojení s Komisí koordinují členské státy mezi sebou své politiky a programy v oblastech uvedených v odstavci 1. V úzkém spojení s členskými státy může Komise vyvinout jakékoli užitečné podněty na podporu takové koordinace, zejména podněty s cílem stanovit směry a ukazatele, pořádat výměnu osvědčených postupů a připravit nezbytné podklady pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament je plně informován.

3. Unie a členské státy podporují spolupráci se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi v oblasti veřejného zdraví.

4. Odchylně od čl. 2 odst. 5 a čl. 6 písm. a) a v souladu s čl. 4 odst. 2 písm. k) přispívá Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů k dosažení cílů uvedených v tomto článku přijímáním následujících opatření, aby bylo možné zohlednit společné otázky bezpečnosti:

a) opatření k zajištění vysokých standardů kvality a bezpečnosti pro orgány a látky lidského původu, jakož i pro krev a krevní deriváty; tato opatření nebrání členským státům zachovávat nebo zavádět přísnější ochranná opatření;

b) opatření ve veterinární a rostlinolékařské oblasti, která mají za svůj přímý cíl ochranu veřejného zdraví;

c) opatření k zajištění vysokých standardů kvality a bezpečnosti léčivých přípravků a zdravotnických prostředků.

5. Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů rovněž přijmout pobídková opatření určená k ochraně a zlepšování lidského zdraví, a zejména k boji proti nejzávažnějším přeshraničním nemocem, opatření týkající se sledování vážných přeshraničních zdravotních hrozeb, včasného varování před nimi a boje proti nim, jakož i opatření, která mají za svůj přímý cíl ochranu veřejného zdraví, pokud jde o tabák a zneužívání alkoholu, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

6. Rada může dále na návrh Komise vydávat doporučení k účelům uvedeným v tomto článku.

7. Při činnosti Unie je uznávána odpovědnost členských států za stanovení jejich zdravotní politiky a za organizaci zdravotnictví a poskytování zdravotní péče. Odpovědnost členských států zahrnuje řízení zdravotnictví a zdravotní péče, jakož i rozdělování na ně vyčleněných zdrojů. Opatření podle odst. 4 písm. a) se nedotýkají vnitrostátních předpisů o dárcovství nebo lékařském využití orgánů a krve.

HLAVA XV

OCHRANA SPOTŘEBITELE

Článek 169

1. K podpoře zájmů spotřebitelů a k zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele přispívá Unie k ochraně zdraví, bezpečnosti a hospodářských zájmů spotřebitelů, jakož i k podpoře jejich práva na informace, vzdělávání a práva sdružovat se k ochraně svých zájmů.

2. Unie přispívá k dosažení cílů uvedených v odstavci 1 prostřednictvím:

a) opatření přijatých podle článku 114 v souvislosti s vytvářením vnitřního trhu;

b) opatření, která podporují, doplňují a sledují politiku členských států.

3. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímají opatření uvedená v odst. 3 písm. b).

4. Opatření přijatá podle odstavce 4 nebrání členskému státu zachovávat nebo zavádět přísnější ochranná opatření. Tato opatření musí být slučitelná se Smlouvami. Jsou oznamována Komisi.

HLAVA XVI

TRANSEVROPSKÉ SÍŤE

Článek 170

1. Za účelem dosažení cílů uvedených v člancích 26 a 122 a s úmyslem umožnit občanům Unie, hospodářským subjektům, jakož i regionálním a místním územním samosprávným celkům plné využití výhod vyplývajících z vytváření prostoru bez vnitřních hranic, přispívá Unie ke zřízení a rozvoji transevropských sítí v oblastech dopravních, telekomunikačních a energetických infrastruktur.

2. V rámci systému otevřených a konkurenčních trhů bude činnost Unie zaměřena na podporu propojení a interoperability vnitrostátních sítí, jakož i přístupu k nim. Zejména přihlédne k potřebě propojit ostrovní, špatně přístupné a okrajové regiony s ústředními regiony Unie.

Článek 171

1. K dosažení cílů uvedených v článku 170 Unie:

- vymezí soubor hlavních směrů zahrnující cíle, priority a hlavní rysy opatření předpokládaných v oblasti transevropských sítí; tyto hlavní směry určí projekty společného zájmu,

- provede akce, které se případně ukáží nezbytné pro zajištění interoperability sítí, zejména v oblasti harmonizace technických norem,

- může podporovat projekty společného zájmu, které jsou podporovány členskými státy a jsou uvedeny v rámci hlavních směrů podle první odrážky, zejména formou výzkumu jejich proveditelnosti, úvěrových záruk nebo subvencí úrokových sazeb. Unie může také přispět k financování specifických projektů v členských státech v oblasti dopravní infrastruktury prostřednictvím Fondu soudržnosti zřízeného podle článku 177.

Unie zohlední ve svých opatřeních potenciální ekonomickou životnost projektů.

2. Ve spojení s Komisí koordinují členské státy mezi sebou politiky prováděné na vnitrostátní úrovni, které mohou mít významný vliv na dosahování cílů uvedených v článku 170. V úzké spolupráci s členskými státy může Komise vyvinout jakékoli užitečné podněty na podporu takové koordinace.

3. Unie se může rozhodnout spolupracovat se třetími zeměmi k podpoře projektů společného zájmu a k zajištění interoperability sítí.

Článek 172

Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímají hlavní směry a další opatření uvedené v čl. 171 odst. 1.

Hlavní směry a projekty společného zájmu, které se týkají území členského státu, musí být schváleny tímto členským státem.

HLAVA XVII

PRŮMYSL

Článek 172

1. Unie a členské státy zajistí, aby existovaly podmínky nezbytné pro konkurenceschopnost průmyslu Unie.

Za tímto účelem a v souladu se systémem volného a konkurenčního trhu se jejich činnost zaměří na:

- urychlené přizpůsobování průmyslu strukturálním změnám,
- podporu vytváření prostředí příznivého pro rozvoj podnikání v rámci Unie, zejména malých a středních podniků,
- podporu prostředí příznivého pro spolupráci mezi podniky,
- podporu dokonalejšího využívání průmyslového potenciálu v oblasti inovace, výzkumu a technologického rozvoje.

2. Členské státy navzájem projednávají ve spolupráci s Komisí svou činnost a podle potřeby ji koordinují. V úzkém spojení s členskými státy může Komise vyvinout jakékoli užitečné podněty na podporu takové koordinace, zejména podněty s cílem stanovit směry a ukazatele, pořádat výměnu osvědčených postupů a připravit nezbytné podklady pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament je plně informován.

3. Unie přispívá k dosahování cílů uvedených v odstavci 1 prostřednictvím postupů a činností, které provádí na základě ostatních ustanovení Smluv. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem mohou a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem rozhodnout o zvláštních opatřeních na podporu činností, které členské státy provádějí k dosažení cílů uvedených v odstavci 1, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

Tato hlava nevytváří podklad pro zavádění jakýchkoli opatření Unie, která by mohla vést k narušení hospodářské soutěže nebo která obsahují daňová ustanovení nebo ustanovení týkající se práv a zájmů zaměstnanců.

HLAVA XVIII

HOSPODÁŘSKÁ, SOCIÁLNÍ A ÚZEMNÍ SOUDRŽNOST

Článek 174

Unie za účelem podpory harmonického vývoje rozvíjí a prosazuje svou činnost vedoucí k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

Unie se především zaměří na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů.

V rámci dotyčných regionů je zvláštní pozornost věnována venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony.

Článek 175

Členské státy provádějí své hospodářské politiky a koordinují je tak, aby dosahovaly cílů uvedených v článku 174. Tvorba a provádění politik a činností Unie a vytváření vnitřního trhu přihlíží k cílům uvedeným v článku 174 a přispívá k jejich dosažení. Unie dále podporuje dosahování těchto cílů prostřednictvím strukturálních fondů (orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, Evropský sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj), Evropské investiční banky a jiných dostupných finančních nástrojů.

Komise předkládá každé tři roky Evropskému parlamentu, Radě, Hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů zprávu o pokroku dosaženém při upevňování hospodářské, sociální a územní soudržnosti a o způsobu, jakým k tomu přispěly různé prostředky stanovené v tomto článku. Tato zpráva případně obsahuje vhodné návrhy.

Ukáží-li se specifické činnosti mimo fondy jako nezbytné, aniž jsou dotčena opatření, o nichž bylo rozhodnuto v rámci jiných politik Unie, mohou být takové činnosti přijaty Evropským parlamentem a Radou řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

Článek 176

Úkolem Evropského fondu pro regionální rozvoj je, aby svou účastí na rozvoji a strukturálních změnách zaostávajících regionů a přeměně upadajících průmyslových oblastí pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly v Unii.

Článek 177

Aniž je dotčen článek 178, vymezí Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů formou nařízení úlohu, přednostní cíle a organizaci strukturálních fondů, které mohou zahrnovat sdružování fondů. Týmž postupem se rovněž stanoví obecná pravidla na ně použitelná a nezbytná ustanovení pro zajištění jejich účinnosti a pro zajištění koordinace fondů mezi sebou navzájem a s dalšími existujícími finančními nástroji.

Fond soudržnosti zřízený týmž postupem poskytne finanční příspěvky na projekty ve sféře životního prostředí a transevropských sítí v oblasti dopravní infrastruktury.

Článek 178

Prováděcí nařízení týkající se Evropského fondu pro regionální rozvoj přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

Ve vztahu k orientační sekci Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu a k Evropskému sociálnímu fondu se nadále budou používat články 43 a 164.

HLAVA XIX

VÝZKUM A TECHNOLOGICKÝ ROZVOJ A VESMÍR

Článek 179

1. Unie má za cíl posilovat své vědecké a technologické základy vytvořením evropského výzkumného prostoru, ve kterém se vědci, vědecké poznatky a technologie volně pohybují, a podporovat rozvoj své konkurenceschopnosti, včetně konkurenceschopnosti průmyslu, jakož i podporovat všechny výzkumné činnosti, které jsou z hlediska ostatních kapitol Smluv pokládány za nezbytné.

2. Za tímto účelem Unie podporuje podniky včetně malých a středních, výzkumná střediska a vysoké školy v jejich činnosti v oblasti výzkumu a technologického rozvoje vysoké úrovně, podporuje jejich snahy o vzájemnou spolupráci, zejména tím, že umožňuje vědcům svobodně spolupracovat bez ohledu na hranice a podnikům plně využívat potenciál vnitřního trhu Unie, a to zvláště zpřístupněním veřejných zakázek v jednotlivých státech, stanovením společných norem a odstraněním právních a daňových překážek této spolupráce.

3. O všech činnostech Unie v oblasti výzkumu a technologického rozvoje, včetně demonstračních projektů, se podle Smluv rozhoduje v souladu s touto hlavou.

Článek 180

K dosažení těchto cílů provádí Unie následující činnosti, které doplňují činnosti členských států:

- a) provádí programy výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace za podpory spolupráce s podniky a mezi nimi, s výzkumnými středisky a s vysokými školami;
- b) podporuje spolupráci se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace prováděných Uníí;
- c) šíří a vyhodnocuje výsledky činností v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace prováděných Uníí;
- d) podporuje vzdělávání a mobilitu výzkumných pracovníků v rámci Unie.

Článek 181

1. Unie a členské státy koordinují své činnosti ve výzkumu a technologickém rozvoji tak, aby zajišťovaly vzájemnou provázanost vnitrostátních politik a politiky Unie.
2. V úzkém spojení s členskými státy může Komise dát jakékoli užitečné podněty na podporu koordinace uvedené v odstavci 1, zejména podněty pro stanovení hlavních směrů a ukazatelů, pořádání výměny osvědčených postupů a přípravu podkladů nezbytných pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament je plně informován.

Článek 182

1. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijmou víceletý rámcový program, vymezující všechny činnosti Unie.

Rámcový program:

- stanoví vědecké a technologické cíle, kterých má být dosaženo činnostmi stanovenými v článku 180, jakož i příslušné priority,
- naznačí hlavní rysy těchto činností,
- určí nejvyšší celkovou částku a podrobnosti finanční účasti Unie na rámcovém programu a odpovídající podíl na každé z vymezených činností.

2. Rámcový program je přizpůsobován nebo doplňován podle vývoje situace.

3. Rámcový program je prováděn prostřednictvím zvláštních programů vypracovaných pro každou činnost. V každém zvláštním programu budou stanoveny podrobnosti jeho provádění, doba jeho trvání a prostředky považované za nezbytné. Úhrn částek, považovaných zvláštními programy za nezbytný, nesmí překročit nejvyšší celkovou částku určenou pro rámcový program a každou z činností.

4. Rada přijme zvláštní programy zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem.

5. Jako doplněk k činnostem uvedeným ve víceletém rámcovém programu přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem nezbytná opatření k uskutečnění evropského výzkumného prostoru.

Článek 183

K provádění víceletého rámcového programu Unie stanoví:

- pravidla pro účast podniků, výzkumných středisek a vysokých škol,
- pravidla pro šíření výsledků výzkumu.

Článek 184

Při provádění víceletého rámcového programu lze rozhodnout o doplňkových programech, jichž se účastní jen některé členské státy, které je s výhradou případné účasti Unie financují.

Unie přijme pravidla týkající se těchto doplňkových programů, zvláště pokud jde o šíření poznatků a přístupu jiných členských států k nim.

Článek 185

Při provádění víceletého rámcového programu může Unie se souhlasem dotyčných členských států stanovit pravidla pro účast na výzkumných a rozvojových programech prováděných několika členskými státy, včetně účasti ve strukturách vytvořených k uskutečnění těchto programů.

Článek 186

Při provádění víceletých rámcových programů může Unie stanovit pravidla pro spolupráci se třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace prováděných Uníí.

Podrobnosti této spolupráce mohou být předmětem mezinárodních smluv mezi Uníí a dotyčnými třetími stranami.

Článek 187

Unie může zakládat společné podniky nebo jiné struktury potřebné k účinnému uskutečnění výzkumných programů, programů technologického rozvoje a demonstrace prováděných Uníí.

Článek 188

Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem přijme opatření uvedená v článku 187.

Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem pravidla uvedená v článcích 183, 184 a 185. Přijetí doplňkových programů vyžaduje souhlas zúčastněných členských států.

Článek 189

1. K podpoře vědeckého a technického pokroku, průmyslové konkurenceschopnosti a provádění svých politik vypracuje Unie evropskou politiku pro oblast vesmíru. K tomu účelu může podporovat společné iniciativy, podporovat výzkum a technologický rozvoj a koordinovat nezbytné úsilí pro výzkum a využití vesmíru.

2. Jako příspěvek k dosažení cílů uvedených v odstavci 1 přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem nezbytná opatření, která mohou mít podobu evropského kosmického programu, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

3. Unie naváže veškeré účelné vztahy s Evropskou kosmickou agenturou.

4. Tímto článkem nejsou dotčena ostatní ustanovení této hlavy.

Článek 190

Na počátku každého roku předloží Komise zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Zpráva pojedná zejména o činnostech v oblasti výzkumu a technologického rozvoje a v oblasti šíření výsledků za uplynulý rok a o pracovním programu pro běžný rok.

HLAVA XX

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Článek 191

1. Politika Unie v oblasti životního prostředí přispívá k sledování následujících cílů:

- udržování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí,

- ochrana lidského zdraví,

- obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů,

- podpora opatření na mezinárodní úrovni určených k řešení regionálních a celosvětových problémů životního prostředí, a zejména boj proti změně klimatu.

2. Politika Unie v oblasti životního prostředí je zaměřena na vysokou úroveň ochrany, přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Unie. Je založena na zásadách obezřetnosti a prevence, odvracení ohrožení životního prostředí především u zdroje a na zásadě “znečišťovatel platí”.

V této souvislosti obsahují harmonizační opatření odpovídající požadavkům ochrany životního prostředí, popřípadě ochrannou doložku, na základě které jsou členské státy zmocněny přijmout z mimoekonomických důvodů ochrany životního prostředí dočasná opatření podléhající kontrolnímu procesu Unie.

3. Při přípravě politiky v oblasti životního prostředí přihlédnou Unie k:

- dostupným vědeckým a technickým údajům,
- podmínkám životního prostředí v různých regionech Unie,
- možnému prospěchu a nákladům plynoucím z činnosti nebo nečinnosti,
- hospodářskému a sociálnímu rozvoji Unie jako celku a vyváženému rozvoji jeho regionů.

4. V rámci svých pravomocí spolupracují Unie a členské státy se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi. Podrobnosti spolupráce Unie mohou být předmětem dohod mezi Uníí a dotýčnými třetími stranami.

Předchozím pododstavcem není dotčena pravomoc členských států jednat v mezinárodních orgánech a uzavírat mezinárodní smlouvy.

Článek 192

1. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů rozhodnou, jakou činnost bude Unie vyvíjet, aby bylo dosaženo cílů uvedených v článku 191.

2. Odchylně od rozhodovacího postupu stanoveného v odstavci 1 a aniž je dotčen článek 114, přijme Rada zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem, Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů jednomyslně:

- a) předpisy především fiskální povahy;
- b) opatření týkající se:
  - územního plánování,
  - hospodaření s vodními zdroji nebo týkající se přímo nebo nepřímo dostupnosti vodních zdrojů,
  - využívání půdy, s výjimkou hospodaření s odpady;

c) opatření významně ovlivňující volbu členského státu mezi různými energetickými zdroji a základní skladbu jeho zásobování energií.

Rada může na návrh Komise jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem, Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů rozhodnout o použití řádného legislativního postupu na oblasti uvedené v prvním pododstavci.

3. Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů všeobecné programy činnosti, v nichž stanoví přednostní cíle, kterých má být dosaženo.

Opatření nezbytná pro provádění těchto programů se přijmou za podmínek uvedených v odstavci 1 nebo 2, podle povahy věci.

4. Aniž jsou dotčena určitá opatření Unie, členské státy financují a provádějí politiku v oblasti životního prostředí.

5. Zahrnuje-li opatření založené na ustanoveních odstavce 1 náklady považované orgány členského státu za neúměrné, a aniž je dotčena zásada „znečišťovatel platí“, stanoví toto opatření přiměřená ustanovení ve formě:

- dočasné výjimky a/nebo

- finanční podpory z Fondu soudržnosti zřízeného podle článku 177.

Článek 193

Ochranná opatření přijatá podle článku 192 nejsou překážkou tomu, aby každý členský stát zachovával nebo zaváděl přísnější ochranná opatření. Tato opatření musí být slučitelná se Smlouvami. Oznamují se Komisi.

HLAVA XXI

ENERGETIKA

Článek 194

1. V rámci vytváření a fungování vnitřního trhu a s přihlédnutím k potřebě chránit a zlepšovat životní prostředí má politika Unie v oblasti energetiky v duchu solidarity mezi členskými státy za cíl:

a) zajistit fungování trhu s energií;

b) zajistit bezpečnost dodávek energie v Unii;

c) podporovat energetickou účinnost a úspory energie jakož i rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie; a

d) podporovat propojení energetických sítí.

2. Aniž je dotčeno použití jiných ustanovení Smluv, přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření nezbytná pro dosažení cílů uvedených v odstavci 1. Tato opatření se přijmou po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

Nedotýkají se práva členského státu stanovit podmínky pro využívání svých energetických zdrojů, jeho volby mezi různými energetickými zdroji a základní skladby jeho zásobování energií, aniž je dotčen čl. 192 odst. 2 písm. c).

3. Odchylně od odstavce 2 přijme Rada opatření podle uvedeného odstavce zvláštním legislativním postupem jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem, pokud jsou především fiskální povahy.

HLAVA XXII

CESTOVNÍ RUCH

Článek 195

1. Unie doplňuje činnost členských států v odvětví cestovního ruchu, zejména podporou konkurenceschopnosti podniků Unie v tomto odvětví.

Za tímto účelem je činnost Unie zaměřena na:

a) podporu vytváření příznivého prostředí pro rozvoj podniků v této oblasti;

b) podporu spolupráce mezi členskými státy, zejména výměnou osvědčených postupů.

2. Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem zvláštní opatření určená na doplnění činností, které členské státy provádějí k dosažení cílů uvedených v tomto článku, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

HLAVA XXIII

CIVILNÍ OCHRANA

Článek 196

1. Unie podporuje spolupráci mezi členskými státy ve snaze posílit účinnost systémů pro předcházení přírodním nebo člověkem způsobeným pohromám a pro ochranu proti nim.

Činnost Unie je zaměřena na:

a) podporu a doplňování činností členských států na celostátní, regionální a místní úrovni, které se týkají předcházení rizikům, přípravy osob zabývajících se civilní ochranou a zásahu v případě přírodních nebo člověkem způsobených pohrom uvnitř Unie;

b) podporu rychlé a účinné operativní spolupráce uvnitř Unie mezi vnitrostátními útvary civilní ochrany;

c) napomáhání soudržnosti akcí podnikaných v oblasti civilní ochrany na mezinárodní úrovni.

2. Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem opatření nezbytná jako příspěvek k dosažení cílů uvedených v odstavci 1, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

HLAVA XXIV

SPRÁVNÍ SPOLUPRÁCE

Článek 197

1. Účinné provádění práva Unie členskými státy, které má zásadní význam pro řádné fungování Unie, se pokládá za otázku společného zájmu.

2. Unie může podpořit úsilí členských států o zlepšení schopnosti jejich správních orgánů provádět právo Unie. Tato činnost může zahrnovat zejména usnadnění výměny informací a státních zaměstnanců, jakož i podporu vzdělávacích programů. Žádný členský stát není povinen této podpory využít. Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem formou nařízení k tomuto účelu nezbytná opatření, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

3. Tento článek se nedotýká povinnosti členských států provádět právo Unie, ani práv a povinností Komise. Nedotýká se ani ostatních ustanovení Smluv, jež upravují správní spolupráci mezi členskými státy, jakož i mezi členskými státy a Unií.

ČÁST ČTVRTÁ

PŘIDRUŽENÍ ZÁMOŘSKÝCH ZEMÍ A ÚZEMÍ

Článek 198

Členské státy se shodují, že ke Unii přidruží mimoevropské země a území, které mají zvláštní vztah k Dánsku, Francii, Nizozemsku nebo Spojenému království. Tyto země a území (dále jen „země a území“) jsou vyjmenovány v příloze II.

Účelem přidružení je podporovat hospodářský a sociální rozvoj těchto zemí a území a navazovat úzké hospodářské vztahy mezi nimi a Uníí jako celkem.

V souladu se zásadami vytyčenými v preambuli této smlouvy má přidružení sloužit především podpoře zájmů a blahobytu obyvatel těchto zemí a území a tomu, aby byly vedeny k hospodářskému, sociálnímu a kulturnímu rozvoji, o něž usilují.

Článek 199

Přidružení sleduje následující cíle:

1. Členské státy uplatňují při obchodních stycích se zeměmi a územími stejné zacházení, jaké si vzájemně poskytují na základě Smluv.
2. Každá země nebo území uplatňuje při svých obchodních stycích se členskými státy a ostatními zeměmi a územími stejné zacházení, jaké uplatňuje vůči tomu evropskému státu, s nímž udržuje zvláštní vztahy.
3. Členské státy se podílejí na investicích, které vyžaduje postupný rozvoj těchto zemí a území.
4. U investic financovaných Uníí je účast na veřejných soutěžích a dodávkách umožněna za stejných podmínek všem fyzickým i právnickým osobám, které jsou státními příslušníky členských států nebo zemí a území.
5. Na právo usazování státních příslušníků a společností ve vztazích mezi členskými státy a zeměmi a územími se vztahují s vyloučením jakékoli diskriminace ustanovení a postupy stanovené v kapitole o právu usazování, nestanoví-li zvláštní předpisy přijaté podle článku 203 jinak.

Článek 200

1. Cla na zboží pocházející z těchto zemí a území jsou při dovozu do členských států zakázána tak, jak jsou zakázána cla mezi členskými státy v souladu s ustanoveními Smluv.
  2. Cla na zboží pocházející ze členských států a z ostatních zemí a území jsou při dovozu do každé země nebo území zakázána v souladu s článkem 30.
  3. Země a území však mohou vybírat cla, která jsou nezbytná pro jejich rozvoj a industrializaci, anebo cla fiskální povahy, která tvoří příjem jejich rozpočtu.
- Cla uvedená v předchozím pododstavci nesmějí přesáhnout úroveň cel na dovoz zboží pocházejícího z členského státu, s nímž příslušná země nebo území udržuje zvláštní vztahy.
4. Odstavec 2 se nepoužije pro země a území, které z důvodu zvláštních mezinárodních závazků, jimiž jsou vázány, uplatňují nediskriminační celní sazebník.
  5. Zavedení nebo změna celních sazeb na zboží dovážené do zemí nebo území nesmí vést ani právně, ani fakticky k přímé nebo nepřímé diskriminaci mezi dovozy zboží z různých členských států.

Článek 201

Pokud by výše celní sazby uplatňované na zboží z třetí země při dovozu do země nebo na území mohla při uplatnění čl. 200 odst. 1 vyvolat odklon obchodu ke škodě některého členského státu, může tento stát požádat Komisi, aby navrhla ostatním členským státům opatření potřebná k nápravě tohoto stavu.

Článek 202

S výhradou ustanovení týkajících se ochrany zdraví, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku je volný pohyb pracovníků ze zemí a území v členských státech, jakož i pracovníků z členských států v zemích a na územích, upraven akty přijatými v souladu s článkem 203.

Článek 203

Rada na návrh Komise jednomyslně na základě zkušeností získaných z přidružení zemí a území k Unii a na základě zásad vymezených Smlouvami stanoví podrobnosti a postup pro přidružování zemí a území k Unii. Pokud dotyčná ustanovení přijímá Rada zvláštním legislativním postupem, rozhoduje na návrh Komise jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

Článek 204

Články 198 až 203 se vztahují na Grónsko, nestanoví-li jinak zvláštní ustanovení pro Grónsko obsažená v Protokolu o zvláštní úpravě vztahující se na Grónsko připojeném ke Smlouvám.

ČÁST PÁTÁ

VNĚJŠÍ ČINNOST UNIE

HLAVA I

OBEČNÁ USTANOVENÍ O VNĚJŠÍ ČINNOSTI UNIE

Článek 205

Činnost Unie na mezinárodní scéně podle této části spočívá na zásadách, sleduje cíle a je prováděna v souladu s obecnými ustanoveními, která jsou obsažena v hlavě V kapitole 1 Smlouvy o Evropské unii.

HLAVA II

SPOLEČNÁ OBCHODNÍ POLITIKA

Článek 206

Vytvořením celní unie v souladu s články 28 až 32 přispívá Unie ve společném zájmu k harmonickému rozvoji světového obchodu, k postupnému odstranění omezení mezinárodního obchodu a přímých zahraničních investic a ke snižování celních a jiných překážek.

Článek 207

1. Společná obchodní politika se zakládá na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod týkajících se obchodu zbožím a službami, obchodní aspekty duševního vlastnictví, přímé zahraniční investice, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a opatření na ochranu obchodu, jako jsou opatření pro případ dumpingu a subvencování. Společná obchodní politika je prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie.

2. Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem formou nařízení opatření vymezující rámec pro provádění společné obchodní politiky.

3. Je-li třeba sjednat a uzavřít dohody s jednou nebo více třetími zeměmi nebo s mezinárodními organizacemi, použije se článek 218 s výhradou zvláštních ustanovení tohoto článku.

Komise podává doporučení Radě, která ji zmocňuje k zahájení potřebných jednání. Rada a Komise odpovídají za to, že sjednané dohody jsou slučitelné s vnitřními politikami a vnitřními předpisy Unie.

Komise při vedení těchto jednání konzultuje zvláštní výbor, který určí Rada, aby jí v tomto úkolu napomáhal, a řídí se směrnicemi, které jí Rada může poskytnout. Komise podává zvláštnímu výboru a Evropskému parlamentu pravidelně zprávu o stavu jednání.

4. Při sjednávání a uzavírání dohod uvedených v odstavci 3 rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou.

Při sjednávání a uzavírání dohod v oblasti obchodu službami a v oblastech obchodních aspektů duševního vlastnictví jakož i přímých zahraničních investic rozhoduje Rada jednomyslně, pokud dané dohody obsahují ustanovení, pro která je při přijímání vnitřních předpisů vyžadována jednomyslnost.

Rada rovněž rozhoduje jednomyslně při sjednávání a uzavírání dohod:

a) v oblasti obchodu kulturními a audiovizuálními službami, pokud by tyto dohody mohly ohrozit kulturní a jazykovou rozmanitost Unie;

b) v oblasti obchodu sociálními, vzdělávacími a zdravotnickými službami, pokud by tyto dohody mohly vážně narušit vnitrostátní organizaci takových služeb a ohrozit odpovědnost členských států za jejich poskytování.

5. Sjednávání a uzavírání mezinárodních dohod v oblasti dopravy se řídí částí třetí hlavou VI a článkem 218.

6. Výkon pravomocí svěřených tímto článkem v oblasti společné obchodní politiky se nedotýká vymezení pravomocí mezi Unií a členskými státy a nesmí vést k harmonizaci právních předpisů členských států, jestliže Smlouvy takovou harmonizaci vylučují.

HLAVA III

SPOLUPRÁCE SE TŘETÍMI ZEMĚMI A HUMANITÁRNÍ POMOC

KAPITOLA 1

ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

Článek 208

1. Politika Unie v oblasti rozvojové spolupráce je prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie. Politika rozvojové spolupráce Unie a politika, kterou v této oblasti vedou členské státy, se navzájem doplňují a posilují.

Hlavním cílem politiky Unie v této oblasti je snížení a výhledově i vymýcení chudoby. Unie přihlíží k cílům rozvojové spolupráce při provádění politik, které by mohly mít vliv na rozvojové země.

2. Unie a členské státy dodržují závazky a přihlížejí k cílům, které schválily v rámci Organizace spojených národů a ostatních příslušných mezinárodních organizací.

Článek 209

1. Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem opatření nezbytná pro provádění politiky rozvojové spolupráce, která se mohou týkat víceletých programů spolupráce s rozvojovými zeměmi nebo tématicky zaměřených programů.

2. Unie může se třetími zeměmi a příslušnými mezinárodními organizacemi uzavřít jakoukoli dohodu účelnou pro dosažení cílů uvedených v článku 21 Smlouvy o Evropské unii a článku 208 této smlouvy.

První pododstavec se nedotýká pravomoci členských států vést jednání na mezinárodní úrovni a uzavírat mezinárodní smlouvy.

3. Evropská investiční banka za podmínek stanovených ve svém statutu přispívá k provádění opatření uvedených v odstavci 1.

Článek 210

1. K prohloubení vzájemného doplňování a účinnosti svých činností Unie a členské státy koordinují své politiky v oblasti rozvojové spolupráce a vzájemně sladují své programy pomoci, včetně svého vystupování v mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích. Mohou přijímat společná opatření. Členské státy případně přispívají k uskutečňování programů pomoci přijatých Uníí.

2. Komise může vyvinout jakoukoli užitečnou činnost potřebnou na podporu koordinace uvedené v odstavci 1.

Článek 211

V rámci svých pravomocí spolupracují Unie a členské státy se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi.

KAPITOLA 2

HOSPODÁŘSKÁ, FINANČNÍ A TECHNICKÁ SPOLUPRÁCE SE TŘETÍMI ZEMĚMI

Článek 212

1. Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Smluv, a zejména články 208 až 211, provádí Unie činnosti hospodářské, finanční a technické spolupráce, včetně pomoci zejména ve finanční oblasti, s jinými než rozvojovými třetími zeměmi. Tyto činnosti jsou v souladu s rozvojovou politikou Unie a jsou prováděny v rámci zásad a cílů její vnější činnosti. Činnosti Unie a členských států se navzájem doplňují a posilují.

2. Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem opatření nezbytná k provedení odstavce 1.

3. V rámci svých pravomocí spolupracují Unie a členské státy se třetími zeměmi a příslušnými mezinárodními organizacemi. Způsoby spolupráce Unie mohou být upraveny dohodami mezi Uníí a danými třetími stranami.

První pododstavec se nedotýká pravomoci členských států vést jednání na mezinárodní úrovni a uzavírat mezinárodní smlouvy.

Článek 213

Vyžaduje-li situace ve třetí zemi naléhavou finanční pomoc ze strany Unie, přijme Rada na návrh Komise nezbytná rozhodnutí.

KAPITOLA 3

HUMANITÁRNÍ POMOC

Článek 214

1. Činnosti Unie v oblasti humanitární pomoci jsou prováděny v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie. Tyto činnosti jsou určeny k poskytnutí cílené pomoci a podpory obyvatelstvu třetích zemí postiženému přírodními nebo člověkem způsobenými pohromami, aby byly zajištěny humanitární potřeby vyplývající z těchto různých situací. Činnosti Unie a členských států se navzájem doplňují a posilují.

2. Činnosti humanitární pomoci jsou prováděny v souladu se zásadami mezinárodního práva a v souladu se zásadami nestrannosti, neutrality a nepřipustnosti diskriminace.

3. Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem opatření vymezující rámec, v němž se provádějí činnosti humanitární pomoci Unie.

4. Unie může se třetími zeměmi a příslušnými mezinárodními organizacemi uzavřít jakoukoli dohodu účelnou pro dosažení cílů uvedených v odstavci 1 a v článku 21 Smlouvy o Evropské unii.

Prvním pododstavcem nejsou dotčeny pravomoci členských států vést jednání na mezinárodní úrovni a uzavírat mezinárodní smlouvy.

5. K vytvoření rámce pro společný příspěvek mladých Evropanů k humanitárním činnostem Unie se zřídí Evropský dobrovolnický sbor humanitární pomoci. Evropský parlament a Rada stanoví řádným legislativním postupem formou nařízení statut a způsoby fungování sboru.

6. Komise může vyvinout jakoukoli užitečnou činnost potřebnou na podporu koordinace činností Unie a členských států, aby prohloubila účinnost a doplňkovost programů Unie a programů členských států v oblasti humanitární pomoci.

7. Unie zajišťuje, aby její akce humanitární pomoci s činnostmi mezinárodních organizací a institucí, především těch, které jsou součástí systému Organizace spojených národů, a aby s těmito činnostmi byly slučitelné.

HLAVA IV

OMEZUJÍCÍ OPATŘENÍ

Článek 215

1. Předpokládá-li rozhodnutí přijaté podle hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o Evropské unii pozastavení, omezení nebo úplné přerušení hospodářských a finančních vztahů s jednou nebo více třetími zeměmi, přijme Rada kvalifikovanou většinou na společný návrh vysokého představitele Unie pro zahraniční věci

a bezpečnostní politiku a Komise nezbytná opatření. Uvědomí o tom Evropský parlament.

2. Pokud tak stanoví rozhodnutí přijaté podle hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o Evropské unii, může Rada postupem uvedeným v odstavci 1 přijmout omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám a skupinám nebo nestátním subjektům.

3. Akty uvedené v tomto článku obsahují nezbytná ustanovení o právních zárukách.

HLAVA V

MEZINÁRODNÍ SMLOUVY

Článek 216

1. Unie může uzavřít dohodu s jednou nebo více třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi, stanoví-li tak Smlouvy nebo je-li uzavření dohody buď nezbytné k dosažení cílů stanovených Smlouvami v rámci politik Unie, nebo je stanoveno právně závazným aktem Unie, nebo se může dotknout společných pravidel či změnit jejich oblast působnosti.

2. Dohody uzavřené Uní jsou závazné pro orgány Unie i pro členské státy.

Článek 217

Unie může uzavřít s jednou nebo více třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi dohody o přidružení, které stanoví vzájemná práva a povinnosti, společné postupy a zvláštní řízení.

Článek 218

1. Aniž jsou dotčena zvláštní ustanovení článku 207, dohody mezi Uní a třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi se sjednávají a uzavírají podle následujícího postupu.

2. Rada dává zmocnění k zahájení jednání, vydává směrnice pro jednání, dává zmocnění k podpisu dohod a uzavírá je.

3. Komise, nebo týká-li se zamýšlená dohoda výlučně nebo zejména společné zahraniční a bezpečnostní politiky, vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku podává Radě doporučení a Rada přijme rozhodnutí, kterým dá zmocnění k zahájení jednání a v závislosti na předmětu zamýšlené dohody jmenuje vyjednavče nebo vedoucího vyjednavčského týmu Unie.

4. Rada může vyjednavči vydávat směrnice a může určit zvláštní výbor, se kterým musí být jednání konzultováno.

5. Rada přijme na návrh vyjednavče rozhodnutí, kterým dá zmocnění k podpisu dohody a případně k jejímu prozatímnímu uplatňování před vstupem v platnost.

6. Rada přijme na návrh vyjednavatele rozhodnutí o uzavření dohody.

Netýká-li se dohoda výlučně společné zahraniční a bezpečnostní politiky, přijme Rada rozhodnutí o uzavření dohody:

a) po obdržení souhlasu Evropského parlamentu v těchto případech:

i) dohody o přidružení;

ii) dohoda o přistoupení Unie k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod;

iii) dohody vytvářející zvláštní institucionální rámec zavedením postupů spolupráce;

iv) dohody mající významný dopad na rozpočet Unie;

v) dohody v oblastech, na něž se vztahuje buď řádný legislativní postup, nebo zvláštní legislativní postup, v němž je vyžadován souhlas Evropského parlamentu.

V naléhavých případech se mohou Evropský parlament a Rada dohodnout na lhůtě pro vydání souhlasu:

b) po konzultaci s Evropským parlamentem v ostatních případech. Evropský parlament zaujme stanovisko ve lhůtě, kterou může Rada stanovit podle naléhavosti věci. Pokud v této lhůtě stanovisko nezaujme, může rozhodnout Rada.

7. Odchylně od odstavců 5, 6 a 9 může Rada při uzavírání dohody zmocnit vyjednavatele, aby jménem Unie schválil změny, jestliže dohoda stanoví, že se takové změny přijímají zjednodušeným postupem nebo orgánem zřízeným dohodou. Rada může k takovému zmocnění připojit zvláštní podmínky.

8. Rada v průběhu celého postupu rozhoduje kvalifikovanou většinou.

Jednomyslně však rozhoduje tehdy, týká-li se dohoda oblastí, kde je pro přijetí aktu Unie požadována jednomyslnost, jakož i v případě dohod o přidružení a dohod podle článku 212 se státy, které jsou kandidáty na přistoupení. Rada rovněž rozhoduje jednomyslně o dohodě o přistoupení Unie k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod; rozhodnutí o uzavření této dohody vstoupí v platnost po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

9. Rada na návrh Komise nebo vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku přijme rozhodnutí o pozastavení uplatňování dohody a stanoví postoje, které má jménem Unie zaujmout orgán zřízený dohodou, má-li tento orgán přijímat akty s právními účinky, s výjimkou aktů, které doplňují nebo pozměňují institucionální rámec dohody.

10. Evropský parlament je okamžitě a plně informován ve všech etapách tohoto postupu.

11. Členský stát, Evropský parlament, Rada nebo Komise si mohou vyžádat posudek Soudního dvora o slučitelnosti zamýšlené dohody se Smlouvami. Je-li posudek Soudního dvora odmítavý, nemůže zamýšlená dohoda vstoupit v platnost, pokud nedojde ke změně dohody nebo ke změně Smluv.

Článek 219

1. Odchylně od článku 218 může Rada buď na doporučení Evropské centrální banky, nebo na doporučení Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou ve snaze dosáhnout shody slučitelné s cílem cenové stability uzavírat formální dohody o systému směnných kurzů eura ve vztahu k měnám třetích států. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem postupem podle odstavce 3.

Rada může buď na doporučení Evropské centrální banky, nebo na doporučení Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou ve snaze dosáhnout shody slučitelné s cílem cenové stability kvalifikovanou většinou stanovit, upravovat nebo opouštět střední parity eura v rámci systému směnných kurzů. Předseda Rady informuje Evropský parlament o stanovení, upravení nebo opuštění středních parit eura.

2. Při neexistenci systému směnných kurzů vůči jedné nebo více měnám třetích států podle odstavce 1 může Rada buď na doporučení Komise po konzultaci s Evropskou centrální bankou, nebo na doporučení Evropské centrální banky kvalifikovanou většinou formulovat obecné směry kurzové politiky ve vztahu k těmto měnám. Tyto obecné směry nesmějí být na újmu prvořadému cíli ESCB udržovat cenovou stabilitu.

3. Má-li Unie sjednat s jedním nebo více třetími státy nebo mezinárodními organizacemi dohody týkající se otázek měnového nebo kurzového režimu, rozhoduje Rada odchylně od článku 218 na doporučení Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou kvalifikovanou většinou o podmínkách pro sjednávání a uzavírání takových dohod. Tyto podmínky zajistí, že Unie zaujme jednotný postoj. Komise se v plném rozsahu účastní těchto jednání.

4. Aniž je dotčena pravomoc Unie a dohody Unie týkající se hospodářské a měnové unie, mohou členské státy jednat v mezinárodních orgánech a uzavírat mezinárodní smlouvy.

HLAVA VI

VZTAHY UNIE S MEZINÁRODNÍMI ORGANIZACEMI A TŘETÍMI ZEMĚMI A DELEGACE UNIE

Článek 220

1. Unie naváže veškerou účelnou spolupráci s orgány Organizace spojených národů a jejími odbornými organizacemi, s Radou Evropy, s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

Unie kromě toho zajišťuje vhodné vztahy s dalšími mezinárodními organizacemi.

2. Prováděním tohoto článku jsou pověřeni vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Komise.

Článek 221

1. Zastoupení Unie ve třetích zemích a při mezinárodních organizacích zajišťují delegace Unie.
2. Delegace Unie jsou pod vedením vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Jednají v úzké spolupráci s diplomatickými a konzulárními zastoupeními členských států.

HLAVA VII

DOLOŽKA SOLIDARITY

Článek 222

1. Pokud je některý členský stát cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní nebo člověkem způsobené pohromy, jednájí Unie a její členské státy společně v duchu solidarity. Unie uvede do pohotovosti veškeré nástroje, které má k dispozici, včetně vojenských prostředků poskytnutých členskými státy, aby:

- a) - odvrátila teroristickou hrozbu na území členských států;
  - chránila před případným teroristickým útokem demokratické instituce a civilní obyvatelstvo;
  - poskytla členskému státu pomoc na jeho území v případě teroristického útoku, pokud o to požádají jeho politické orgány;
- b) poskytla členskému státu pomoc na jeho území v případě přírodní nebo člověkem způsobené pohromy, pokud o to požádají jeho politické orgány.

2. Pokud je některý členský stát cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní či člověkem způsobené pohromy, ostatní členské státy mu na žádost jeho politických orgánů poskytnou pomoc. Za tím účelem členské státy koordinují svou činnost v Radě.

3. Způsob provádění této doložky solidarity Unii vymezí rozhodnutí přijaté Radou na společný návrh Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Pokud toto rozhodnutí souvisí s obranou, rozhoduje Rada v souladu s čl. 42 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii. Evropský parlament je informován.

Pro účely tohoto odstavce, a aniž je dotčen článek 240, je Radě nápomocen Politický a bezpečnostní výbor s podporou složek ustavených v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky a výbor uvedený v článku 71, které jí případně podávají společná stanoviska.

4. Pro zajištění účinnosti jednání Unie a jejích členských států Evropská rada pravidelně vyhodnocuje hrozby, kterým je Unie vystavena.

ČÁST ŠESTÁ

INSTITUCIONÁLNÍ A FINANČNÍ USTANOVENÍ

HLAVA I

USTANOVENÍ O ORGÁNECH

KAPITOLA 1

ORGÁNY

ODDÍL 1

EVROPSKÝ PARLAMENT

Článek 223

1. Evropský parlament vypracuje návrh na přijetí ustanovení nezbytných pro volbu jeho členů ve všeobecných a přímých volbách konaných jednotným postupem ve všech členských státech nebo podle zásad společných všem členským státům.

Rada přijme nezbytná ustanovení zvláštním legislativním postupem jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů. Tato ustanovení vstupují v platnost po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

2. Evropský parlament z vlastního podnětu zvláštním legislativním postupem formou nařízení určí po vyžádání stanoviska Komise a se souhlasem Rady, úpravu a obecné podmínky výkonu funkcí svých členů. Veškerá pravidla a podmínky týkající se daňového režimu jeho stávajících nebo bývalých členů vyžadují v Radě jednomyslnost.

Článek 224

Evropský parlament a Rada stanoví řádným legislativním postupem formou nařízení pravidla, kterými se řídí politické strany na evropské úrovni podle čl. 10 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii, a zejména pravidla pro jejich financování.

Článek 225

Evropský parlament může většinou hlasů všech svých členů požádat Komisi, aby předložila vhodný návrh ve věcech, u nichž má za to, že je k provedení Smluv potřeba aktu Unie. Pokud Komise návrh nepředloží, sdělí Evropskému parlamentu důvody

Článek 226

Evropský parlament může při plnění svých úkolů na žádost čtvrtiny všech svých členů zřídit dočasnou vyšetřovací komisi, která by zkoumala obvinění z porušování práva Unie nebo nesprávného úředního postupu při jeho uplatňování, s výjimkou případů, kdy jsou tvrzené skutečnosti předmětem dosud neukončeného soudního řízení; pravomoci svěřené Smlouvami jiným orgánům nebo institucím tím nejsou dotčeny.

Dočasná vyšetřovací komise skončí svou činnost předložením své zprávy.

Pravidla pro výkon vyšetřovacího práva stanoví Evropský parlament z vlastního podnětu zvláštním legislativním postupem po obdržení souhlasu Rady a Komise formou nařízení.

Článek 227

Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se statutárním sídlem v některém členském státě má právo předložit samostatně či společně s dalšími občany nebo osobami petici Evropskému parlamentu ve věci, která spadá do oblasti činností Unie a která se jich přímo dotýká.

Článek 228

1. Evropský veřejný ochránce práv volený Evropským parlamentem je oprávněn přijímat stížnosti od kteréhokoli občana Unie nebo od kterékoli fyzické osoby s bydlištěm nebo právnické osoby se statutárním sídlem v členském státě, které se týkají případů nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí. Stížnosti přezkoumává a podává o nich zprávu.

V souladu se svými povinnostmi provádí veřejný ochránce práv šetření, která považuje za opodstatněná, a to z vlastního podnětu nebo na základě stížností předložených mu přímo nebo prostřednictvím člena Evropského parlamentu, pokud tvrzené skutečnosti nejsou nebo nebyly předmětem soudního řízení. Jestliže veřejný ochránce práv zjistí nesprávný úřední postup, postoupí věc dotyčnému orgánu, instituci nebo jinému subjektu, který má lhůtu tří měsíců na to, aby mu sdělil své stanovisko. Poté předá Evropskému parlamentu a dotyčnému orgánu, instituci nebo jinému subjektu zprávu. Osobu podávající stížnost informuje o výsledku tohoto šetření.

Veřejný ochránce práv podává každoročně zprávu o výsledku svých šetření Evropskému parlamentu.

2. Veřejný ochránce práv je volen po každých volbách do Evropského parlamentu na dobu jeho funkčního období. Může být jmenován opakovaně.

Veřejný ochránce práv může být odvolán z funkce Soudním dvorem na návrh Evropského parlamentu, přestane-li splňovat podmínky nezbytné k výkonu své funkce nebo se dopustí závažného pochybení.

3. Veřejný ochránce práv vykonává své funkce zcela nezávisle. Nevyžaduje ani nepřijímá pokyny od žádné vlády, orgánu, instituce ani jiného subjektu. Během funkčního období nesmí vykonávat žádnou jinou výdělečnou nebo nevýdělečnou profesionální činnost.

4. Evropský parlament, který se usnáší z vlastního podnětu, zvláštním legislativním postupem formou nařízení po obdržení stanoviska Komise a se souhlasem Rady určí statut a obecné podmínky výkonu funkce veřejného ochránce práv.

Článek 229

Evropský parlament zasedá jednou ročně. Schází se, aniž by muselo být svoláno, druhé úterý v měsíci březnu.

Evropský parlament se může sejít k mimořádnému dílčímu zasedání na žádost většiny všech svých členů anebo na žádost Rady nebo Komise.

Článek 230

Komise se může účastnit všech schůzí a na svou žádost vystoupit.

Komise odpovídá ústně nebo písemně na otázky, které jí položí Evropský parlament nebo jeho členové.

Za podmínek, které jsou stanoveny v jednacím řádu Evropské rady a v jednacím řádu Rady, mohou Evropská rada a Rada vystoupit před Evropským parlamentem.

Článek 231

Nestanoví-li Smlouvy jinak, usnáší se Evropský parlament většinou odevzdaných hlasů.

Usnášeníschopnost stanoví jednací řád.

Článek 232

Evropský parlament přijme svůj jednací řád většinou hlasů všech členů.

Zápisy z jednání Evropského parlamentu se zveřejňují způsobem stanoveným ve Smlouvách a v jednacím řádu.

Článek 233

Evropský parlament projednává na veřejném zasedání souhrnnou výroční zprávu, kterou mu předkládá Komise.

Článek 234

Byl-li podán návrh na vyslovení nedůvěry Komisi pro její činnost, může Evropský parlament o tomto návrhu rozhodnout až po uplynutí tří dnů od jeho podání, a to pouze veřejným hlasováním.

Je-li návrh na vyslovení nedůvěry přijat většinou dvou třetin odevzdaných hlasů a většinou všech členů Evropského parlamentu, členové Komise kolektivně odstoupí ze svých funkcí a vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku odstoupí ze své funkce v Komisi. Zůstávají ve funkci a vyřizují nadále běžné záležitosti, dokud nejsou nahrazeni v souladu s článkem 17 Smlouvy o Evropské unii. V tomto případě funkční období členů Komise jmenovaných jako nástupci skončí ke dni, k němuž by skončilo funkční období členů Komise, kteří museli kolektivně odstoupit.

ODDÍL 2

EVROPSKÁ RADA

Článek 235

1. Při hlasování může být každý člen Evropské rady zmocněn hlasovat nejvýše za jednoho z ostatních členů.

Ustanovení čl. 16 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii a čl. 238 odst. 2 této smlouvy se vztahují na Evropskou radu, pokud rozhoduje kvalifikovanou většinou. Pokud Evropská rada rozhoduje hlasováním, její předseda a předseda Komise se jej neúčastní.

Zdržení se hlasování přítomných nebo zastoupených členů není překážkou přijetí usnesení Evropské rady vyžadujících jednomyslnost.

2. Předseda Evropského parlamentu může být vyzván, aby vystoupil před Evropskou radou.

3. Evropská rada rozhoduje v procedurálních otázkách a o přijetí svého jednacího řádu prostou většinou.

4. Evropské radě je nápomocen generální sekretariát Rady.

Článek 236

Evropská rada přijme kvalifikovanou většinou:

a) rozhodnutí, kterým se stanoví seznam jiných složení Rady než složení pro obecné záležitosti a složení pro zahraniční věci, v souladu s čl. 16 odst. 6 Smlouvy o Evropské unii;

b) rozhodnutí o předsednictví jiných složení Rady než složení pro zahraniční věci, v souladu s čl. 16 odst. 9 Smlouvy o Evropské unii.

ODDÍL 3

RADA

Článek 237

Radu svolává k zasedání její předseda z vlastního podnětu, na žádost některého z jejích členů nebo na žádost Komise.

Článek 238

1. Má-li se Rada usnést prostou většinou, usnáší se většinou hlasů všech svých členů.

2. Odchylně od čl. 16 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii, pokud Rada nerozhoduje na návrh Komise nebo vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, je ode dne 1. listopadu 2014 a s výhradou Protokolu o přechodných ustanoveních kvalifikovaná většina vymezena jako nejméně 72 % členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva Unie.

3. Ode dne 1. listopadu 2014 a s výhradou Protokolu o přechodných ustanoveních je v případech, kdy se na základě Smluv na hlasování nepodílejí všichni členové Rady, kvalifikovaná většina vymezena takto:

a) jako nejméně 55 % členů Rady zastupujících zúčastněné členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva těchto států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou;

b) odchylně od písmene a), pokud Rada nerozhoduje na návrh Komise nebo vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, jako nejméně 72 % členů Rady zastupujících zúčastněné členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva těchto států.

4. Zdržení se hlasování přítomných nebo zastoupených členů není překážkou přijetí usnesení Rady vyžadujících jednomyslnost.

Článek 239

Při hlasování může být každý člen Rady zmocněn hlasovat nejvýše za jednoho z ostatních členů.

Článek 240

1. Výbor složený ze stálých zástupců vlád členských států zodpovídá za přípravu prací Rady a za plnění úkolů, kterými jej Rada pověří. V případech stanovených v jednacím řádu Rady může přijímat procedurální rozhodnutí.

2. Radě je nápomocen generální sekretariát pod vedením generálního tajemníka jmenovaného Radou.

Rada rozhoduje o organizaci generálního sekretariátu prostou většinou.

3. Rada rozhoduje o procedurálních otázkách a o přijetí svého jednacího řádu prostou většinou.

Článek 241

Rada rozhodující prostou většinou může požádat Komisi, aby provedla průzkumy, které Rada pokládá za potřebné k dosažení společných cílů, a aby jí předložila veškeré vhodné návrhy. Pokud Komise žádný návrh nepředloží, sdělí Radě důvody.

Článek 242

Po konzultaci s Komisí přijme Rada rozhodující prostou většinou statuty výborů ve Smlouvách.

Článek 243

Rada stanoví platy, náhrady a důchody předsedy Evropské rady, předsedy Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, členů Komise, předsedů a členů Soudního dvora Evropské unie a vedoucích jeho soudních kanceláří, jakož i generálního tajemníka Rady. Rovněž stanoví veškeré náhrady poskytované místo odměny.

ODDÍL 4

KOMISE

Článek 244

V souladu s čl. 17 odst. 5 Smlouvy o Evropské unii jsou členové Komise vybíráni na základě systému rotace stanoveného jednomyslně Evropskou radou, který je založen na těchto zásadách:

a) členské státy jsou s ohledem na pořadí a dobu působení svých státních příslušníků jako členů Komise naprosto rovnocenné; v důsledku toho rozdíl mezi celkovými počty funkčních období vykonávaných státními příslušníky jakýchkoli dvou členských států nesmí být nikdy vyšší než jedna;

b) s výhradou písmene a) je každá následující Komise složena tak, aby uspokojivým způsobem odrážela demografickou a zeměpisnou různorodost všech členských států.

Článek 245

Členové Komise se zdrží jakéhokoliv jednání neslučitelného s povahou jejich funkce. Členské státy uznávají jejich nezávislost a nesnaží se je ovlivňovat při plnění jejich úkolů.

Během funkčního období nesmějí členové Komise vykonávat žádnou jinou výdělečnou nebo nevýdělečnou profesionální činnost. Při svém nástupu se slavnostně zavazují dodržovat během výkonu své funkce i po jeho ukončení povinnosti vyplývající z jejich postavení, zejména povinnost čestného a zdrženlivého jednání při přijímání některých funkcí nebo některých výhod po uplynutí funkčního období. V případě porušení těchto povinností může Soudní dvůr na návrh Rady rozhodující prostou většinou nebo Komise rozhodnout podle okolností o odvolání člena podle článku 247 nebo o odnětí jeho nároku na důchod nebo jej nahrazující požitky.

Článek 246

Mimo případy pravidelné obměny a smrti končí výkon funkce člena Komise odstoupením nebo odvoláním.

Člen Komise, jenž odstoupí, je odvolán nebo zemřel, je nahrazen na zbývající část funkčního období novým členem stejné státní příslušnosti, kterého jmenuje Rada vzájemnou dohodou s předsedou Komise po konzultaci s Evropským parlamentem a v souladu s kritérii stanovenými v čl. 17 odst. 3 druhém pododstavci Smlouvy o Evropské unii.

Rada může jednomyslně na návrh předsedy Komise rozhodnout, že člena Komise není třeba nahradit, zejména pokud je zbývající část jeho funkčního období krátká.

V případě odstoupení, odvolání nebo smrti je předseda nahrazen pro zbývající část funkčního období. Při jeho nahrazení se použije postup stanovený čl. 17 odst. 7 první pododstavec Smlouvy o Evropské unii.

Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku je v případě odstoupení, odvolání nebo smrti nahrazen na zbývající část funkčního období v souladu s čl. 18 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii

V případě odstoupení všech členů Komise zůstávají tito členové ve funkci a vyřizují nadále běžné záležitosti až do okamžiku svého nahrazení na zbývající část funkčního období v souladu s článkem 17 Smlouvy o Evropské unii.

Článek 247

Přestane-li kterýkoli člen Komise splňovat podmínky nezbytné k výkonu své funkce nebo se dopustí vážného pochybení, může být odvolán Soudním dvorem na návrh Rady rozhodující prostou většinou nebo Komise.

Článek 248

Aniž je dotčen čl. 18 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii, působnost Komise strukturuje a přiděluje jejím členům předseda v souladu s čl. 17 odst. 6 uvedené smlouvy. Členové Komise vykonávají úkoly, které jim předseda svěřil, pod jeho vedením.

Článek 249

1. Komise přijme svůj jednací řád, kterým upraví svou činnost a činnost útvarů jí podléhajících. Zajistí zveřejnění tohoto jednacího řádu.

2. Komise zveřejní každoročně nejméně měsíc před zahájením zasedání Evropského parlamentu souhrnnou zprávu o činnosti Unie.

Článek 250

Komise se usnáší většinou hlasů svých členů.

Usnášeníschopnost stanoví její jednací řád.

ODDÍL 5

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE

Článek 251

Soudní dvůr zasedá v senátech nebo ve velkém senátu v souladu s pravidly, které pro to stanoví statut Soudního dvora Evropské unie.

Stanoví-li tak statut, může Soudní dvůr zasedat též v plénu.

Článek 252

Soudnímu dvoru je nápomocno osm generálních advokátů. Na žádost Soudního dvora může Rada jednomyslným rozhodnutím zvýšit počet generálních advokátů.

Úlohou generálních advokátů je předkládat veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněné návrhy rozhodnutí ve věcech, které podle statutu Soudního dvora Evropské unie vyžadují jeho účast.

Článek 253

Soudci a generální advokáti Soudního dvora jsou vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a které splňují všechny požadavky nezbytné k výkonu nejvyšších soudních funkcí v jejich zemích nebo jsou obecně uznávanými znalci práva; jsou jmenováni vzájemnou dohodou vlád členských států na dobu šesti let po konzultaci s výborem uvedeným v článku 255.

Každé tři roky dochází k částečné obměně soudců a generálních advokátů za podmínek stanovených statutem Soudního dvora Evropské unie.

Soudci volí ze svého středu předsedu Soudního dvora na dobu tří let. Předseda může být zvolen opakovaně.

Soudci a generální advokáti, jejichž funkční období končí, mohou být jmenováni opakovaně.

Soudní dvůr jmenuje svého tajemníka a upraví jeho postavení.

Soudní dvůr přijme svůj jednací řád. Jednací řád vyžaduje schválení Rady.

Článek 254

Počet soudců Tribunálu stanoví statut Soudního dvora Evropské unie. Statut může stanovit, že Tribunálu jsou nápomocni generální advokáti.

Soudci Tribunálu jsou vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a jsou způsobilé k výkonu vysokých soudních funkcí. Jsou jmenováni vzájemnou dohodou vlád členských států na dobu šesti let po konzultaci s výborem uvedeným v článku 255. Každé tři roky dochází k částečné obměně soudců. Mohou být jmenováni opakovaně.

Soudci volí ze svého středu předsedu Tribunálu na dobu tří let. Předseda může být zvolen opakovaně.

Tribunál jmenuje svého tajemníka a upraví jeho postavení.

Tribunál přijme svůj jednací řád po dohodě se Soudním dvorem. Jednací řád vyžaduje schválení Rady.

Nestanoví-li statut Soudního dvora Evropské unie jinak, vztahují se ustanovení Smluv týkající se Soudního dvora i na Tribunál.

Článek 255

Zřizuje se výbor, který před jmenováním vládami členských států podle článků 253 a 254 vydává stanovisko k vhodnosti kandidátů na funkce soudce a generálního advokáta Soudního dvora a Tribunálu.

Tento výbor se skládá ze sedmi osob vybraných mezi bývalými členy Soudního dvora a Tribunálu, členy nejvyšších vnitrostátních soudů a obecně uznávanými právníky, z nichž jedna bude navržena Evropským parlamentem. Rada přijme rozhodnutí, kterým se stanoví pravidla fungování tohoto výboru, a rozhodnutí o jmenování jeho členů. Rada rozhoduje z podnětu předsedy Soudního dvora.

Článek 256

1. Tribunál je příslušný rozhodovat v prvním stupni ve věcech uvedených v člancích 262, 265, 268, 270 a 272 s výjimkou těch, které jsou v působnosti některého specializovaného soudu zřízeného na základě článku 257 nebo které statut vyhrazuje Soudnímu dvoru. Statut může stanovit, že Tribunál je příslušný i pro jiné věci.

Proti rozhodnutím Tribunálu podle tohoto odstavce je možno za podmínek a v mezích stanovených statutem podat opravný prostředek k Soudnímu dvoru, omezený na právní otázky.

2. Tribunál je příslušný rozhodovat o opravných prostředcích proti rozhodnutí specializovaných soudů.

Rozhodnutí Tribunálu podle tohoto odstavce mohou být výjimečně za podmínek a v mezích stanovených statutem přezkoumána Soudním dvorem v případě vážného ohrožení jednoty nebo souladu práva Unie.

3. Tribunál je příslušný rozhodovat o předběžných otázkách podle článku 267 ve zvláštních oblastech určených statutem.

Má-li Tribunál za to, že věc vyžaduje zásadní rozhodnutí, jež může ovlivnit jednotu a soulad práva Unie, může věc postoupit k rozhodnutí Soudnímu dvoru.

Rozhodnutí Tribunálu o předběžných otázkách mohou být výjimečně za podmínek a v mezích stanovených statutem přezkoumána Soudním dvorem v případě vážného ohrožení jednoty nebo souladu práva Unie.

Článek 257

Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem zřídit specializované soudy připojené k Tribunálu, příslušné rozhodovat v prvním stupni o některých kategoriích žalob ve zvláštních oblastech. Evropský parlament a Rada rozhodují formou nařízení buď na návrh Komise a po konzultaci se Soudním dvorem, nebo na žádost Soudního dvora a po konzultaci s Komisí.

Nařízení o zřízení specializovaného soudu stanoví pravidla pro její složení a upřesní působnost, která jí bude svěřena.

Proti rozhodnutí specializovaných soudů je možné podat opravný prostředek k Tribunálu buď omezený na právní otázky, nebo stanoví-li tak nařízení o zřízení specializovaného soudu, též ve skutkových otázkách.

Členové specializovaných soudů jsou vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a jsou způsobilé k výkonu soudcovské činnosti. Jsou jmenováni jednomyslným usnesením Rady.

Specializované soudy přijmou svůj jednací řád po dohodě se Soudním dvorem. Jednací řád vyžaduje schválení Rady.

Nestaví-li nařízení o zřízení specializovaného soudu jinak, vztahují se ustanovení Smluv týkající se Soudního dvora Evropské unie a statut Soudního dvora Evropské unie i na specializované soudy. Hlava I a článek 64 statutu se na specializované soudy použijí v každém případě.

Článek 258

Má-li Komise za to, že členský stát nesplnil povinnost, která pro něj ze Smluv vyplývá, vydá o tom odůvodněné stanovisko poté, co umožní tomuto státu podat vyjádření.

Nevyhoví-li tento stát stanovisku ve lhůtě stanovené Komisí, může Komise předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie.

Článek 259

Má-li členský stát za to, že jiný členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá ze Smluv, může věc předložit Soudnímu dvoru Evropské unie.

Dříve než členský stát podá proti jinému členskému státu žalobu pro údajné nesplnění povinnosti, která pro něj vyplývá ze Smluv, předloží věc Komisi.

Komise vydá odůvodněné stanovisko poté, co umožní zúčastněným státům, aby si navzájem předložily písemná i ústní vyjádření.

Nevydá-li Komise takové stanovisko ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy jí věc byla předložena, může být věc předložena Soudnímu dvoru Evropské unie i bez stanoviska Komise.

Článek 260

1. Má-li Soudní dvůr Evropské unie, že členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá ze Smluv, je tento stát povinen přijmout opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora Evropské unie.

2. Má-li Komise za to, že dotýčný členský stát nepřijal opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora Evropské unie, může předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie poté, co poskytla tomuto státu příležitost se vyjádřit. Navrhne paušální částku nebo penále, jež je dotýčný členský stát povinen zaplatit, ve výši, kterou považuje za přiměřenou okolnostem.

Shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že dotýčný členský stát nevyhověl jeho rozsudku, může mu uložit zaplacení paušální částky nebo penále.

Článek 259 není tímto postupem dotčen.

3. Předloží-li Komise Soudnímu dvoru Evropské unie věc podle článku 258 z důvodu, že dotýčný stát nesplnil povinnost sdělit opatření provádějící směrnici přijatou legislativním postupem, může, pokládá-li to za vhodné, navrhnout paušální částku nebo penále, již je dotýčný členský stát povinen zaplatit, ve výši, kterou považuje za přiměřenou okolnostem.

Shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že došlo k porušení povinnosti, může členskému státu uložit zaplacení paušální částky nebo penále, které nepřekročí výši navrženou Komisí. Platební povinnost nabude účinku ke dni stanovenému Soudním dvorem Evropské unie v jeho rozsudku.

Článek 261

Nařízení vydaná společně Evropským parlamentem a Radou nebo Radou na základě Smluv mohou na

Soudní dvůr Evropské unie přenést neomezenou soudní pravomoc týkající se sankcí, které tato nařízení stanoví.

Článek 262

Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Smluv, může Rada zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně přijímat právní předpisy s cílem přenést na Soudní dvůr Evropské unie v míře, kterou Rada stanoví, pravomoc rozhodovat ve věcech týkajících se aktů přijatých na základě Smluv, které vytvářejí evropská práva duševního vlastnictví. Tyto předpisy vstoupí v platnost po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

Článek 263

Soudní dvůr Evropské unie přezkoumává legalitu legislativních aktů, aktů Rady, Komise a Evropská centrální banka, s výjimkou doporučení a stanovisek, a rovněž aktů Evropského parlamentu a Evropské rady, které mají právní účinky vůči třetím osobám. Rovněž přezkoumává legalitu aktů institucí a jiných subjektů Unie, které mají právní účinky vůči třetím osobám.

Za tím účelem má pravomoc rozhodovat o žalobách podaných členskými státy, Evropským parlamentem, Radou nebo Komisí pro nedostatek příslušnosti, pro porušení podstatných formálních náležitostí, pro porušení Smluv nebo jakéhokoli právního předpisu týkajícího se jejího provádění anebo pro zneužití pravomoci.

Soudní dvůr Evropské unie má za stejných podmínek pravomoc rozhodovat o žalobách podaných Účetním dvorem, Evropskou centrální bankou a Výborem regionů k ochraně jejich práv.

Každá fyzická nebo právnická osoba může za podmínek uvedených v prvním a druhém pododstavci podat žalobu proti aktům, které jsou jí určeny nebo které se jí bezprostředně a osobně dotýkají, jakož i proti právním aktům s obecnou působností, které se jí bezprostředně dotýkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření.

Akty zřizující instituce a jiné subjekty Unie mohou stanovit zvláštní podmínky a úpravy týkající se žalob podávaných fyzickými nebo právnickými osobami proti aktům těchto institucí a jiných subjektů, které vůči nim mají právní účinky.

Žaloby uvedené v tomto článku musí být podány ve lhůtě dvou měsíců, a to podle okolností ode dne vyhlášení příslušného aktu, ode dne jeho oznámení navrhovateli nebo ode dne, kdy se o něm navrhovatel dozvěděl.

Článek 264

Je-li žaloba opodstatněná, Soudní dvůr Evropské unie prohlásí napadený akt za neplatný od počátku.

Soudní dvůr Evropské unie však uvede, považuje-li to za nezbytné, ty účinky aktu prohlášeného za neplatný, které jsou nadále považovány za zachované.

Článek 265

Poruší-li Evropský parlament, Evropská rada, Rada, Komise nebo Evropská centrální banka Smlouvy tím, že nepřijme rozhodnutí, mohou členské státy a ostatní orgány Unie předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie, aby určil, že došlo k takovému porušení Smluv. Tento článek se za stejných podmínek použije na nečinnost institucí a jiných subjektů Unie.

Tato žaloba je přípustná pouze tehdy, byl-li příslušný orgán, instituce nebo jiný subjekt předem vyzván, aby jednal. Jestliže se orgán, instituce nebo jiný subjekt ve lhůtě dvou měsíců od této výzvy nevyjádří, může být žaloba podána v další lhůtě dvou měsíců.

Každá fyzická nebo právnická osoba může za podmínek uvedených v předchozích pododstavcích podat stížnost k Soudnímu dvoru Evropské unie na některý orgán, instituci nebo jiný subjekt Unie proto, že nevydal akt jí určený jiný než doporučení nebo stanovisko.

Článek 266

Orgán, instituce nebo jiný subjekt, jehož akt byl prohlášen za neplatný nebo jehož nečinnost byla prohlášena za odporující Smlouvám, je povinen přijmout opatření vyplývající z rozsudku Soudního dvora Evropské unie.

Tato povinnost se netýká povinností, které mohou vyplynout z použití čl. 340 druhého pododstavce.

Článek 267

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se:

- a) výkladu Smluv,
- b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie.

Vyvstane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o této otázce.

Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie.

Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, které se týká osoby ve vazbě, rozhodne Soudní dvůr Evropské unie v co nejkratší lhůtě.

Článek 268

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat spory o náhradu škody podle čl. 340 druhého a třetího pododstavce.

Článek 269

Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat o legalitě aktů přijatých Evropskou radou nebo Radou podle článku 7 Smlouvy o Evropské unii výlučně na žádost členského státu dotčeného rozhodnutím Evropské rady nebo Rady, a to výhradně v otázce dodržení procedurálních ustanovení obsažených v uvedeném článku.

Tato žádost musí být podána do jednoho měsíce ode dne přijetí takového rozhodnutí. Soudní dvůr rozhodne ve lhůtě jednoho měsíce ode dne podání této žádosti.

Článek 270

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat všechny spory mezi Uníí a jeho zaměstnanci v mezích a za podmínek stanovených ve služebním řádu úředníků Unie a pracovním řádu ostatních zaměstnanců Unie.

Článek 271

Soudní dvůr Evropské unie má v mezích dále uvedených pravomoc rozhodovat spory, které se týkají:

- a) plnění závazků členských států, jež vyplývají ze statutu Evropské investiční banky. Správní rada banky má v této souvislosti oprávnění, která článek 258 přiznává Komisi;
- b) usnesení Rady guvernérů Evropské investiční banky. Každý členský stát, Komise a správní rada banky může v této souvislosti podat žalobu za podmínek stanovených v článku 263;
- c) usnesení správní rady Evropské investiční banky. Žaloby proti těmto usnesením mohou za podmínek stanovených v článku 263 podat pouze členské státy nebo Komise, a to pouze pro porušení formálního postupu stanoveného v čl. 21 odst. 2, 5, 6 a 7 statutu Evropské investiční banky,
- d) plnění povinností národními centrálními bankami podle Smluv a statutu ESCB a ECB. Rada guvernérů Evropské centrální banky má ve vztahu k národním centrálním bankám v této věci pravomoci, jaké článek 258 přiznává Komisi ve vztahu k členským státům. Shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že národní centrální banka nespĺnila povinnost podle Smluv, je tato banka povinna učinit opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora Evropské unie.

Článek 272

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat na základě rozhodčí doložky obsažené ve veřejnoprávní nebo v soukromoprávní smlouvě uzavřené Uníí nebo jeho jménem.

Článek 273

Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat všechny spory mezi členskými státy, které souvisejí s předmětem Smluv, jsou-li mu tyto spory předloženy na základě rozhodčí smlouvy.

Článek 274

S výhradou pravomocí přiznaných Soudnímu dvoru Evropské unie Smlouvami nejsou spory, v nichž je Unie stranou, vyňaty z pravomoci vnitrostátních soudů.

Článek 275

Soudní dvůr Evropské unie nemá pravomoc ve vztahu k ustanovením o společné zahraniční a bezpečnostní politice ani k aktům přijatým na jejich základě.

Soudní dvůr Evropské unie však má pravomoc kontrolovat dodržování článku 40 Smlouvy o Evropské unii a rozhodovat o žalobách podaných za podmínek stanovených v čl. 263 čtvrtém pododstavci této smlouvy, které se týkají přezkumu legality rozhodnutí, jimiž se stanoví omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám, přijatých Radou na základě hlavy V kapitoly 2 Smlouvy o Evropské unii.

Článek 276

Při výkonu svých pravomocí týkajících se ustanovení části třetí hlavy V kapitol 4 a 5 o prostoru svobody, bezpečnosti a práva nemá Soudní dvůr Evropské unie pravomoc přezkoumávat platnost nebo přiměřenost operací prováděných policií nebo jinými donucovacími orgány členského státu, ani rozhodovat o výkonu odpovědnosti členských států za udržování veřejného pořádku a ochranu vnitřní bezpečnosti.

Článek 277

Dotýká-li se spor aktu s obecnou působností přijatého orgánem, institucí nebo jiným subjektem Unie, může se každá strana, i když lhůta stanovená v čl. 263 pátém pododstavci uplynula, domáhat z důvodů stanovených v čl. 263 druhém pododstavci před Soudním dvorem Evropské unie nepoužitelnosti tohoto aktu.

Článek 278

Žaloby podané u Soudního dvora Evropské unie nemají odkladný účinek. Má-li však Soudní dvůr Evropské unie za to, že to okolnosti vyžadují, může nařídit odklad provádění napadeného aktu.

Článek 279

Soudní dvůr Evropské unie může ve věcech, které mu byly předloženy, nařídit nezbytná předběžná opatření.

Článek 280

Rozsudky Soudního dvora Evropské unie jsou vykonatelné za podmínek stanovených v článku 299.

Článek 281

Statut Soudního dvora Evropské unie se stanoví zvláštním protokolem.

Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem změnit ustanovení statutu s výjimkou hlavy I a článku 64. Evropský parlament a Rada rozhodují buď na žádost Soudního dvora a po konzultaci s Komisí, nebo na návrh Komise a po konzultaci se Soudním dvorem.

ODDÍL 6

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

Článek 282

1. Evropská centrální banka a národní centrální banky tvoří Evropský systém centrálních bank (ESCB). Evropská centrální banka a národní centrální banky členských států, jejichž měnou je euro, tvoří Eurosystem a řídí měnovou politiku Unie.

2. ESCB je řízen rozhodovacími orgány Evropské centrální banky. Prvořadým cílem ESCB je udržovat cenovou stabilitu. Aniž je dotčen tento cíl, podporuje obecné hospodářské politiky v Unii se záměrem přispět k dosažení jejích cílů.

3. Evropská centrální banka má právní subjektivitu. Pouze ona může povolovat vydávání eura. Je nezávislá při výkonu svých pravomocí a správě svých financí. Orgány, instituce a jiné subjekty Unie, jakož i vlády členských států respektují tuto nezávislost.

4. Evropská centrální banka přijímá opatření nezbytná k plnění svých úkolů podle článků 127 až 136 a 138 a za podmínek stanovených statutem ESCB a ECB. V souladu s těmiž články si členské státy, jejichž měnou není euro, a jejich centrální banky ponechávají své pravomoci v měnové oblasti.

5. Evropská centrální banka je v oblastech spadajících do její působnosti konzultována ke každému návrhu aktu Unie a ke každému návrhu úpravy na vnitrostátní úrovni a může předkládat stanoviska.

Článek 283

1. Rada guvernérů se skládá ze členů Výkonné rady Evropské centrální banky a z guvernérů národních centrálních bank členských států, jejichž měnou je euro.

2. Výkonná rada se skládá z prezidenta, viceprezidenta a čtyř dalších členů.

Prezident, viceprezident a další členové Výkonné rady jsou jmenováni z uznávaných a zkušených osobností s profesionální zkušeností v měnových a bankovních záležitostech Evropskou radou kvalifikovanou většinou na doporučení Rady, po konzultaci s Evropským parlamentem a Radou guvernérů.

Jejich funkční období je osmileté; nemohou být jmenováni opakovaně.

Členy Výkonné rady mohou být pouze státní příslušníci členských států.

Článek 284

1. Předseda Rady a člen Komise se mohou bez hlasovacího práva účastnit zasedání Rady guvernérů.

Předseda Rady může předkládat Radě guvernérů návrhy k projednání.

2. Prezident Evropské centrální banky je zván k účasti na zasedáních Rady, když Rada projednává záležitosti mající vztah k cílům a k úkolům ESCB.

3. Evropská centrální banka předkládá výroční zprávu o činnosti ESCB a o měnové politice za uplynulý a běžný rok Evropskému parlamentu, Radě, Komisi a také Evropské radě. Prezident Evropské centrální banky tuto zprávu předkládá Radě a Evropskému parlamentu, který na jejím základě může zahájit obecnou rozpravu.

Prezident Evropské centrální banky a další členové Výkonné rady mohou být na žádost Evropského parlamentu nebo z vlastního podnětu konzultováni příslušnými výbory Evropského parlamentu.

ODDÍL 7

ÚČETNÍ DVŮR

Článek 285

Účetní dvůr provádí kontrolu účetnictví Unie.

Skládá se z jednoho státního příslušníka každého členského státu. Jeho členové vykonávají své funkce naprosto nezávisle v obecném zájmu Unie.

Článek 286

1. Členové Účetního dvora jsou vybíráni z osob, které ve svých státech pracují nebo pracovaly v orgánech vnější kontroly účetnictví nebo které mají pro tuto funkci zvláštní kvalifikaci. Musí poskytovat veškeré záruky nezávislosti.

2. Členové Účetního dvora jsou jmenováni na dobu šesti let. Rada po konzultaci s Evropským parlamentem přijme seznam členů sestavený podle návrhů podaných každým členským státem. Členové Účetního dvora mohou být jmenováni opakovaně.

Ze svého středu volí na dobu tří let předsedu Účetního dvora. Předseda může být zvolen opakovaně.

3. Členové Účetního dvora Při plnění svých úkolů nevyžadují ani nepřijímají pokyny od žádné vlády ani jiného subjektu. Zdrží se jakéhokoli jednání neslučitelného s povahou své funkce.

4. Během funkčního období nesmějí členové Účetního dvora vykonávat žádnou jinou výdělečnou nebo nevýdělečnou profesionální činnost. Při svém nástupu do funkce se slavnostně zavazují respektovat během výkonu své funkce i po jeho ukončení povinnosti vyplývající z jejich postavení, zejména povinnost čestného a zdrženlivého jednání při přijímání některých funkcí nebo některých výhod po uplynutí funkčního období.

5. Mimo případy pravidelných obměn a smrti končí výkon funkce člena Účetního dvora odstoupením nebo odvoláním Soudním dvorem podle odstavce 7.

Dotyčný člen je nahrazen pro zbývající část funkčního období.

Mimo případy odvolání zastávají členové Účetního dvora svou funkci až do okamžiku svého nahrazení.

6. Člen Účetního dvora může být odvolán ze své funkce nebo zbaven nároku na důchod nebo jej nahrazující požitky jen v případě, že Soudní dvůr na žádost Účetního dvora shledá, že přestal splňovat podmínky nezbytné k výkonu jeho funkce nebo neplní povinnosti vyplývající z jeho funkce.

7. Rada stanoví pracovní podmínky předsedy a členů Účetního dvora, zejména jejich platy, náhrady a důchody. Stejnou většinou rovněž stanoví veškeré náhrady poskytované místo odměny.

8. Ustanovení Protokolu o výsadách a imunitách Evropské unie, jež se vztahují na soudce Soudního dvora Evropské unie, se použijí rovněž na členy Účetního dvora.

Článek 287

1. Účetní dvůr přezkoumává účetnictví všech příjmů a výdajů Unie. Přezkoumává rovněž účetnictví všech příjmů a výdajů každé z institucí nebo každého z jiných subjektů zřízených Unií, pokud to jejich zřizovací akt nevylučuje.

Účetní dvůr předkládá Evropskému parlamentu a Radě prohlášení o věrohodnosti účetnictví a o legalitě a řádnosti podkladových operací, které bude zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie. Toto prohlášení může být doplněno zvláštními hodnoceními ke každé hlavní oblasti činnosti Unie.

2. Účetní dvůr přezkoumává legalitu a řádnost příjmů a výdajů a přesvědčuje se o řádnosti finančního

řízení. Podává přitom zprávy zejména o jakýchkoli nesrovnalostech.

Kontrola příjmů se provádí porovnáním splatných pohledávek a došlých úhrad ve prospěch Unie.

Kontrola výdajů se provádí porovnáním přijatých závazků a poskytnutých úhrad.

Kontroly mohou být prováděny před účetní závěrkou příslušného rozpočtového roku.

3. Kontrola se provádí na základě účetních dokladů a podle potřeby na místě v ostatních orgánech Unie, v prostorách jakékoli instituce nebo jiného subjektu, který spravuje příjmy a výdaje jménem Unie, včetně prostor fyzických a právnických osob, které přijímají platby z rozpočtu, a v členských státech. V členských státech se kontrola provádí v součinnosti s vnitrostátními orgány kontroly účetnictví, a nemají-li tyto orgány potřebné pravomoci, v součinnosti s příslušnými vnitrostátními místy. Účetní dvůr a vnitrostátní orgány kontroly účetnictví členských států spolupracují se vzájemnou důvěrou při uznávání vzájemné nezávislosti. Tyto orgány nebo místa sdělí Účetnímu dvoru, zda se na kontrole zamýšlejí podílet.

Ostatní orgány Unie, subjekty spravující příjmy a výdaje jménem Unie, fyzické nebo právnické osoby přijímající platby z rozpočtu a vnitrostátní orgány kontroly účetnictví, nebo nemají-li potřebné pravomoci, příslušná vnitrostátní místa, předají Účetnímu dvoru na jeho žádost veškeré podklady a informace nezbytné pro splnění jeho úkolů.

Právo Účetního dvora na přístup k informacím Evropské investiční banky týkajícím se její činnosti při správě příjmů a výdajů Unie bude upraveno dohodou mezi Účetním dvorem, bankou a Komisí. Účetní dvůr má právo na přístup k informacím, které jsou nutné pro přezkoumání příjmů a výdajů Unie spravovaných bankou, i tehdy, pokud k takové dohodě nedojde.

4. Účetní dvůr vypracuje po skončení každého rozpočtového roku výroční zprávu. Tato zpráva se předkládá ostatním orgánům Unie a zveřejňuje se v Úředním věstníku Evropské unie spolu s odpověďmi orgánů na připomínky Účetního dvora.

Účetní dvůr může dále kdykoli předkládat své připomínky k jednotlivým otázkám, zejména ve formě zvláštních zpráv, a na žádost některého orgánu Unie zaujímat stanoviska.

Vyroční zprávy, zvláštní zprávy a stanoviska přijímá Účetní dvůr většinou hlasů všech svých členů. Může nicméně vytvořit ze svého středu senáty pro přijímání určitých kategorií zpráv nebo stanovisek za podmínek stanovených v jeho jednacím řádu.

Je nápomocen Evropskému parlamentu a Radě při výkonu jejich pravomocí při kontrole plnění rozpočtu.

Účetní dvůr přijme svůj jednací řád. Jednací řád vyžaduje schválení Rady.

KAPITOLA 2

PRÁVNÍ AKTY UNIE, POSTUPY JEJICH PŘIJÍMÁNÍ A JINÁ USTANOVENÍ

ODDÍL 1

PRÁVNÍ AKTY UNIE

Článek 288

Pro výkon pravomocí Unie přijímají orgány nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska.

Nařízení má obecnou působnost. Je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Směrnice je závazná pro každý stát, kterému je určena, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům.

Rozhodnutí je závazné v celém rozsahu. Pokud jsou v něm uvedeni ti, jimž je určeno, je závazné pouze pro ně.

Doporučení a stanoviska nejsou závazná.

Článek 289

1. Řádný legislativní postup spočívá v tom, že Evropský parlament a Rada přijímají společně na návrh Komise nařízení, směrnice nebo rozhodnutí. Tento postup je vymezen v článku 294.

2. Ve zvláštních případech stanovených Smlouvami je přijetí nařízení, směrnice nebo rozhodnutí Evropským parlamentem za účasti Rady nebo Radou za účasti Evropského parlamentu zvláštním legislativním postupem.

3. Právní akty přijaté legislativním postupem jsou legislativními akty.

4. Ve zvláštních případech stanovených ve Smlouvách mohou být legislativní akty přijímány z podnětu skupiny členských států nebo Evropského parlamentu, na doporučení Evropské centrální banky nebo na žádost Soudního dvora nebo Evropské investiční banky.

Článek 290

1. Legislativním aktem lze na Komisi přenést pravomoc přijímat nelegislativní akty s obecnou působností, kterými se doplňují nebo mění některé prvky legislativního aktu, které nejsou podstatné.

Legislativní akty výslovně vymezují cíle, obsah, rozsah a dobu trvání přenesení pravomoci. Podstatné prvky dané oblasti jsou vyhrazeny legislativním aktům, a nesmějí tedy být předmětem přenesení pravomoci.

2. Legislativní akty výslovně stanoví podmínky pro přenesení pravomoci, které mohou být tyto:

a) Evropský parlament nebo Rada mohou rozhodnout o zrušení přenesení pravomoci;

b) akt v přenesené pravomoci může vstoupit v platnost pouze tehdy, nevysloví-li ve lhůtě stanovené legislativním aktem Evropský parlament nebo Rada žádné námitky.

Pro účely písmen a) a b) se Evropský parlament usnáší většinou hlasů všech svých členů a Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou.

3. Součástí názvu aktů v přenesené pravomoci jsou slova „v přenesené pravomoci“.

Článek 291

1. Členské státy přijmou veškerá nezbytná vnitrostátní právní opatření k provedení právně závazných aktů Unie.

2. Jsou-li pro provedení právně závazných aktů Unie nezbytné jednotné podmínky, svěří tyto akty prováděcí pravomoci Komisi nebo ve zvláštních, náležitě odůvodněných případech a v případech uvedených v článcích 24 a 26 Smlouvy o Evropské unii Radě.

3. Pro účely odstavce 2 Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem formou nařízení předem stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí.

4. Součástí názvu prováděcích aktů je slovo „prováděcí“.

Článek 292

Rada přijímá doporučení. Rozhoduje na návrh Komise ve všech případech, kdy má podle Smluv přijmout akt na návrh Komise. V oblastech, ve kterých je pro přijetí aktu Unie požadována jednomyslnost, rozhoduje jednomyslně. Komise a ve zvláštních případech uvedených ve Smlouvách Evropská centrální banka přijímají doporučení

ODDÍL 2

POSTUPY PŘIJÍMÁNÍ AKTŮ A JINÁ USTANOVENÍ

Článek 293

1. Rozhoduje-li Rada na základě Smluv na návrh Komise, může takový návrh změnit pouze jednomyslným rozhodnutím, s výjimkou případů uvedených v čl. 294 odst. 10 a 13, článcích 310, 312 a 314 a čl. 315 druhém pododstavci.

2. Dokud Rada nerozhodne, může Komise kdykoli během přijímání aktu Unie svůj návrh změnit.

Článek 294

1. Odkazují-li Smlouvy, pokud jde o přijetí aktu, na řádný legislativní postup, použije se následující postup.

2. Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě návrh.

První čtení

3. Evropský parlament zaujme svůj postoj v prvním čtení a postoupí jej Radě.

4. Schválí-li Rada postoj Evropského parlamentu, je dotýčný akt přijat ve znění odpovídajícím postoji Evropského parlamentu.

5. Neschválí-li Rada postoj Evropského parlamentu, přijme svůj postoj v prvním čtení a postoupí jej Evropskému parlamentu.

6. Rada podrobně informuje Evropský parlament o důvodech, na základě kterých přijala postoj v prvním čtení. Komise podrobně informuje Evropský parlament o svém postoji.

Druhé čtení

7. Jestliže ve lhůtě tří měsíců od tohoto postoupení Evropský parlament:

a) schválí postoj Rady v prvním čtení nebo nepřijme žádné usnesení, pokládá se dotýčný akt za přijatý ve znění odpovídajícím postoji Rady;

b) odmítne postoj Rady v prvním čtení většinou hlasů všech svých členů, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý;

c) navrhne většinou hlasů všech svých členů změny postoje Rady v prvním čtení, postoupí se změněný text Radě a Komisi, která k těmto změnám zaujme stanovisko.

8. Jestliže ve lhůtě tří měsíců od obdržení změn Evropského parlamentu Rada kvalifikovanou většinou:

a) schválí všechny tyto změny, pokládá se dotýčný akt za přijatý;

b) neschválí všechny změny, svolá předseda Rady po dohodě s předsedou Evropského parlamentu ve lhůtě šesti týdnů dohodovací výbor.

9. O návrzích změn, k nimž Komise zaujala odmítavé stanovisko, Rada rozhoduje jednomyslně.

Dohodovací postup

10. Dohodovací výbor, který se skládá z členů Rady nebo z jejich zástupců a ze stejného počtu členů zastupujících Evropský parlament, má za úkol dosáhnout přijetí dohody o společném návrhu kvalifikovanou většinou členů Rady nebo jejich zástupců a většinou členů zastupujících Evropský

parlament ve lhůtě šesti týdnů od svého svolání, a to na základě postojů Evropského parlamentu a Rady v druhém čtení.

11. Komise se účastní jednání dohodovacího výboru a vyvíjí veškerou činnost potřebnou ke sblížení postojů Evropského parlamentu a Rady.

12. Neschválí-li dohodovací výbor ve lhůtě šesti týdnů od svého svolání společný návrh, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý.

Třetí čtení

13. Schválí-li dohodovací výbor v této lhůtě společný návrh, mají Evropský parlament, který se usnáší nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů, a Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou, ode dne tohoto schválení šest týdnů na to, aby přijaly navrhovaný akt v souladu se společným návrhem. Pokud tak neučiní, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý.

14. Lhůty tří měsíců a šesti týdnů uvedené v tomto článku se prodlužují z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady, první nejvýše o jeden měsíc a druhá nejvýše o dva týdny.

Zvláštní ustanovení

15. Je-li legislativní akt v případech uvedených ve Smlouvách podán k řádnému legislativnímu postupu z podnětu skupiny členských států, na doporučení Evropské centrální banky nebo na žádost Soudního dvora, nepoužijí se odstavce 2, druhá věta odstavce 6 a odstavec 9.

V takovém případě Evropský parlament a Rada předají Komisi návrh aktu i se svými postoji v prvním a druhém čtení. Evropský parlament nebo Rada mohou kdykoli během celého postupu požádat Komisi o stanovisko, které může Komise rovněž vydat z vlastního podnětu. Pokud to pokládá za nezbytné, může se rovněž podílet na činnosti dohodovacího výboru podle odstavce 11.

Článek 295

Evropský parlament, Rada a Komise se navzájem konzultují a vzájemnou dohodou upravují způsoby své spolupráce. Za tímto účelem mohou v souladu se Smlouvami uzavírat interinstitucionální dohody, které mohou mít závaznou povahu.

Článek 296

Neuvádějí-li Smlouvy druh aktu, který má být přijat, zvolí jej orgány pro jednotlivé případy v souladu s platnými postupy a se zásadou proporcionality.

Právní akty musí obsahovat odůvodnění a odkazovat na návrhy, podněty, doporučení, žádosti nebo stanoviska požadovaná Smlouvami.

Posuzují-li Evropský parlament a Rada návrh legislativního aktu, zdrží se přijetí aktů, které příslušný legislativní postup pro danou oblast nestanoví.

Článek 297

1. Legislativní akty přijaté řádným legislativním postupem podepisuje předseda Evropského parlamentu a předseda Rady.

Legislativní akty přijaté zvláštním legislativním postupem podepisuje předseda orgánu, který je přijal.

Legislativní akty se vyhláší v Úředním věstníku Evropské unie. Vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, jinak dvacátým dnem po vyhlášení.

2. Nelegislativní akty přijaté v podobě nařízení, směrnic a rozhodnutí, ve kterých není uvedeno, komu jsou určena, podepisuje předseda orgánu, který je přijal.

Nařízení, směrnice, které jsou určeny všem členským státům, a rozhodnutí, ve kterých není uvedeno, komu jsou určena, se vyhláší v Úředním věstníku Evropské unie. Vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, jinak dvacátým dnem po vyhlášení.

Ostatní směrnice a rozhodnutí, ve kterých je uvedeno, komu jsou určena, se oznamují těm, jimž jsou určeny, a nabývají účinku tímto oznámením.

Článek 298

1. Při plnění svých úkolů se orgány, instituce a jiné subjekty Unie opírají o otevřenou, efektivní a nezávislou evropskou správu.

2. V souladu se služebním řádem a pracovním řádem přijatými na základě článku 336 přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem formou nařízení za tímto účelem ustanovení.

Článek 299

Akty Rady, Komise nebo Evropské centrální banky, které ukládají peněžité závazek jiným osobám než státům, jsou podkladem pro výkon rozhodnutí.

Výkon rozhodnutí se řídí předpisy občanského procesního práva toho státu, na jehož území se provádí. Doložku vykonatelnosti připojí po přezkoumání rozhodnutí, omezeném jen na ověření pravosti, vnitrostátní orgán, který k tomu určí vláda každého členského státu; jeho určení dá na vědomí Komisi a Soudnímu dvoru Evropské unie.

Jsou-li na žádost oprávněné strany splněny tyto formální náležitosti, může tato strana v souladu s vnitrostátním právem požádat o výkon rozhodnutí přímo příslušný orgán.

Výkon rozhodnutí může být zastaven pouze na základě rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie. Kontrola řádného provádění výkonu rozhodnutí však spadá do pravomoci vnitrostátních soudních orgánů.

KAPITOLA 3

PORADNÍ INSTITUCE UNIE

Článek 300

1. Evropskému parlamentu, Radě a Komisi jsou nápomocny Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů, které plní poradní funkce.
2. Hospodářský a sociální výbor se skládá ze zástupců organizací zaměstnavatelů, zaměstnanců a dalších subjektů zastupujících občanskou společnost, zejména v sociálně-hospodářské, občanské, profesní a kulturní oblasti.
3. Výbor regionů se skládá ze zástupců regionálních a místních samosprávných celků, kteří buď mají volební mandát v některém regionálním nebo místním samosprávném celku, nebo jsou politicky odpovědní volenému shromáždění.
4. Členové Hospodářského a sociálního výboru a Výboru regionů nejsou vázáni žádnými příkazy. Vykonávají svou funkci zcela nezávisle v obecném zájmu Unie.
5. Rada pravidelně přezkoumává pravidla uvedená v odstavcích 2 a 3, která se týkají složení těchto výborů, aby zohlednila hospodářský, sociální a demografický vývoj v Unii. K tomuto účelu přijímá Rada na návrh Komise rozhodnutí.

ODDÍL 1

HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

Článek 301

Počet členů Hospodářského a sociálního výboru nesmí překročit 350.

Rada na návrh Komise jednomyslně přijme rozhodnutí, kterým se stanoví složení výboru.

Rada stanoví odměny členů výboru.

Článek 302

1. Členové výboru jsou jmenováni na dobu pěti let. Rada přijme seznam členů sestavený podle návrhů podaných každým členským státem. Členové mohou být jmenováni opakovaně.
2. Rada rozhoduje po konzultaci s Komisí. Může si vyžádat názor evropských organizací, které představují jednotlivá hospodářská a sociální odvětví a občanskou společnost, jichž se týkají činnosti

Unie.

Článek 303

Výbor volí ze svých členů předsedu a předsednictvo na dobu dva a půl roku.

Přijme svůj jednací řád.

Výbor svolává jeho předseda na žádost Evropského parlamentu, Rady nebo Komise. Může se také sejit z vlastního podnětu.

Článek 304

Evropský parlament, Rada nebo Komise konzultují výbor v případech uvedených ve Smlouvách. Tyto orgány mohou výbor konzultovat, kdykoli to považují za vhodné. Výbor může také vydat stanovisko z vlastního podnětu v případech, kdy to považuje za vhodné.

Považují-li to Evropský parlament, Rada nebo Komise za nutné, určí výboru pro předložení jeho stanoviska lhůtu nejméně jednoho měsíce od jejího oznámení předsedovi. Po uplynutí stanovené lhůty mohou jednat i bez tohoto stanoviska.

Stanoviska výboru, jakož i zápis z jejich jednání se postupují Evropský parlament, Radě a Komisi.

ODDÍL 2

VÝBOR REGIONŮ

Článek 305

Počet členů výboru nesmí překročit 350.

Rada na návrh Komise jednomyslně přijme rozhodnutí, kterým se stanoví složení výboru.

Členové výboru a náhradníci jsou ve stejném počtu jmenováni na dobu pěti let. Mohou být jmenováni opakovaně. Rada přijme seznam členů sestavený podle návrhů podaných každým členským státem. Uplynutím mandátu uvedeného v čl. 300 odst. 3, na jehož základě byli navrženi, končí funkční období členů výboru a členové výboru jsou stejným postupem nahrazeni na zbytek funkčního období. Nemohou být současně členy Evropského parlamentu.

Článek 306

Výbor regionů volí z řad svých členů předsedu a předsednictvo na dobu dva a půl roku.

Přijme svůj jednací řád.

Výbor svolává jeho předseda na žádost Evropského parlamentu, Rady nebo Komise. Může se také sejít z vlastního podnětu.

Článek 307

Evropský parlament, Rada nebo Komise konzultují Výbor regionů v případech, které Smlouvy stanoví, a ve všech ostatních případech, v nichž to některý z těchto orgánů považuje za vhodné, zejména v případech týkajících se přeshraniční spolupráce.

Považují-li to Evropský parlament, Rada nebo Komise za nutné, určí výboru pro předložení jeho stanoviska lhůtu nejméně jednoho měsíce od jejího oznámení předsedovi. Po uplynutí stanovené lhůty mohou jednat i bez tohoto stanoviska.

Je-li Hospodářský a sociální výbor konzultován podle článku 304, Evropský parlament, Rada nebo Komise o tomto vyžádání stanoviska informují Výbor regionů. Usoudí-li Výbor regionů, že jsou dotčeny zvláštní regionální zájmy, může v této věci zaujmout stanovisko.

Může vydat stanovisko z vlastního podnětu v případech, kdy to považuje za vhodné.

Stanovisko výboru a zápis z jeho jednání se postupují Evropskému parlamentu, Radě a Komisi.

KAPITOLA 4

EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA

Článek 308

Evropská investiční banka má právní subjektivitu.

Členy Evropské investiční banky jsou členské státy.

Statut Evropské investiční banky je obsažen v protokolu připojeném ke Smlouvám. Rada může na žádost Evropské investiční banky a po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí, anebo na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou investiční bankou jednomyslně zvláštním legislativním postupem měnit statut Evropské investiční banky.

Článek 309

Úkolem Evropské investiční banky je přispívat k vyváženému a nerušenému rozvoji vnitřního trhu v zájmu Unie; využívá k tomu jak kapitálového trhu, tak vlastních zdrojů. Za tím účelem neziskovým poskytováním půjček a záruk usnadňuje financování dále uvedených projektů ve všech odvětvích hospodářství:

- a) projektů na rozvoj méně rozvinutých oblastí;
- b) projektů na modernizaci nebo konverzi podniků anebo na vytvoření nových činností vyplývajících z vytvoření nebo fungování vnitřního trhu, které pro svůj rozsah nebo pro svou povahu nemohou být plně kryty dostupnými finančními prostředky v jednotlivých členských státech;
- c) projektů společného zájmu více členských států, které pro svůj rozsah nebo povahu nemohou být plně kryty dostupnými finančními prostředky v jednotlivých členských státech.

Při plnění svých úkolů usnadňuje Evropská investiční banka financování investičních programů s využitím strukturálních fondů a dalších finančních nástrojů Unie.

HLAVA II

FINANČNÍ USTANOVENÍ

Článek 310

1. Pro každý rozpočtový rok musí být veškeré příjmy a výdaje Unie, předběžně vyčísleny a zahrnuty do rozpočtu.

Roční rozpočet Unie stanoví Evropský parlament a Rada v souladu s článkem 314.

Rozpočet musí být vyrovnaný co do příjmů a výdajů.

2. Výdaje zapsané v rozpočtu jsou povoleny na dobu ročního rozpočtového období v souladu s nařízením podle článku 322.

3. Uskutečnění výdajů zapsaných v rozpočtu vyžaduje předchozí přijetí právně závazného aktu Unie, který stanoví právní základ pro její činnost a pro uskutečnění odpovídajících výdajů v souladu s nařízením podle článku 322, s výjimkou případů stanovených tímto nařízením.

4. K zajištění rozpočtové kázně nepřijme Unie žádné akty, které by mohly mít významný dopad na rozpočet, aniž by byla poskytnuta záruka, že výdaje vyplývající z těchto aktů mohou být financovány v rámci limitu pro vlastní zdroje Unie a v souladu s víceletým finančním rámcem podle článku 312.

5. Rozpočet je plněn v souladu se zásadou řádného finančního řízení. Členské státy a Unie spolupracují, aby zajistily využívání prostředků zapsaných v rozpočtu v souladu s touto zásadou.

6. V souladu s článkem 325 bojují Unie a členské státy proti podvodům a jiným protiprávním jednáním poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie.

KAPITOLA 1

VLASTNÍ ZDROJE UNIE

Článek 311

Unie si zajistí prostředky nezbytné pro dosažení svých cílů a pro úspěšné provádění svých politik.

Rozpočet je financován plně z vlastních zdrojů; jiné příjmy tím nejsou dotčeny.

Rada přijme zvláštním legislativním postupem jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem rozhodnutí, kterým se stanoví ustanovení týkající se systému vlastních zdrojů Unie. V této souvislosti může zřídit nové kategorie vlastních zdrojů nebo zrušit stávající kategorii. Toto rozhodnutí vstoupí v platnost až po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

Rada přijme zvláštním legislativním postupem formou nařízení prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Unie, pokud je tak stanoveno rozhodnutím přijatým na základě třetího pododstavce. Rada rozhoduje po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

KAPITOLA 2

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC

Článek 312

1. Víceletý finanční rámec zajišťuje řádný vývoj výdajů Unie v rámci limitu jejích vlastních zdrojů.

Víceletý finanční rámec se stanoví na dobu nejméně pěti let.

Roční rozpočet Unie je v souladu s víceletým finančním rámcem.

2. Rada přijme zvláštním legislativním postupem nařízení, kterým se stanoví víceletý finanční rámec. Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů.

Evropská rada může jednomyslně přijmout rozhodnutí, které Radě umožní při přijímání nařízení uvedeného v prvním pododstavci rozhodovat kvalifikovanou většinou.

3. Finanční rámec stanoví výši ročních stropů prostředků na závazky podle kategorie výdajů a ročních stropů prostředků na platby. Kategorie výdajů, kterých je omezený počet, odpovídají hlavním oblastem činnosti Unie.

Finanční rámec stanoví jakákoli další ustanovení, která jsou účelná pro hladký průběh ročního rozpočtového procesu.

4. Není-li do uplynutí předcházejícího finančního rámce přijato nařízení Rady, které stanoví nový finanční rámec, prodlouží se platnost stropů a dalších ustanovení odpovídajících poslednímu roku

předcházejícího rámce až do přijetí tohoto aktu.

5. Evropský parlament, Rada a Komise činí během celého procesu vedoucího k přijetí finančního rámce všechna nezbytná opatření k usnadnění tohoto přijetí.

KAPITOLA 3

ROČNÍ ROZPOČET UNIE

Článek 313

Rozpočtový rok začíná 1. ledna a končí 31. prosince.

Článek 314

Evropský parlament a Rada stanoví zvláštním legislativním postupem roční rozpočet Unie v souladu s těmito ustanoveními:

1. Každý orgán s výjimkou Evropské centrální banky sestaví před 1. červencem předběžný odhad svých výdajů na příští rozpočtový rok. Komise shrne tyto odhady do návrhu rozpočtu, jenž může obsahovat odlišné odhady.

Návrh rozpočtu zahrnuje odhad příjmů a odhad výdajů.

2. Komise předloží návrh rozpočtu Evropskému parlamentu a Radě nejpozději 1. září roku předcházejícího roku, ve kterém má být rozpočet plněn.

Komise může návrh rozpočtu v průběhu procesu měnit, a to až do svolání dohodovacího výboru podle odstavce 5.

3. Rada přijme svůj postoj k návrhu rozpočtu a postoupí jej Evropskému parlamentu nejpozději 1. října roku předcházejícího roku, ve kterém má být rozpočet plněn. Podrobně informuje Evropský parlament o důvodech, na základě kterých postoj přijala.

4. Jestliže ve lhůtě čtyřiceti dvou dnů od tohoto postoupení Evropský parlament:

a) schválí postoj Rady, je rozpočet přijat;

b) nepřijme žádné usnesení, pokládá se rozpočet za přijatý;

c) přijme změny většinou hlasů všech svých členů, postoupí se změněný návrh Radě a Komisi. Předseda Evropského parlamentu po dohodě s předsedou Rady neprodleně svolá dohodovací výbor. Pokud však do deseti dnů od tohoto postoupení Rada Evropskému parlamentu sdělí, že schvaluje všechny změny, dohodovací výbor se nesejde.

5. Dohodovací výbor, který se skládá z členů Rady nebo z jejich zástupců a ze stejného počtu členů zastupujících Evropský parlament, má za úkol dosáhnout přijetí dohody o společném návrhu kvalifikovanou většinou členů Rady nebo jejich zástupců a většinou členů zastupujících Evropský parlament ve lhůtě dvaceti jednoho dne od svého svolání, a to na základě postojů Evropského parlamentu a Rady.

Komise se účastní jednání dohodovacího výboru a vyvíjí veškerou činnost potřebnou ke sblížení postojů Evropského parlamentu a Rady.

6. Dohodne-li se dohodovací výbor ve lhůtě dvaceti jednoho dne podle odstavce 5 na společném návrhu, mají Evropský parlament a Rada ode dne této dohody čtrnáct dní na to, aby společný návrh schválily.

7. Jestliže ve lhůtě čtrnácti dnů podle odstavce 6:

a) Evropský parlament i Rada schválí společný návrh nebo nepřijmou žádné rozhodnutí, nebo jestliže jeden z těchto orgánů společný návrh schválí, zatímco druhý nepřijme žádné rozhodnutí, pokládá se rozpočet za přijatý s konečnou platností v souladu se společným návrhem; nebo

b) Evropský parlament, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů, i Rada společný návrh zamítnou, nebo pokud jeden z těchto orgánů společný návrh zamítne, zatímco druhý nepřijme žádné rozhodnutí, předloží Komise nový návrh rozpočtu; nebo

c) Evropský parlament, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů, zamítne společný návrh, zatímco Rada ji schválí, předloží Komise nový návrh rozpočtu; nebo

d) Evropský parlament schválí společný návrh, zatímco Rada jej zamítne, může Evropský parlament, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů a třípětinovou většinou odevzdaných hlasů, ve lhůtě čtrnácti dnů ode dne zamítnutí Radou rozhodnout o potvrzení všech nebo některých změn uvedených v odst. 4 písm. c). Není-li některá změna Evropského parlamentu potvrzena, zachová se postoj dohodnutý dohodovacím výborem k rozpočtové linii, která je předmětem změny. Rozpočet se na tomto základě pokládá za přijatý s konečnou platností.

8. Nedohodne-li se dohodovací výbor ve lhůtě dvaceti jednoho dne podle odstavce 5 na společném návrhu, předloží Komise nový návrh rozpočtu.

9. Po ukončení postupu uvedeného v tomto článku prohlásí předseda Evropského parlamentu, že rozpočet je přijat s konečnou platností.

10. Každý orgán vykonává pravomoci svěřené mu podle tohoto článku při dodržování Smluv a aktů přijatých na jejich základě, zejména pokud jde o vlastní zdroje Unie a o rovnováhu příjmů a výdajů.

Článek 315

Pokud rozpočet na začátku rozpočtového roku nebyl ještě přijat s konečnou platností, mohou být výdaje prováděny měsíčně podle kapitol v souladu s nařízeními přijatými na základě článku 322, a to až do výše jedné dvanáctiny prostředků zapsaných v dotčené kapitole rozpočtu předešlého rozpočtového roku, přičemž tato částka nesmí překročit jednu dvanáctinu prostředků zapsaných ve stejné kapitole návrhu

rozpočtu.

Rada může na návrh Komise za předpokladu dodržení ostatních podmínek uvedených v prvním pododstavci umožnit výdaje překračující jednu dvanáctinu v souladu s nařízením přijatým na základě článku 322. Rada toto rozhodnutí neprodleně postoupí Evropskému parlamentu.

Rozhodnutí podle druhého pododstavce stanoví nezbytná opatření týkající se zdrojů k použití tohoto článku, v souladu s akty uvedenými v článku 311.

Vstoupí v platnost třicet dnů po svém přijetí, pokud se v této lhůtě Evropský parlament, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů, nerozhodne tyto výdaje snížit.

Článek 316

Za podmínek stanovených v souladu s předpisy přijatými na základě článku 322 bude možné převést prostředky nevyčerpané do konce rozpočtového roku, s výjimkou prostředků určených na výdaje na zaměstnance, výlučně do rozpočtu bezprostředně následujícího rozpočtového roku.

Prostředky jsou rozděleny do kapitol zahrnujících výdaje podle jejich druhu nebo určení a dále rozčleněny v souladu s nařízením přijatým na základě článku 322.

Výdaje Evropského parlamentu, Evropské rady a Rady, Komise a Soudního dvora Evropské unie tvoří samostatné části rozpočtu, aniž je dotčen zvláštní režim stanovený pro některé společné výdaje.

KAPITOLA 4

PLNĚNÍ ROZPOČTU A ABSOLUTORIUM

Článek 317

Komise plní rozpočet ve spolupráci s členskými státy v souladu s finančním nařízením přijatým na základě článku 322 na vlastní odpovědnost a v mezích přidělených prostředků, v souladu se zásadami řádného finančního řízení. Členské státy spolupracují s Komisí, aby zajistily využití rozpočtových prostředků v souladu se zásadami řádného finančního řízení.

Uvedené nařízení stanoví pro členské státy povinnost kontroly a auditu při plnění rozpočtu, jakož i z toho vyplývající odpovědnosti. Stanoví rovněž odpovědnosti a podrobná pravidla, podle kterých se každý orgán podílí na provádění svých výdajů.

V rámci rozpočtu může Komise v mezích a za podmínek stanovených nařízením přijatým na základě článku 322 převádět prostředky z jedné kapitoly do druhé nebo z jedné jednotky nižšího členění do druhé.

Článek 318

Komise předkládá každoročně Evropskému parlamentu a Radě závěrečný účet operací prováděných v rámci rozpočtu za uplynulý rozpočtový rok. Dále jim předává finanční rozvahu aktiv a pasiv Unie.

Komise rovněž předkládá Evropskému parlamentu a Radě hodnotící zprávu o financích Unie založenou na dosažených výsledcích, zejména ve vztahu k zadání, které Evropský parlament a Rada uvedly na základě článku 319.

Článek 319

1. Evropský parlament na základě doporučení Rady uděluje Komisi absolutorium za plnění rozpočtu. Za tím účelem Rada a poté Evropský parlament přezkoumají závěrečný účet, rozvahu a hodnotící zprávu podle článku 317 a výroční zprávu Účetního dvora, k níž jsou připojeny odpovědi kontrolovaných orgánů na jeho zjištění, prohlášení uvedené v čl. 287 odst. 1 druhém pododstavci, jakož i příslušné zvláštní zprávy Účetního dvora.

2. Před udělením absolutoria Komisi nebo z jiného důvodu v souvislosti s výkonem svých rozpočtových pravomocí si může Evropský parlament vyžádat od Komise informace o provádění výdajů nebo o fungování systémů finanční kontroly. Komise podá Evropskému parlamentu na jeho žádost všechny nezbytné informace.

3. Komise učiní všechna vhodná opatření, aby vyhověla připomínkám připojeným k rozhodnutí o udělení absolutoria a dalším připomínkám Evropského parlamentu, týkajícím se provádění výdajů, jakož i poznámkám provázejícím doporučení Rady, spojeným s udělením absolutoria.

Na žádost Evropského parlamentu nebo Rady podá Komise zprávu o opatřeních učiněných na základě těchto připomínek a poznámek, a zejména o pokynech daných útvarům, které odpovídají za plnění rozpočtu. Tyto zprávy se zasílají rovněž Účetnímu dvoru.

KAPITOLA 5

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

Článek 320

Víceletý finanční rámec a roční rozpočet se sestavují v eurech.

Článek 321

Komise může za podmínky, že to oznámí příslušným orgánům dotyčných států, převádět pohledávky v měně jednoho členského státu do měny jiného členského státu, pokud je to nezbytné k tomu, aby jich mohlo být použito k cílům stanoveným Smlouvami. Komise se podle možností zdrží provádění takových převodů, má-li volné nebo uvolnitelné pohledávky v měně, kterou potřebuje.

Komise jedná s každým členským státem prostřednictvím orgánu, který tento stát určí. Při provádění

finančních operací se obrací na emisní banku příslušného členského státu nebo na jiné finanční orgány, které tento stát schválil.

Článek 322

1. Evropský parlament a Rada stanoví řádným legislativním postupem a po konzultaci s Účetním dvorem formou nařízení:

a) finanční pravidla stanovící zejména podrobnosti týkající se sestavování a plnění rozpočtu a předkládání účetnictví a jeho auditu;

b) pravidla pro kontrolu odpovědnosti účastníků finančních operací, a zejména schvalujících osob a účetních.

2. Rada na návrh Komise, po konzultaci s Evropským parlamentem a s Účetním dvorem určí podrobnosti a postup, kterými se rozpočtové příjmy v rámci systému vlastních zdrojů Unie dávají k dispozici Komisi, a přijme opatření, která se v případě potřeby použijí ke krytí hotovostních nároků.

Článek 323

Evropský parlament, Rada a Komise zajistí, aby Unie měla k dispozici finanční prostředky, které jí umožní plnit právní závazky vůči třetím stranám.

Článek 324

V rámci rozpočtového procesu podle této kapitoly jsou z podnětu Komise svolávána pravidelná setkání předsedů Evropského parlamentu, Rady a Komise. Předsedové učiní všechna nezbytná opatření k tomu, aby podpořili vzájemné projednání a sblížení postojů orgánů, kterým předsedají, a tak usnadnili provádění této hlavy.

KAPITOLA 6

BOJ PROTI PODVODŮM

Článek 325

1. Unie a členské státy bojují proti podvodům a jiným protiprávním jednáním ohrožujícím finanční zájmy Unie opatřeními přijatými podle tohoto článku, která mají odstrašující účinek a mohou poskytnout v členských státech a v orgánech, institucích a jiných subjektech Unie účinnou ochranu.

2. Členské státy přijmou k zamezení podvodů ohrožujících finanční zájmy Unie stejná opatření, jaká přijímají k zamezení podvodů ohrožujících jejich vlastní finanční zájmy.

3. Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Smluv, členské státy koordinují svou činnost zaměřenou na

ochranu finančních zájmů Unie proti podvodům. Za tím účelem organizují s podporou Komise úzkou a pravidelnou spolupráci mezi příslušnými orgány.

4. K zajištění účinné a rovnocenné ochrany v členských státech přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Účetním dvorem opatření nezbytná k předcházení a potírání podvodů ohrožujících finanční zájmy Unie. Použití trestního práva členských států a organizace soudnictví nejsou těmito opatřeními dotčeny.

5. Komise každoročně předkládá ve spolupráci s členskými státy Radě a Evropskému parlamentu zprávu o opatřeních, která byla přijata k provedení tohoto článku.

HLAVA III

POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE

Článek 326

Každá posílená spolupráce musí být v souladu se Smlouvami a právem Unie.

Tato spolupráce nesmí narušovat vnitřní trh ani hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Nesmí vytvářet překážku ani diskriminaci v obchodu mezi členskými státy, ani mezi nimi vyvolávat narušení hospodářské soutěže.

Článek 327

Každá posílená spolupráce musí zachovávat pravomoci, práva a povinnosti členských států, které se jí neúčastní. Tyto státy pak nebrání jejímu provádění zúčastněnými členskými státy.

Článek 328

1. Při navázání je posílená spolupráce otevřena všem členským státům, s výhradou dodržení případných podmínek účasti stanovených povolujícími rozhodnutími. Je jim rovněž otevřená kdykoli, s výhradou dodržení, kromě uvedených podmínek, aktů již přijatých v jejím rámci.

Komise a členské státy účastníci se posílené spolupráce dbají na to, aby podporovaly účast co největšího počtu členských států.

2. Komise a případně vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku pravidelně informují Evropský parlament a Radu o vývoji posílené spolupráce.

Článek 329

1. Členské státy, které si přejí mezi sebou navázat posílenou spolupráci v jedné z oblastí uvedených ve Smlouvách, s výjimkou oblastí výlučné pravomoci a společné zahraniční a bezpečnostní politiky, podají žádost Komisi a upřesní oblast a cíle navrhované posílené spolupráce. Komise může v tomto smyslu předložit Radě návrh. Pokud Komise návrh nepředloží, sdělí důvody daným členským státům.

Povolení k zavedení posílené spolupráce podle prvního pododstavce vydá Rada na návrh Komise po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

2. Žádost členských států, které si přejí mezi sebou navázat posílenou spolupráci v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky, se podává Radě. Postoupí se vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který zaujme stanovisko k souladu zamýšlené posílené spolupráce se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie, a Komisi, která zaujme stanovisko zejména k souladu zamýšlené posílené spolupráce s ostatními politikami Unie. Pro informaci se předá i Evropskému parlamentu.

Povolení k zavedení posílené spolupráce vydá rozhodnutím Rada, která rozhoduje jednomyslně.

Článek 330

Jednání Rady se mohou účastnit všichni její členové, avšak na hlasování se podílejí pouze členové Rady zastupující členské státy zúčastněné na posílené spolupráci.

K jednomyslnosti je třeba pouze hlasů zástupců zúčastněných členských států.

Kvalifikovaná většina je vymezena v souladu s čl. 238 odst. 3.

Článek 331

1. Každý členský stát, který si přeje účastnit se probíhající posílené spolupráce v jedné z oblastí podle čl. 329 odst. 1, oznámí svůj záměr Radě a Komisi.

Ve lhůtě čtyř měsíců ode dne přijetí oznámení potvrdí Komise účast dotyčného členského státu. V případě potřeby stanoví, že jsou splněny podmínky účasti, a přijme přechodná opatření, která jsou nezbytná pro použití aktů již přijatých v rámci posílené spolupráce.

Usoudí-li však Komise, že podmínky účasti splněny nejsou, uvede, jaká ustanovení mají být přijata pro splnění těchto podmínek, a stanoví lhůtu pro opětovné přezkoumání žádosti. Po uplynutí této lhůty žádost znovu přezkoumá v souladu s druhým pododstavcem. Pokud Komise usoudí, že podmínky účasti stále nejsou splněny, může se dotyčný členský stát obrátit v této věci na Radu, která o žádosti rozhodne. Rada rozhoduje v souladu s článkem 330. Na návrh Komise může rovněž přijmout přechodná opatření podle druhého pododstavce.

2. Každý členský stát, který si přeje účastnit se probíhající posílené spolupráce v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky, oznámí svůj záměr Radě, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Komisi.

Rada potvrdí účast dotyčného členského státu po konzultaci s vysokým představitelem Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a poté, co v případě potřeby stanoví, že jsou splněny podmínky účasti. Rada může na návrh vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku rovněž přijmout nezbytná přechodná opatření pro použití aktů již přijatých v rámci posílené spolupráce. Pokud však Rada usoudí, že podmínky účasti splněny nejsou, uvede, jaká ustanovení mají být přijata pro splnění těchto podmínek, a stanoví lhůtu pro opětovné přezkoumání žádosti o účast.

Pro účely tohoto odstavce rozhoduje Rada jednomyslně a v souladu s článkem 330.

Článek 332

Náklady vyplývající z provádění posílené spolupráce, s výjimkou správních nákladů orgánů, hradí zúčastněné členské státy, pokud všichni členové Rady po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně nerozhodnou jinak.

Článek 333

1. Stanoví-li některé ustanovení Smluv, které může být použito v rámci posílené spolupráce, že Rada rozhoduje jednomyslně, může Rada jednomyslně v souladu s postupem podle článku 330 přijmout rozhodnutí o tom, že bude rozhodovat kvalifikovanou většinou.

2. Stanoví-li některé ustanovení Smluv, které může být použito v rámci posílené spolupráce, že Rada přijímá akty zvláštním legislativním postupem, může Rada jednomyslně v souladu s postupem podle článku 330 přijmout rozhodnutí o tom, že bude rozhodovat řádným legislativním postupem. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

3. Odstavce 1 a 2 se nepoužijí na rozhodnutí související s vojenstvím nebo obranou.

Článek 334

Rada a Komise zajišťují soudržnost mezi činnostmi prováděnými v rámci posílené spolupráce a soudržnost těchto činností s politikami Unie a za tímto účelem spolupracují.

ČÁST SEDMÁ

USTANOVENÍ OBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Článek 335

Unie má v každém z členských států nejširší způsobilost k právům a právním úkonům, jakou jejich vnitrostátní právo přiznává právníckým osobám; Unie může zejména nabývat a zeizovat movitý i

nemovitý majetek a vystupovat před soudem. Pro tento účel je zastupováno Komisí. Avšak v otázkách spojených s fungováním svých jednotlivých orgánů je Unie zastupována vzhledem k jejich správní samostatnosti každým z nich.

Článek 336

Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem a po konzultaci s dalšími zúčastněnými orgány formou nařízení služební řád úředníků Evropské unie a pracovní řád ostatních zaměstnanců Unie.

Článek 337

K plnění úkolů, které jí jsou svěřeny, může Komise shromažďovat veškeré informace a provádět veškeré potřebné průzkumy v mezích a za podmínek stanovených Radou rozhodující prostou většinou v souladu s se Smlouvami.

Článek 338

1. Aniž je dotčen článek 5 Protokolu o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření k vypracování statistik, jestliže je to nezbytné k provádění činností Unie.

2. Při vypracování statistik Unie se dodržuje nestrannost, spolehlivost, objektivita, vědecká nezávislost, hospodárnost výdajů a důvěrnost statistických informací; hospodářským subjektům při tom nesmí vzniknout nadměrné náklady.

Článek 339

Členové orgánů Unie, členové výborů, jakož i úředníci a jiní zaměstnanci Unie jsou povinni, a to i po skončení svých funkcí, nevyzrazovat takové informace, které jsou profesním tajemstvím, zejména údaje o podnicích, o jejich obchodních stycích nebo o struktuře jejich nákladů.

Článek 340

Smluvní odpovědnost Unie se řídí právem rozhodným pro příslušnou smlouvu.

V případě mimosmluvní odpovědnosti nahradí Unie v souladu s obecnými zásadami společnými právním řádům členských států škody způsobené jeho orgány nebo jeho zaměstnanci při výkonu jejich funkce.

Odchylně od druhého pododstavce nahradí Evropská centrální banka v souladu s obecnými zásadami společnými právním řádům členských států škody způsobené jí nebo jejími zaměstnanci při výkonu jejich funkce.

Osobní odpovědnost zaměstnanců vůči Unii se řídí služebním nebo pracovním řádem, který se na ně vztahuje.

Článek 341

Sídlo orgánů Unie určí vlády členských států vzájemnou dohodou.

Článek 342

Pravidla pro používání úředních jazyků v orgánech Unie stanoví Rada jednomyslně formou nařízení; pravidla obsažená ve statutu Soudního dvora Evropské unie tím nejsou dotčena.

Článek 343

Unie požívá na území členských států výsad a imunit nezbytných k plnění svého poslání za podmínek stanovených v Protokolu o výsadách a imunitách Evropské unie ze dne 8. dubna 1965. Totéž platí pro Evropskou centrální banku a Evropskou investiční banku.

Článek 344

Členské státy se zavazují, že spory o výklad nebo provádění Smluv nebudou řešit jinak, než jak stanoví Smlouvy.

Článek 345

Smlouvy se nijak nedotýkají úpravy vlastnictví, uplatňované v členských státech.

Článek 346

1. Ustanovení Smluv nebrání použití následujících pravidel:

- a) členský stát není povinen poskytovat údaje, jejichž zpřístupnění podle jeho názoru odporuje podstatným zájmům jeho bezpečnosti,
- b) každý členský stát může učinit opatření, která považuje za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi; tato opatření nesmí nepříznivě ovlivnit podmínky hospodářské soutěže na vnitřním trhu s výrobky, které nejsou určeny výlučně k vojenským účelům.

2. Rada může na návrh Komise jednomyslným rozhodnutím změnit seznam výrobků, na něž se vztahuje odst. 1 písm. b), vypracovaný dne 15. dubna 1958.

Článek 347

Členské státy vzájemně konzultují společné kroky, které mají zabránit tomu, aby fungování vnitřního trhu bylo dotčeno opatřeními, která by byl některý členský stát nucen učinit v případě vážných vnitřních nepokojů ohrožujících veřejný pořádek, v případě války nebo vážného mezinárodního napětí vytvářejícího nebezpečí války, anebo proto, aby dostal závazkům, jež přijal za účelem udržování míru a mezinárodní bezpečnosti.

Článek 348

Povedou-li opatření přijatá v případech uvedených v článcích 346 a 347 k narušení podmínek hospodářské soutěže na vnitřním trhu, prozkoumá Komise spolu se zúčastněným státem, jak by tato opatření mohla být přizpůsobena pravidlům stanoveným Smlouvami.

Odchylně od postupu stanoveného v článcích 258 a 259 může Komise nebo kterýkoli členský stát předložit věc přímo Soudnímu dvoru, pokud se domnívá, že jiný členský stát zneužívá oprávnění stanovených v článcích 346 a 347. Soudní dvůr rozhodne v neveřejném zasedání.

Článek 349

S ohledem na strukturální sociální a hospodářskou situaci Guadeloupu, Francouzské Guayany, Martiniku, Réunionu, Svatého Bartoloměje, Svatého Martina, Azor, Madeiry a Kanárských ostrovů, která je prohlubována jejich odlehlostí, ostrovní povahou, malou rozlohou, složitým povrchem a podnebím a hospodářskou závislostí na malém množství produktů, přičemž neměnnost a spolupůsobení těchto faktorů vážným způsobem ohrožuje jejich rozvoj, přijímá Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem konkrétní opatření zaměřená zejména na vytvoření podmínek pro uplatnění Smluv v těchto regionech, včetně společných politik. Pokud jsou dotyčná konkrétní opatření přijímána Radou zvláštním legislativním postupem, rozhoduje rovněž na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem.

Opatření uvedená v prvním pododstavci se týkají zejména celní a obchodní politiky, daňové politiky, svobodných pásem, zemědělské politiky a politiky rybolovu, podmínek pro zásobování surovinami a základním spotřebním zbožím, státní podpory a podmínek přístupu ke strukturálním fondům a horizontálním programům Unie.

Rada přijme opatření uvedená v prvním pododstavci s ohledem na zvláštní charakter a omezení nejvzdálenějších regionů, aniž by narušila integritu a soudržnost právního řádu Unie, která zahrnuje také vnitřní trh a společné politiky.

Článek 350

Ustanovení Smluv nebrání existenci ani naplňování regionálních unií mezi Belgií a Lucemburskem nebo mezi Belgií, Lucemburskem a Nizozemskem, pokud k dosažení cílů těchto unií nedostačuje Smluv.

Článek 351

Práva a povinnosti vyplývající ze smluv uzavřených před 1. lednem 1958 nebo pro přistupující státy přede dnem jejich přistoupení mezi jedním nebo několika členskými státy na jedné straně a jedním nebo několika třetími zeměmi na straně druhé nejsou Smlouvami dotčeny.

Pokud jsou uvedené smlouvy neslučitelné se Smlouvami, použije příslušný členský stát či členské státy všech vhodných prostředků k odstranění zjištěných neslučitelností. V případě potřeby si členské státy poskytnou vzájemnou pomoc k dosažení tohoto cíle a zaujmou případně společný postoj.

Při používání smluv uvedených v prvním pododstavci členské státy přihlížejí k tomu, že výhody poskytované ve Smlouvách každým z členských států jsou nedílnou součástí založení Unie, a jsou proto neoddělitelně spojeny s vytvořením společných orgánů, se svěřením pravomocí těmto orgánům a s poskytováním stejných výhod všemi ostatními členskými státy.

Článek 352

1. Ukáže-li se, že k dosažení některého z cílů stanovených Smlouvami je nezbytná určitá činnost Unie v rámci politik vymezených Smlouvami, které však k této činnosti neposkytují nezbytné pravomoci, přijme Rada na návrh Komise jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu vhodná ustanovení. Pokud jsou dotyčná ustanovení přijímána Radou zvláštním legislativním postupem, rozhoduje rovněž jednomyslně, na návrh Komise a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

2. V rámci postupu pro kontrolu zásady subsidiarity podle čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii upozorní Komise vnitrostátní parlamenty na návrhy založené na tomto článku.

3. Opatření založená na tomto článku nesmějí harmonizovat právní předpisy členských států v případech, kdy Smlouvy tuto harmonizaci vylučují.

4. Tento článek nemůže sloužit jako základ pro dosažení cílů stanovených v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky a každý akt přijatý na základě tohoto článku respektuje meze stanovené v čl. 25b (40) druhém pododstavci Smlouvy o Evropské unii.

Článek 353

Ustanovení čl. 48 odst. 7 Smlouvy o Evropské unii se nevztahuje na tyto články:

- čl. 311 třetí a čtvrtý pododstavec,
- čl. 312 odst. 2 první pododstavec,
- článek 352 a
- článek 354.

Článek 354

Pro účely článku 7 Smlouvy o Evropské unii týkajícího se pozastavení určitých práv vyplývajících z členství v Unii se člen Evropské rady nebo Rady zastupující dotýčný členský stát nepodílí na hlasování

a dotýčný členský stát se nezapočítává při stanovení jedné třetiny nebo čtyř pětin členských států podle odstavců 1 a 2 uvedeného článku. To, že se osobně přítomní nebo zastoupení členové zdrží hlasování, nebrání přijetí rozhodnutí uvedených v odstavci 2 uvedeného článku.

Pro přijímání rozhodnutí uvedených v čl. 7 odst. 3 a 4 Smlouvy o Evropské unii je kvalifikovaná většina vymezena v souladu s čl. 238 odst. 3 písm. b) této smlouvy.

Rozhoduje-li Rada poté, co přijala rozhodnutí o pozastavení hlasovacích práv podle čl. 7 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, kvalifikovanou většinou na základě ustanovení Smluv, je kvalifikovaná většina vymezena podle čl. 238 odst. 3 písm. b) této smlouvy, nebo, rozhoduje-li Rada na návrh Komise nebo vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, podle čl. 238 odst. 3 písm. a) této smlouvy.

Pro účely článku 7 Smlouvy o Evropské unii se Evropský parlament usnáší dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů, které představují většinu všech jeho členů.

Článek 355

Vedle článku 52 Smlouvy o Evropské unii o územní působnosti Smluv se použijí tato ustanovení:

1. Ustanovení této smlouvy Smluv se vztahují na Guadeloupe, Francouzskou Guyanu, Martinik, Réunion, Svatý Bartoloměj, Svatý Martin, Azory, Madeiru a Kanárské ostrovy v souladu s článkem 349.

2. Na zámořské země a území uvedené v příloze II této smlouvy se vztahuje zvláštní systém přidružení, který je stanoven v části čtvrté.

Tato smlouva se nevztahuje na zámořské země a území, jež udržují zvláštní vztahy se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska a jež nejsou zahrnuty ve výše uvedeném seznamu.

3. Ustanovení této smlouvy se vztahují i na evropská území, za jejichž zahraniční vztahy převzal odpovědnost členský stát.

4. Ustanovení této smlouvy se vztahují na Alandy v souladu s protokolem č. 2 Aktu o podmínkách přistoupení Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království.

5. Odchylně od článku 52 Smlouvy o Evropské unii a od odstavců 1 až 4 tohoto článku platí, že:

a) Tato smlouva se nevztahuje na Faerské ostrovy.

b) Tato smlouva se nevztahuje na výsostné oblasti Spojeného království Akrotiri a Dhekelia na Kypru, s výjimkou rozsahu nezbytného k zajištění provedení úpravy stanovené v Protokolu o výsostných oblastech Spojeného království Velké Británie a Severního Irska na Kypru, přiloženého k Aktu o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Slovinské republiky a Slovenské republiky k Evropské unii, v souladu s podmínkami stanovenými v uvedeném protokolu.

c) Ustanovení tato smlouva se vztahují na britské Normanské ostrovy a ostrov Man jen v míře nezbytné

pro zajištění použitelnosti pravidel, jež jsou pro tyto ostrovy stanoveny ve Smlouvě o přistoupení nových členských států k Evropskému společenství a k Evropskému společenství pro atomovou energii podepsané dne 22. ledna 1972.

6. Evropská rada může z podnětu dotyčného členského státu přijmout rozhodnutí, kterým se vůči Unii mění status dánské, francouzské nebo nizozemské země nebo území uvedených v odstavcích 1 a 2. Evropská rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Komisí.

Článek 356

Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.

Článek 357

Tato smlouva bude ratifikována Vysokými smluvními stranami v souladu s jejich ústavními předpisy. Ratifikační listiny budou uloženy u vlády Italské republiky.

Tato smlouva vstupuje v platnost prvním dnem měsíce následujícího po uložení ratifikační listiny tím signatářským státem, který tak učiní jako poslední. Jestliže ji však uloží méně než patnáct dní před počátkem následujícího měsíce, vstupuje smlouva v platnost až prvním dnem druhého měsíce následujícího po tomto uložení.

Článek 358

Na tuto smlouvu se vztahuje článek 53 Smlouvy o Evropské unii.